



# Souhrnná teritoriální informace Německo

Zpracováno a aktualizováno zastupitelským  
úřadem ČR v Berlíně ke dni 01.10.2011

## Seznam kapitol souhrnné teritoriální informace:

1. Základní informace o teritoriu
2. Vnitropolitická charakteristika
3. Zahraničně-politická orientace
4. Ekonomická charakteristika země
5. Finanční a daňový sektor
6. Zahraniční obchod země
7. Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR
8. Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu
9. Investiční klima
10. Očekávaný vývoj v teritoriu



# 1. Základní informace o teritoriu

## 1.1. Oficiální název státu

- Spolková republika Německo (SRN)
- Bundesrepublik Deutschland (BRD)

## 1.2. Rozloha

- 357 020,22 km<sup>2</sup>

SRN sousedí s devíti státy, z nichž nejdelší společnou hranici má s Rakouskem (815 km), pak s Českou republikou (811 km), následuje Nizozemí (567 km), Francie (448 km), Polsko (442 km), Švýcarsko (316 km), Belgie (156 km), Lucembursko (135 km) a Dánsko (67 km). Na severu Německo obklopuje Baltské a Severní moře.

Souborové přílohy:

- Mapa SRN  
<http://download.czechtrade.cz/odsi.asp?id=71907> (63kB)



## 1.3. Počet obyvatel, hustota na km<sup>2</sup>, podíl ekonomicky činného obyvatelstva

Počet obyvatel v tis.	2006	2007	2008	2009	2010
<b>celkem</b>	<b>82 315</b>	<b>82 218</b>	<b>82 002</b>	<b>81 802</b>	<b>81 544</b>
muži	40 301	40 274	40 184	40 103	39 987
ženy	42 014	41 944	41 818	41 699	41 557

Z celkového počtu 81,5 miliónů obyvatel je 91,2 % německé národnosti. Přibližně 67 miliónů obyvatel žije (81 %) ve starých spolkových zemích. Nejlidnatější spolkovou zemí je Severní Porýní-Vestfálsko (17,873 mil. obyvatel), následuje Bavorsko (12,510 mil.) a Bádensko-Württembersko (10,744 mil.).

Průměrná hustota obyvatelstva v SRN je 229 obyvatel na km<sup>2</sup>. Ekonomicky aktivního (práceschopného) obyvatelstva bylo v roce 2010 v Německu přes 41 miliónů.

Pramen: Destatis, září 2011



## 1.4. Průměrný roční přírůstek obyvatelstva a jeho demografické složení

Počet narozených dětí se v SRN nadále snižuje. Důsledkem toho je negativní přírůstek (úbytek) obyvatelstva v hodnotách okolo 0,1% – 0,2 % ročně. Při tomto vývoji vycházejí statistické prognózy s výhledem do roku 2050 z celkového poklesu počtu obyvatelstva na 65–70 miliónů. Takto relativně nízký je tento úbytek jenom díky přistěhovalectví (od roku 1950 se odhaduje počet přistěhovalců z východní a jihovýchodní Evropy a bývalého Sovětského svazu na 4,4 milióny), které brání poklesu ještě razantnějším. Bez něj by se totiž počítalo v roce 2050 s poklesem až na 59 miliónů obyvatel. Nejnižší je počet narozených dětí mezi německým obyvatelstvem v nových spolkových zemích. Řešení nízké porodnosti je v současné době taktéž předmětem rozsáhlých reforem.

V celkovém počtu obyvatel (viz 1.3.) převažují ženy (41,6 mil.) nad muži (40,0 mil.).

Věkově po dlouhá léta nejsilněji zastoupena skupina obyvatel mezi 25–45 lety zestárla a její počet klesá (v letech 2009 (22,214 mil.) a 2010 (21,744 mil.)), dnes je již na prvním místě skupina 45–65 let (2009 - 22,504 mil., 2010 - 22,981 mil.). Demografové zdůrazňují alarmující skutečnost, že počet lidí starších 65 let (2009 - 17,032 mil., 2010 - 17,145 mil.) značně převyšuje skupinu mladých mezi 15–25 lety (2009 - 9,385 mil., 2010 - 9,177 mil.) a rovněž počet obyvatel do 15 let klesá (2009 - 10,769 mil., 2010 - 10,669 mil.).

## 1.5. Národnostní složení

- Němci: 90,5 %
- Cizinci: 9,5 %

### Počet státem uznávaných národnostních menšin, v tisících

Lužičtí Srbové	cca. 60 000
Dánové	cca. 50 000
Frízové	cca. 12 000
Romové	cca. 70 000

### Počty nejsilněji zastoupených cizích národností, v tisících (uvádíme národnosti, jejichž počet přesahuje 100 tisíc)

Turci	1 658 083
Italové	517 474
Poláci	398 513
Řekové	278 063
Chorvati	221 222
Rusové	189 326
Rakušané	174 548
Bosna a Hercegovina	167,081
Srbové	164 942
občané Bosny a Hercegoviny	154 565
Nizozemci	134 850
Ukrajinci	125 617
občané Svazu Černé Hory a Srbska	122 897
Portugalci	113 260
Španělé	104 002
Francouzi	107 257
Rumuni	104 980



Češi	34 337
------	--------

Pramen: Statistická ročenka 2010, Destatis 01/2011

## 1.6. Náboženské složení

katolíci	29,4 %
evangelíci	29,4 %
židé	0,2 %
muslimové	4,6 %
ostatní náboženství	1,8 %
bez vyznání	34,8 %

Pramen: Statistická ročenka, Destatis 01/2011

## 1.7. Úřední jazyk a ostatní nejčastěji používané jazyky

- němčina, lokálně dánština, friština a lužická srbština

## 1.8. Administrativně správní členění země, hlavní město a další velká města

Spolková republika Německo se skládá celkem z 16 spolkových zemí, které mají vlastní zemské sněmy a zemské vlády.

<b>název německy</b>	<b>název česky</b>	<b>hlavní město</b>
Baden-Württemberg	Bádensko- Vírtemebersko	Stuttgart
Bayern	Bavorsko	München
Berlin	Berlín	Berlin
Brandenburg	Braniborsko	Potsdam
Bremen	Brémy	Bremen
Hamburg	Hamburk	Hamburg.
Hessen	Hesensko	Wiesbaden
Mecklenburg-Vorpommern	Meklenbursko-Přední Pomořansko	Schwerin
Niedersachsen	Dolní Sasko	Hannover
Nordrhein-Westfalen	Severní Porýní-Vestfálsko	Düsseldorf
Rheinland-Pfalz	Porýní-Falcko	Mainz
Saarland	Sársko	Saarbrücken
Sachsen	Sasko	Dresden
Sachsen-Anhalt	Sasko-Anhaltsko	Magdeburg
Schleswig-Holstein	Šlésvicko-Holštýnsko	Kiel
Thüringen	Duryňsko	Erfurt

Administrativní členění čítá:

- 29 vládních krajů (Regierungsbezirk)
- 444 okresů a statutárních měst
- přibližně 14 800 obcí, z toho 83 velkoměsta se 100 000 obyvateli nebo více, 108 středně velikých měst s 50 000 až 99 999 obyvateli, 462 obcí s 20 000 až 49 999 obyvateli.



Hlavní město:

- Berlín ( 3.443.570 obyvatel)

Další velká města:

- Hamburk (1.780.748 obyvatel)
- Mnichov (1.326.807 obyvatel)
- Kolín nad Rýnem (995.420 obyvatel)

## 1.9. Peněžní jednotka a její členění, používání jiných měn

- 1 Euro (€) = 100 centů (c)

Od 1. 3. 2002 platí v Německu pouze Euro, jiné peněžní jednotky se oficiálně nepoužívají.

## 1.10. Státní svátky, obvyklá pracovní a prodejní doba

Státní svátky se z náboženských důvodů a z důvodu zemského členění částečně liší mezi různými Spolkovými zeměmi.

Přehled státních svátků pro jednotlivé Spolkové země (I.)

Svátek	Bádensko Virtembersko	Bavorsko*	Berlín	Braniborsko	Brémy
Nový rok (1.1.)	X	X	X	X	X
Tři králové (6.1.)	X	X			
Velký pátek	X	X	X	X	X
Velikonoční pondělí	X	X	X	X	X
Den práce (1.5.)	X	X	X	X	X
Nanebevstoupení Páně	X	X	X	X	X
Svatodušní pondělí (Letnice)	X	X	X	X	X
Svátek Božího těla	X	X			
Nanebevzetí Panny Marie (15.8.)		XX			
Den německé jednoty (3.10.)	X	X	X	X	X
Den reformace (31.10.)				X	
Všech svatých (1.11.)	X	X			
Den pokání a modlitby					
Vánoce (25./26.12.)	X	X	X	X	X

X zákonný státní svátek

XX zákonný státní svátek v obcích s převážně katolickým obyvatelstvem

\* ve městě Augsburgu je navíc 8. 8. Svátek míru (Friedensfest) zákonným státním svátkem

Přehled státních svátků pro jednotlivé Spolkové země (II.)

Svátek	Hamburk	Hesensko	Meklenbursk- přední Pomořansko	Dolní Sasko	Severní Porýní Vestfálsko
Nový rok (1.1.)	X	X	X	X	X
Tři králové (6.1.)					
Velký pátek	X	X	X	X	X
Velikonoční pondělí	X	X	X	X	X
Den práce (1.5.)	X	X	X	X	X
Nanebevstoupení Páně	X	X	X	X	X
Svatodušní pondělí (Letnice)	X	X	X	X	X



Svátek Božího těla		X			X
Nanebevzetí Panny Marie (15.8.)					
Den německé jednoty (3.10.)	X	X	X	X	X
Den reformace (31.10.)			X		
Všech svatých (1.11.)					X
Den pokání a modlitby					
Vánoce (25./26.12.)	X	X	X	X	X

X zákonný státní svátek

### Přehled státních svátků pro jednotlivé Spolkové země (III.)

Svátek	Porýní Falcko	Sársko	Sasko	Sasko- Anhaltsko	Šlesvicko- Holštýnsko	Durynsko
Nový rok (1.1.)	X	X	X	X	X	X
Tři králové (6.1.)				X		
Velký pátek	X	X	X	X	X	X
Velikonoční pondělí	X	X	X	X	X	X
Den práce (1.5.)	X	X	X	X	X	X
Nanebevstoupení Páně	X	X	X	X	X	X
Svatodušní pondělí (Letnice)	X	X	X	X	X	X
Svátek Božího těla	X	X	**			***
Nanebevzetí Panny Marie (15.8.)		X				
Den německé jednoty (3.10.)	X	X	X	X	X	X
Den reformace (31.10.)			X	X		X
Všech svatých (1.11.)	X	X				
Den pokání a modlitby			X			
Vánoce (25./26.12.)	X	X	X	X	X	X

X zákonný státní svátek

\*\* Svátek Božího těla je zákonným státním svátkem pouze v obcích, které byly stanoveny saským ministerstvem vnitra. Tyto se nachází v okrese Budyšín (Bautzen) a v západní Lužici

\*\*\* v někt. oblastech Durynska

Pracovní doba je flexibilní a regulována pouze sjednanými tarify v jednotlivých odvětvích, pro některé podniky je pracovní doba jednotlivě sjednána. Tarify se liší i podle kvalifikačních skupin zaměstnanců.

#### Pracovní doba bank:

Pracovní doba bank je rozdílná - obvykle: Pondělí – čtvrtek: 9:00 – 18:00,  
 Pátek: 9:00 – 13:00

Ve velkých městech existují filiálky velkých bank, které mají v pondělí až pátek otevřeno do 20:00 hod a rovněž v sobotu do 14:00 hod. Pro výběr hotovosti a eventuelně i pro bezhotovostní převody lze využívat bankomaty v samoobslužných zónách.

#### Prodejní doba:

- Prodejní doba velkých obchodních domů a supermarketů je obvykle:  
 Pondělí - Pátek 09:30 – 20:00 hod. (Některé řetězce, např. Kaufland, do 22:00 hod.)  
 Sobota 09:00 – 18:00 - 20:00 hod.
- Prodejní doba samoobsluh s potravinami je obvykle:  
 Pondělí – Pátek 08:00 – 19:00 hod. ev. až do 20:00 hod.  
 Sobota 08:00 – 18:00 hod. ev. až do 20:00 hod.

Letní prázdniny:

Po dobu letních školních prázdnin lze očekávat v jednotlivých spolkových zemích omezenější provoz úřadů a firem a současně na hlavních trasách (hlavně sever-jih) podstatné zvýšení provozu na komunikacích.



Přikládáme přehled školních prázdnin v jednotlivých spolkových zemích pro léta 2011-2013 (vyjímecný režim mají pouze severoněmecké ostrovy):

Spolková země	léto 2011	léto 2012	léto 2013
<a href="#">Baden-Württemberg</a>	28.07.-10.09.	26.07.-08.09.	25.07.-07.09.
<a href="#">Bayern</a>	30.07.-12.09.	01.08.-12.09.	31.07.-11.09.
<a href="#">Berlin</a>	30.06.-12.08.	20./21.06.-03.08.	19./20.06.-02.08.
<a href="#">Brandenburg</a>	30.06.-13.08.	21.06.-03.08.	20.06.-02.08.
<a href="#">Bremen</a>	07.07.-17.08.	23.07.-31.08.	27.06.-07.08.
<a href="#">Hamburg</a>	30.06.-10.08.	21.06.-01.08.	20.06.-31.07.
<a href="#">Hessen</a>	27.06.-05.08.	02.07.-10.08.	08.07.-16.08.
<a href="#">Mecklenburg-Vorpommern</a>	04.07.-13.08.	23.06.-04.08.	22.06.-03.08.
<a href="#">Niedersachsen</a>	07.07.-17.08.	23.07.-31.08.	27.06.-07.08.
<a href="#">Nordrhein- Westfalen</a>	25.07.-06.09.	09.07.-21.08.	22.07.-03.09.
<a href="#">Rheinland-Pfalz</a>	27.06.-05.08.	02.07.-10.08.	08.07.-16.08.
<a href="#">Saarland</a>	24.06.-06.08.	02.07.-14.08.	08.07.-16.08.
<a href="#">Sachsen</a>	11.07.-19.08.	23.07.-31.08.	15.07.-23.08.
<a href="#">Sachsen-Anhalt</a>	11.07.-24.08.	23.07.-05.09.	15.07.-28.08.
<a href="#">Schleswig-Holstein</a>	04.07.-13.08.	25.06.-04.08.	24.06.-03.08.
<a href="#">Thüringen</a>	11.07.-19.08.	23.07.-31.08.	15.07.-23.08.

## 1.11. Místní zvyklosti důležité pro obchodní kontakty

Za nejdůležitější se dají považovat:

- serióznost a spolehlivost
- vysoká technická úroveň a kvalita výrobku
- rozumná /resonable/ cena
- goodwill a nutnost „být přítom“ - na veletrzích, vědeckých sympoziích, konferencích, významných společenských akcích atp.
- navázání osobních kontaktů
- umění lobbovat, napojit se na aktivity státu /mise atp./
- mít na trhu registrovanou firmu
- budování Joint-Venture pro aktivity na místním trhu, event.na třetích trzích
- členství v roce 2004 registrovaném Sdružení českých firem v Německu /Vereinigung tschechischer Unternehmen in Deutschland e.V./
- aktivní využívání státní sítě obchodně-ekonomických zastoupení při ZÚ, GK a zastoupení zahraničních kanceláří agentur CzechTrade, CzechInvest a ČC
- využívání znalostí specifické mentality partnerů v jednotlivých regionech SRN
- aktivní využívání specifik trhů jednotlivých 16 spolkových zemí SRN

## 1.12. Podmínky využívání místní zdravotní péče českými občany a občany EU

Od 1. 7. 2004 základním průkazem pro bezplatné ošetření v SRN, stejně jako v dalších zemích EU je Evropský průkaz zdravotního pojištění, vydávaný mateřskou zdravotní pojišťovnou. Tento průkaz zakládá občanovi EU nárok na na lékařsky nezbytnou zdravotní péči.

Podrobné informace o podmínkách a postupu čerpání místní zdravotní péče českými občany v SRN naleznete na internetových stránkách [Centra mezinárodních úhrad](#).



## 1.13. Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria

Vzhledem ke skutečnosti, že SRN je členský stát EU, **naši občané, cestující do Německa za turistikou, k návštěvě známých, příbuzných atp., nepotřebují víza**. Víza rovněž už nepotřebují ani občané ČR zaměstnaní v Německu či zde provozující samostatnou výdělečnou činnost. Zaměstnanci ale podléhají současným pracovním předpisům pro cizince, tzn., že ve většině případů zásadně potřebují platné pracovní povolení.

Částečné otevření německého pracovního trhu pro vysokoškolsky vzdělané občany ČR přineslo s účinností od 1.1.2009 tu změnu, že sice i v těchto případech platí povinnost obdržet od místní pobočky Spolkové agentury práce pracovní povolení, avšak v rámci řízení o udělení tohoto povolení Spolková agentura práce nebude přezkoumávat, zda dané pracovní místo může být obsazeno německým zaměstnancem nebo cizincem, který je ohledně přístupu k německému pracovnímu trhu německým zaměstnancům postaven na roveň. Spolková agentura práce bude ovšem v rámci řízení o udělení pracovního povolení nadále přezkoumávat, zda zaměstnanec splňuje příslušné kvalifikační předpoklady a pro dané pracovní místo kvalifikační nároky na vysokoškolské vzdělání a zda zaměstnanec nemá být zaměstnán za horších podmínek než srovnatelní němečtí zaměstnanci.

Změna nastala v souvislosti s uplynutím 7letého přechodného období, tedy od 1.5.2011, kdy byl přístup na německý pracovní trh uvolněn i občanům z tzv. nových členských států EU.

Ve všech případech **při déletrvajícím pobytu je potřebné přihlášení se k pobytu na příslušném úřadě**. Zajímavý je poznatek, že dle německých předpisů mohou do SRN cestovat cizinci mladší 16 let (v podmínkách českého právního řádu se toto vztahuje pouze na děti do 15 let) i bez vlastního cestovního dokladu, pokud jsou zapsáni v cestovním dokladu rodiče, v jehož doprovodu cestují. U dětí starších 10 let se však vyžaduje, aby zápis v pasu rodiče byl doplněn i fotografií dítěte. Vzhledem k tomu, že české právní předpisy (zákon o cestovních dokladech) takový postup neumožňují, doporučuje se, aby dítě starší 10 let cestovalo do SRN na vlastní cestovní doklad. I když zpravidla v praxi není takto striktně postupováno vůči občanům EU resp. ČR, setkali jsme se již s případy, kdy dítě-občan ČR cestující v doprovodu rodiče, v jehož pasu bylo sice zapsáno, avšak tento zápis nebyl opatřen fotografií dítěte, bylo do SRN vpuštěno teprve na základě nouzového cestovního dokladu (Notreiseausweis) vystaveného německými orgány za poplatek cca 13 EUR.

Na základě směrnice EU 2005/64/ES **byly zřízeny již ve 42 německých městech**, (např. v Berlíně, Kolíně nad Rýnem, Hannoveru, Dortmundu, Düsseldorfu, Stuttgartu) za účelem zlepšení životního prostředí tzv. **zóny ochrany ovzduší (Umweltzone)**. V nejbližších letech budou tyto zóny zavedeny v dalších 17 městech, přičemž tento proces bude stále pokračovat.

Jedná se de facto o zákaz provozu motorových vozidel s vysokým obsahem škodlivých výfukových zplodin v centrech těchto měst, z něhož budou vyňata pouze vozidla opatřena příslušnou známkou (plaketou). Porušení povinnosti vyplývající z tohoto opatření je sankcionováno pokutou (40 EUR).

Veškeré potřebné informace k tomuto opatření lze nalézt na [www.umwelt-plakette.de](http://www.umwelt-plakette.de), popř. na [http://www.ibesip.cz/552\\_Do-Nemecka-jen-s-ekologickou-znamkou](http://www.ibesip.cz/552_Do-Nemecka-jen-s-ekologickou-znamkou). **Tuto nálepku**, která platí pro všechna města SRN, ve kterých byly nebo budou zóny ochrany ovzduší zřízeny, **je možné zakoupit před cestou i v ČR na stanicích STK**.

## 1.14. Oblasti se zvýšeným rizikem pro cizince – vhodnost návštěvy s ohledem na politickou či jinou situaci v zemi

ZÚ Berlín nepovažuje SRN za rizikové teritorium.





## 1.15. Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu (včetně generálních či honorárních konzulátů) – popis spojení z letiště a z centra města

### Velvyslanectví České republiky ve Spolkové republice Německo

Wilhelmstrasse 44  
101 17 Berlin  
Tel. (030) 226 38 0  
E-mail: [berlin@embassy.mzv.cz](mailto:berlin@embassy.mzv.cz)

Generální konzuláty České republiky jsou v **Dráždanech** a **Mnichově**, Konzulát České republiky v **Düsseldorfu**.

Honorární konzuláty České republiky se nacházejí v Dortmundu, Frankfurtu n.M., Hamburku, Rostocku, Stuttgartu a od r. 2010 též v Norimberku.

Informace o kontaktech na ně viz oficiální stránky Ministerstva zahraničních věcí České republiky  
[www.mzv.cz/www/mzv/default.asp?ido=12120&idj=1&amb=1&ikony=False&trid=1&prsl=False&poccl=](http://www.mzv.cz/www/mzv/default.asp?ido=12120&idj=1&amb=1&ikony=False&trid=1&prsl=False&poccl=)

### Generální konzulát - Drážďany

Erna-Berger-Strasse 1  
01097 Dresden

Telefon	0049351/655670, sekretariát-0049351/6556711, OEÚ-0049351/6556723,27, hospodářka-0049351/6556724, KÚ-0049351/65567-13,15,16,17
Fax	0049351/8032500
E-mail:	<a href="mailto:dresden@embassy.mzv.cz">dresden@embassy.mzv.cz</a>
Web:	<a href="http://www.mzv.cz/dresden">www.mzv.cz/dresden</a>
Vedoucí úřadu	PhDr. Jarmila KREJČÍKOVÁ, CSc.
Funkce	generální konzul
Působnost úřadu	konzulární pro spolkové země Sasko, Sasko-Anhaltsko a Durynsko

### Generální konzulát - Mnichov

Libellenstr. 1  
80939 München

Telefon	004989/95837232, sekretariát-95837241, OEÚ-95837240, KÚ-004989/95837249
Fax	004989/9503688, OEÚ-95837246
E-mail:	<a href="mailto:munich@embassy.mzv.cz">munich@embassy.mzv.cz</a>
Web:	<a href="http://www.mzv.cz/munich">www.mzv.cz/munich</a>
Vedoucí úřadu	Ing. Josef HLOBIL
Funkce	generální konzul
Působnost úřadu	konzulární pro spolkové země Bavorsko a Bádensko-Württembersko, Sársko a Porýní-Falcko

### Konzulát - Düsseldorf

Düsseldorf  
Martin-Luther-Platz 28  
40212 Düsseldorf

Telefon	+49 (0) 211 86 325 058
E-mail:	<a href="mailto:duesseldorf@embassy.mzv.cz">duesseldorf@embassy.mzv.cz</a>



Vedoucí úřadu	Ondřej KARAS
Funkce	konzul
Web:	<a href="http://www.mzv.cz/dresden">www.mzv.cz/dresden</a>
Působnost úřadu	konzulární pro spolkovou zemi Severní Porýní - Vestfálsko

### Honorární konzulát - Rostock

Friedrichstrasse 1  
D-18057 Rostock

Telefon	0049/381/4591311
Fax	0049/381/4591312
E-mail:	<a href="mailto:rostock@honorary.mzv.cz">rostock@honorary.mzv.cz</a>
Vedoucí úřadu	Dr. Helmut SCHMIDT
Funkce	honorární konzul
Působnost úřadu	konzulární obvod-území spolkové země Mecklenburg-Vorpommern

### Honorární konzulát - Hamburg

Feldbrunnenstr. 72  
20148 Hamburg

Telefon	004940/41352496
Fax	004940/4107355
E-mail:	<a href="mailto:hamburg@honorary.mzv.cz">hamburg@honorary.mzv.cz</a>
Vedoucí úřadu	Peter BOUĚ
Funkce	honorární konzul
Působnost úřadu	konzulární obvod: území spolkových zemí Brémy, Dolní Sasko, Hamburk a Šlesvicko - Holštýnsko

### Honorární konzulát - Frankfurt a. M

Eschersheimer Landstr. 27  
60322 Frankfurt a. M.

Telefon	004969/95957-300
Fax	004969/95957-301
E-mail:	<a href="mailto:frankfurt@honorary.mzv.cz">frankfurt@honorary.mzv.cz</a>
Vedoucí úřadu	Dr.jur. Robin Leon FRITZ
Funkce	honorární konzul
Působnost úřadu	území spolkové země Hesensko

### Honorární konzulát Dortmund

Sonnenenergieforum  
Florianstrasse 2  
44139 Dortmund

Telefon	0049/231/5330610
Fax	0049/231/5330738
E-mail:	<a href="mailto:Dortmund@honorary.mzv.cz">Dortmund@honorary.mzv.cz</a>
Vedoucí úřadu	Heinz FENNEKOLD
Působnost úřadu	konzulární obvod - spolková země Severní Porýní - Vestfálsko

### Honorární konzulát - Stuttgart

Kernerstrasse 50



70182 Stuttgart

Telefon	0049711/224170
Fax	0049711/2241711
E-mail:	<a href="mailto:stuttgart@honorary.mzv.cz">stuttgart@honorary.mzv.cz</a>
Vedoucí úřadu	Rüdiger MOCKER
Funkce	honorární konzul
Působnost úřadu	konzulární obvod: spolkové země Bádensko-Württembersko, Sársko a Porýní-Falcko

### Honorární konzulát - Nůrnberg

Ostendstr. 100  
90334 Nůrnberg

Telefon	0049911/5816000
Fax	004991/5816001
E-mail:	<a href="mailto:nuremberg@posta.mzv.cz">nuremberg@posta.mzv.cz</a>
Vedoucí úřadu	Hans-Peter SCHMIDT
Funkce	honorární konzul
Působnost úřadu	kraje Mittelfranken (Střední Franky), Oberfranken (Horní Franky), Unterfranken (Dolní Franky) a Oberpfalz (Horní Falc) ve spolkové zemi Bavorsko

## 1.16. Kontakty na zastoupení ostatních českých institucí (Česká centra, CzechTrade, CzechInvest, CzechTourism)

V Německu pracují zastoupení českých oficiálních agentur Czechtrade, Czechinvest, Czechtourism a Česká centra v Düsseldorfu pod jednou střechou v tzv. Českém domě/Konzulátu ČR ; Česká centra mají zastoupení rovněž v Berlíně a Mnichově, Czechtourism ve Frankfurtu a v Berlíně.  
Internetové adresy:

- Czechtrade: <http://www.czechtrade-germany.de/>
- Czechinvest: <http://www.czechinvest.org/zahranicni-zastoupeni>
- České centrum Berlin: <http://berlin.czechcentres.cz/>
- České centrum Mnichov: <http://munich.czechcentres.cz/>
- České centrum Düsseldorf: <http://duesseldorf.czechcentres.cz/>
- Czechtourism Německo: <http://germany.czechtourism.com/>  
kontakty: <http://www.czechtourism.cz/zahr-zastoupeni/seznam-zahranicnich-zastoupeni/zahranicni-zastoupeni-v-nemecku/>

## 1.17. Praktická telefonní čísla v teritoriu (záchranka, dopravní policie, požárníci, infolinky apod.)

- Policie 110
- Hasiči, záchranná služba, lékařská pohotovost 112
- Telefonní informace tuzemsko 11833, online <http://www.teleauskunft.de> nebo <http://www.dastelefonbuch.de/>
- Telefonní informace zahraniční 11834, online [http://www.telauskunft.de/telefonauskunft\\_ausland.html](http://www.telauskunft.de/telefonauskunft_ausland.html)



- Obecné informace 0190 055555

## 1.18. Internetové informační zdroje

Hlavním portálem německé státní správy je [www.bund.de](http://www.bund.de)

### Státní orgány a instituce:

- Spolková vláda <http://www.bundesregierung.de>
- Úřad spolkové kancléřky [http://www.bundestag.de](http://www.bundestag.de/bundestag/fraktionen)
- Spolkové ministerstvo zahr. věcí <http://www.auswaertiges-amt.de>
- Spolk. min. pro životní prostředí, ochranu přírody a jadernou bezpečnost <http://www.bmu.de>
- Spolk. min. obrany <http://www.bmvg.de>
- Spolk. min. dopravy, výstavby a rozvoje měst <http://www.bmvbs.de>
- Spolk. min. pro vzdělání a výzkum <http://www.bmbf.de>
- Spolkové min. hospodářství a technologie <http://www.bmwi.de>
- Spolk. min. financí <http://www.bundesfinanzministerium.de>
- Spolk. min. spravedlnosti <http://www.bmj.bund.de>
- Spolk. min. vnitra <http://www.bmi.bund.de>
- Spolk. min. práce a sociálních věcí <http://www.bmas.bund.de>
- Spolk. min. pro výživu, zemědělství a ochranu spotřebitele <http://www.bmelv.de>
- Spolk. min. pro rodinu, seniory, ženy a mládež <http://www.bmfsfj.de>
- Spolk. min. pro hospodářskou spolupráci a rozvoj <http://www.bmz.de>
- Spolk. min. zdravotnictví <http://www.bmg.bund.de>
- Spolkový sněm <http://www.bundestag.de>
- Polit. frakce ve Spolkovém sněmu <http://www.bundestag.de/bundestag/fraktionen>
- Frakce SPD ve Spolkovém sněmu <http://www.spdfraktion.de>
- Frakce CDU/CSU <http://www.cducsu.de>
- Frakce Spojenectví 90/Zelení <http://www.gruene-fraktion.de>
- Frakce FDP <http://www.fdp-fraktion.de>
- Frakce PDS <http://www.pds-im-bundestag.de>
- Stránky poslanců ve Spolk. sněmu <http://www.bundestag.de/bundestag/abgeordnete>
- Německá spolková banka <http://www.bundesbank.de>
- Spolkový ústavní soud <http://www.bundesverfassungsgericht.de>
- Spolkový statistický úřad <http://www.statistik-bund.de> , <http://www.destatis.de>
- Celní informace <http://www.zoll-d.de>, <http://www.zollamt.de>
- Politické strany:
  - SPD <http://www.spd.de>
  - CDU <http://www.cdu.de>
  - CSU <http://www.csu.de>
  - Spojenectví 90/Zelení <http://www.gruene.de>
  - FDP <http://www.fdp.de>, <http://www.liberales.de>
  - PDS <http://www.pds-online.de>

### Evropská problematika:

- Informační kancelář Evropského parlamentu pro SRN <http://www.europarl.de>
- Delegace Evropské komise v SRN <http://www.eu-kommission.de> (a vždy na příslušných stránkách konkrétního spolkového či zemského orgánu)



## Hospodářské výzkumné instituty

- Institut für Wirtschaftsforschung München [www.ifo.de](http://www.ifo.de)
- Deutsches Institut für Wirtschaftsforschung Berlin [www.diw.de](http://www.diw.de)
- Institut für Wirtschaftsforschung Halle [www.iwh.uni-halle.de](http://www.iwh.uni-halle.de)
- Rheinisch-Westfälisches Institut für Wirtschaftsforschung Essen [www.rwi-essen.de](http://www.rwi-essen.de)
- Institut für Weltwirtschaft Kiel [www.uni-kiel.de](http://www.uni-kiel.de)
- Hamburgisches Welt-Wirtschafts-Archiv [www.hwwa.de](http://www.hwwa.de)

## Spolkové země:

- Bádensko-Wirtembersko <http://www.baden-wuerttemberg.de>
- Bavorsko <http://www.bayern.de>
- Berlín <http://www.berlin.de>
- Braniborsko <http://www.brandenburg.de>
- Brémy <http://www.bremen.de>
- Hamburk <http://www.hamburg.de>
- Hesensko <http://www.hessen.de>
- Meklenbursko-Přední Pomořany <http://www.mecklenburg-vorpommern.de>
- Dolní Sasko <http://www.niedersachsen.de>
- Severní Porýní-Vestfálsko <http://www.nordrhein-westfalen.de>
- Porýní-Falc <http://www.rlp.de>
- Sársko <http://www.saarland.de>
- Sasko <http://www.sachsen.de>
- Sasko-Anhaltsko <http://www.sachsen-anhalt.de>
- Šlesvicko-Holštýnsko <http://www.schleswig-holstein.de>
- Duryňsko <http://www.thueringen.de>

## Politicky profilované nadace:

- Friedrich-Ebert-Stiftung <http://www.fes.de>
- Konrad-Adenauer-Stiftung <http://www.kas.de>
- Friedrich-Naumann-Stiftung <http://www.fnst.de>
- Heinrich-Böll-Stiftung <http://www.boell.de>
- Hans Seidel-Stiftung <http://www.hss.de>

## Tisk a média:

- Politické aktuality <http://www.newsaktuell.de>
- Die Tageszeitung <http://www.taz.de>
- Die Welt <http://www.welt.de>
- Frankfurter Rundschau <http://www.fr-aktuell.de>
- Frankfurter Allgemeine Zeitung <http://www.faz.de>
- Der Tagesspiegel <http://www.tagesspiegel.de>
- Süddeutsche Zeitung <http://www.sueddeutsche.de>
- Die Zeit <http://www.zeit.de>
- Der Spiegel <http://www.spiegel.de>
- Wirtschaftswoche <http://www.wirtschaftswoche.de>
- FOCUS <http://www.focus.de>
- Stern <http://www.stern.de>
- Ost.West-Contact <http://www.owc.de> (Wirtschaftsmagazin für Ost-West-Kooperation)



- Handelsblatt <http://www.handelsblatt.de>
- Financial Times Deutschland <http://www.ftd.de>
- 2500 německy píšících a 1000 zahraničních novin a časopisů <http://www.presse.de>
- Německé noviny, časopisy, rozhlasové a televizní stanice <http://www.deutsche-mediathek.de>

#### Televizní stanice:

- ARD <http://www.ard.de>
- ZDF <http://www.zdf.de>
- RTL <http://www.rtl.de>
- n-tv <http://www.n-tv.de>

#### Ostatní důležité adresy:

- Institut pro zahraniční vztahy <http://www.ifa.de>
- Vstupní portál praktických informací a odkazů pro SRN <http://www.msn.de>
- Plánování cest <http://www.reiseplanung.de>
- Jízdní řád a informace Deutsche Bahn <http://www.deutschebahn.de>
- Letový řád Lufthansa <http://www.lufthansa.de>
- Obce a města SRN <http://www.kommon.de>
- Plány měst v SRN <http://www.stadtplandienst.de>
- Telefonní seznam SRN <http://www.teleauskunft.de>
- Poštovní směrovací čísla <http://www.plz.postconsult.de>
- Vydavatelství a knihy <http://www.amazon.de>
- Yahoo Deutschland <http://www.yahoo.de>
- Google Deutschland <http://www.google.de>
- WEB.DE Portál <http://www.web.de>
- Online mapy Německa Topografické mapy Bavorska až do měřítka 1:25000 včetně ortofotomap <http://www.geodaten.bayern.de>

## 1.19. Adresy významných institucí

### Významné adresy (německé průmyslové a obchodní komory, svazy, asociace, zastoupení českých firem v SRN)

Internetový seznam všech profesních, kulturních, zájmových svazů, sdružení, asociací atp. uvádí internetový server [www.verbaende.com](http://www.verbaende.com)

### Průmyslové a obchodní komory (DIHK, IHK), asociace, průmyslové svazy, sdružení Deutscher Industrie- und Handelskammertag (DIHK)

Breite Strasse 29 Tel: 030-20 308-0  
10178-Berlin-Mitte Fax: 030-20 308 1000

- [www.dihk.de](http://www.dihk.de) Německý sněm průmyslových a obchodních komor (centrální orgán)
- [www.ihk.de](http://www.ihk.de) Přehled průmyslových a obchodních komor v Německu (IHK)
- [www.ahk.de](http://www.ahk.de) Přehled něm. průmyslových a obchodních komor v zahraničí (AHK)

### Bundesverband der Deutschen Industrie e.V. (BDI)

Haus der Deutschen Wirtschaft  
Breite Strasse 29 Tel: 030-2028-0  
10178 Berlin-Mitte Fax: 030-2028 2621  
[info@bdi-online.de](mailto:info@bdi-online.de)  
[www.bdi-online.de](http://www.bdi-online.de)

### Bundesvereinigung der Deutschen Arbeitgeberverbände (BDA)

Haus der Deutschen Wirtschaft  
Breite Strasse 29 Tel: 030-2033-0



10178 Berlin-Mitte Fax: 030-2033 1055

[info@bda-online.de](mailto:info@bda-online.de)

[www.bda-online.de](http://www.bda-online.de)

**IHK-Gesellschaft zur Förderung der Außenwirtschaft und der Unternehmensführung mbH**

Breite Strasse 29 Tel: 030-20 308-0

10178 Berlin-Mitte Fax: 030-20 308 2364

[info@berlin.dihk.de](mailto:info@berlin.dihk.de)

[www.ihk-gmbh.com](http://www.ihk-gmbh.com)

**Ost-Ausschuss der Deutschen Wirtschaft**

Breite Strasse 29 Tel: 030-2028-0

10178 Berlin Fax: 030-2028 2441

[info@bdi-online.de](mailto:info@bdi-online.de)

[www.ost-ausschuss.de](http://www.ost-ausschuss.de)

**European Academy Berlin**

Bismarckallee 46/48 Tel: 030-895 9510

14193 Berlin Fax: 030-826 6410

[eds@eaue.de](mailto:eds@eaue.de)

[www.eab-berlin.de](http://www.eab-berlin.de)

**Bundesverband Deutscher Unternehmer in der Tschechischen Republik e.V.**

Strasse der Nationen 12 Tel: 0371-694 9881

09111 Chemnitz Fax: 0371-694 9880

[bvdu.cr@abo.freiepresse.de](mailto:bvdu.cr@abo.freiepresse.de)

[www.bvdu-cr.de](http://www.bvdu-cr.de)

**Kontaktzentrum für Sächsisch-Tschechische Wirtschaftskooperation der Industrie- und Handelskammer Dresden**

Langer Weg Tel: 0351-2802 0

01239 Dresden Fax: 0351-2802 280

[service@dresden.ihk.de](mailto:service@dresden.ihk.de)

[www.dresden.ihk.de](http://www.dresden.ihk.de)

**Hauptverband der Deutschen Bauindustrie e.V.**

Kurfürstenstrasse 129 Tel: 030-212 86-0

10785 Berlin Fax: 030-212 86 240

[bauind@bauindustrie.de](mailto:bauind@bauindustrie.de)

[www.bauindustrie.de](http://www.bauindustrie.de)

**Deutsch-Tschechische Gesellschaft (DTG)**

Jürgen-Ponto-Platz 2 Tel: 069-2631 9354

60329 Frankfurt am Main Fax: 069-2426 7070

**Bundesverband mittelständische Wirtschaft (BVMW)**

Unternehmerverband Deutschlands e.V.

Bundesgeschäftsstelle Berlin (pobočky ve všech SZ)

Leipziger Platz 15 Tel: 030-53 32 06 19, -24

10117 Berlin Fax: 030-53 32 06 50

[sonja.karger@bvmwonline.de](mailto:sonja.karger@bvmwonline.de)

[www.bvmw.org](http://www.bvmw.org)

[sonja.karger@bvmw.org](mailto:sonja.karger@bvmw.org)

**Vereinigung tschechischer Unternehmen in Deutschland e.V.**

Wilhelmstrasse 44 Tel: 0049-30-89688 193 (sekretariát)

10117 Berlin Fax: 0049-30-89688 280

E-mail (sekretariát): [info@vtud.org](mailto:info@vtud.org)

[www.vtud.org](http://www.vtud.org)



## 2. Vnitropolitická charakteristika

### 2.1. Stručná charakteristika politického systému

#### 2.1.1 Státní zřízení

- federálně (spolkově) uspořádaná republika s parlamentní demokracií

#### 2.1.2 Nejvyšší státní orgány

##### Moc zákonodárná a kontrolní:

- Spolkový sněm (Bundestag) je volený jednou za čtyři roky v parlamentních volbách, v současném 17. volebním období se aktuálně sestává z 620 poslanců, přičemž 24 mandátů je tzv. "převislých" (Überhangmandate).

##### Moc výkonná:

- Spolková vláda (Bundesregierung) v čele se spolkovým kancléřem (Bundeskanzler), sestávající z kancléřského úřadu a 14 resortů.

##### Moc soudní:

- Spolkový ústavní soud (Bundesverfassungsgericht) v Karlsruhe

Existují i další ústřední státní orgány, jež jsou specializovány podle oblastí činnosti.

#### 2.1.3 Hlavní politické strany

- Křesťanskodemokratická unie (CDU)
- Sociálnědemokratická strana Německa (SPD)
- Křesťanskosociální unie (CSU)
- Svobodná demokratická strana (FDP)
- Spojenectví 90 - Zelení (Bündnis 90/Grünen)
- Levice (Die Linke)

#### 2.1.4 Spolkový sněm (Bundestag)

je reprezentantem zákonodárné moci lidu (občanů SRN), proto je legislativním orgánem Spolku jako celku. Mimo zákonodárné funkce je zásadní parlamentní kontrola vlády. Volby do Spolkového sněmu, ve kterých se rozdělují 598 mandátů, probíhají každé čtyři roky (počet poslanců je pohyblivý podle počtu přidělených kompenzačních mandátů). Poslední Spolkový sněm byl zvolen 27. 10. 2009 a má v současnosti 620 poslanců. Spolkovou vládu po dlouhých jednáních vytvořila následně koalice CDU/CSU a FDP. Parlamentní opoziční strany představují SPD, Levice a Spojenectví 90 - Zelení.

Dne 27. 9. 2009 se uskutečnily v Německu volby. Nový kabinet byl sestaven dne 27. 10. 2009.

##### Síla zastoupení:

- Frakce CDU/CSU 237 mandátů
- Frakce SPD 146 mandátů
- Frakce FDP 93 mandátů
- Frakce Die LINKE 76 mandátů
- Frakce Spojenectví 90/Zelení 68 mandátů

##### **Předsednictvo Spolkového sněmu:**





předseda:

- Dr. Norbert Lammert (CDU/CSU)

místopředsedové:

- Gerda Hasselfeldt (CDU/CSU)
- Wolfgang Thierse (SPD)
- Katrin Göring-Eckardt (Spojenectví 90/Zelení)
- Dr. Hermann Otto Solms (FDP)
- Petra Pau (Linke)

Předsedové frakcí:

- Volker Kauder (CDU/CSU)
- Franz-Walter Steinmeier (SPD)
- Renate Künast, Jürgen Trittin (Spojenectví 90/Zelení)
- Rainer Brüderle (FDP)
- Dr. Gregor Gysi (Die Linke)

### 2.1.5 Spolková rada (Bundesrat)

je výrazem federálního uspořádání Německa a zástupcem zájmů zemí ve federálním legislativním procesu. Ústava (Grundgesetz neboli Základní zákon) stanoví, ve kterých případech je k přijetí zákona třeba souhlasu Spolkové rady. Pokud se názory Spolkového sněmu a Spolkové rady na zákon, který ke svému přijetí vyžaduje souhlasu obou těchto orgánů, liší, a Spolková rada legislativní proces zablokuje, ustavuje se mezi zástupci obou institucí tzv. dohodovací výbor (Vermittlungsausschuss). Ten má pak za úkol najít kompromisní řešení. Členy Spolkové rady nevolí přímo občané spolkových zemí. Stávají se jimi zástupci zemských vlád na ministerské úrovni, kteří svůj mandát získávají na základě voleb do zemských sněmů. Proto se mocenské poměry uvnitř Spolkové rady mění po každých zemských volbách. (U měst se statusem spolkové země, tj. v případě Berlína, Brém a Hamburku, má příslušná exekutivní moc specifické označení, totiž „Senát“.)

Pro politickou koalici, která má většinu ve Spolkovém sněmu je samozřejmě ideální, když má většinu i ve Spolkové radě, neboť to nesmírně usnadňuje celý legislativní proces a potřebné reformy na něm závislé. K této situaci však v posledních desetiletích dochází jen zřídka.

Spolková rada má 69 mandátů. 16 spolkových zemí je zastoupeno podle počtu obyvatelstva nejméně třemi, nejvíce šesti mandáty.

Předsednictví Spolkové rady:

od 1. 11. 2010 do 31.10.2011 Hannelore Kraft (SPD)

od 1.11.2011 Horst Seehofer (CSU)

Předsednictví Spolkové rady začíná vždy 1.11. a končí 31.10. následujícího roku. Níže tabulka budoucích předsednictví podle spolkových zemí:

rok úřadování	prezident	1. viceprezident	2. viceprezident
2011/2012	Bayern	Nordrhein-Westfalen	Baden-Württemberg
2012/2013	Baden-Württemberg	Bayern	Niedersachsen
2013/2014	Niedersachsen	Baden-Württemberg	Hessen
2014/2015	Hessen	Niedersachsen	Sachsen
2015/2016	Sachsen	Hessen	Rheinland-Pfalz
2016/2017	Rheinland-Pfalz	Sachsen	Berlin



## 2.1.6 Spolková vláda

je orgánem výkonné moci SRN. V jejím čele stojí spolkový kancléř, na jehož návrh spolkový prezident jmenuje či propouští jednotlivé ministry. Sám kancléř je jmenován spolkovým prezidentem se souhlasem Spolkového sněmu. Pro SRN je charakteristický způsob vyslovení nedůvěry kancléři, který vychází z negativních zkušeností tzv. Výmarské republiky: pokud Spolkový sněm vysloví většinou svých poslanců kancléři nedůvěru, musí zároveň v téže proceduře zvolit i kancléře nového. V opačném případě zůstává původní kancléř ve své funkci. Od této situace je třeba odlišit případ, kdy kancléř sám požádá Sněm o vyslovení důvěry a té se mu nedostane. Pak může spolkový prezident na kancléřův návrh Spolkový sněm rozpustit.

Ministry spolkové vlády je třeba odlišovat od tzv. státních ministrů, z nichž někteří jsou podřízeni přímo kancléři a činní ve Spolkovém kancléřství, a někteří plní funkci politických náměstků ve spolkových ministerstvech (složení vlády viz 2.3.).

## 2.2. Hlava státu (jméno, kompetence)

Součástí politického systému Spolkové republiky Německo je spolkový prezident.

Spolkový prezident: Christian Wulff, zvolen 30.6.2010. (Sídlo: Schloß Bellevue, Spreeweg 1, 10577 Berlin, [www.bundespraesident.de](http://www.bundespraesident.de) )

Hlava státu je volena na pětileté funkční období zvláštním grémiem, tzv. Spolkovým shromážděním, sestávajícím z členů Spolkového sněmu a stejného počtu volitelů zvolených na zemské úrovni. Volba příštího spolkového prezidenta proběhne v roce 2015.

## 2.3. Složení vlády

(od 27.10. 2009, [www.bundesregierung.de](http://www.bundesregierung.de) a po změnách k 03/2011)

### 2.3.1 Spolkový kancléř

Dr. Angela Merkel (CDU/CSU) (Bundeskanzleramt: Willy-Brandt Str. 1, 10557 Berlin, [www.bundeskanzlerin.de](http://www.bundeskanzlerin.de))

### 2.3.2 Spolkoví ministři

Spolkový ministr hospodářství a technologie a vicekancléř

Dr. Philipp Rösler (FDP), (Bundesministerium für Wirtschaft und Technologie, Scharnhorststr. 34-37, 10115 Berlin, Villemompler Strasse 76, 53123 Bonn, <http://www.bmwi.bund.de/>)

Spolkový ministr zahraničí

Dr. Guido Westerwelle (FDP), (Auswärtiges Amt, Werderscher Markt 1, 10117 Berlin, [www.auswaertigesamt.de](http://www.auswaertigesamt.de))

Spolkový ministr vnitra

Hans-Petr Friedrich (CSU), (Bundesministerium des Inneren, Alt Moabit 101 D, 10559 Berlin, [www.bmi.bund.de](http://www.bmi.bund.de))

Spolková ministryně spravedlnosti

Sabine Leutheusser-Schnarrenberger (FDP), (Bundesministerium der Justiz, Mohrenstrasse 37, 10117 Berlin, Heinemannstr. 6, 53175 Bonn, [www.bmj.bund.de](http://www.bmj.bund.de))

Spolkový ministr financí

Dr. Wolfgang Schäuble (CDU), (Bundesministerium der Finanzen, Wilhelmstrasse 97, 10117 Berlin, Graurheindorfer Str. 108, 53117 Bonn, [www.bundesfinanzministerium.de](http://www.bundesfinanzministerium.de))

Spolkový ministr práce a sociálních věcí

Dr. Ursula von der Leyen (CDU), (Bundesministerium für Arbeit und Soziales, Mohrenstrasse 62 10117 Berlin, Rochusstr. 1, 53123 Bonn, [www.bmas.bund.de](http://www.bmas.bund.de))



Spolková ministryně pro výživu, zemědělství a ochranu spotřebitele  
Ilse Aigner (CSU) (Bundesministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Verbraucherschutz, Rochusstr.1,  
53123 Bonn, Wilhelmstrasse 54, 10117 Berlin, [www.verbraucherministerium.de](http://www.verbraucherministerium.de))

Spolkový ministr obrany  
Dr. Thomas de Maiziére (CDU), (Bundesministerium der Verteidigung, Hardthöhe, 53125 Bonn,  
Stauffenbergstrasse 18, 10785 Berlin, [www.bmvg.de](http://www.bmvg.de))

Spolková ministryně pro rodinu, seniory, ženy a mládež  
Dr. Kristina Schröder (CDU), (Bundesministerium für Familie, Senioren, Frauen und Jugend,  
Taubenstrasse 42/43, Glinkastrasse 18-24, Jägerstrasse 8/9, 10117 Berlin, Rochusstrasse 8-10, 53123  
Bonn, [www.bmfsfj.de](http://www.bmfsfj.de) )

Spolkový ministr zdravotnictví  
Daniel Bahr (FDP), (Bundesministerium für Gesundheit , Am Probsthof 78a, 53123 Bonn, Wilhelmstrasse  
49, 10117 Berlin, [www.bmg.bund.de](http://www.bmg.bund.de))

Spolkový ministr dopravy, stavebnictví a rozvoj měst  
Dr. Peter Ramsauer (CSU), (Bundesministerium für Verkehr, Bau- und Stadtentwicklung, Invalidenstrasse  
44, 10115 Berlin, Robert-Schumann-Platz 1, 53175 Bonn, [www.bmvbs.de](http://www.bmvbs.de))

Spolkový ministr životního prostředí, ochrany přírody a bezpečnosti reaktorů  
Dr. Norbert Röttgen (CDU), (Bundesministerium für Umwelt, Naturschutz und Reaktorsicherheit,  
Alexanderplatz 6, 10178 Berlin, Heinrich-v.-Stephan-Str. 1, 53175 Bonn, [www.bmu.de](http://www.bmu.de))

Spolková ministryně pro vzdělání a výzkumu  
Prof. Dr. Annette Schavan (CDU), (Bundesministerium für Bildung und Forschung, Heinemannstr. 2,  
53175 Bonn, Hannoversche Strasse 28-30, 10115 Berlin, [www.bmbf.de](http://www.bmbf.de))

Spolkový ministr pro hospodářskou spolupráci a rozvoj  
Dirk Niebel (FDP), (Bundesministerium für wirtschaftliche Zusammenarbeit und Entwicklung, Friedrich-  
Ebert-Allee 40, 53113 Bonn, Europahaus, Stresemannstrasse 94, 10963 Berlin, [www.bmz](http://www.bmz).)

Spolkový ministr pro zvláštní úkoly, vedoucí úřadu spolkového kancléřství  
Ronald Pofalla (CDU), (Bundeskanzleramt: Willy-Brandt Str. 1, 10557 Berlin [www.bundestkanzlerin.de](http://www.bundestkanzlerin.de))



## 3. Zahraničně-politická orientace

### 3.1. Členství v mezinárodních organizacích a regionálních uskupeních

Organizace spojených národů, jí přidružené organizace a programy (ILO, UNESCO, FAO atd.), NATO, EU, Rada Evropy, OBSE, G-8, G-20, WTO, Světová banka, Mezinárodní měnový fond, OECD, Rada baltských států aj.

### 3.2. Účast země na mnohostranných smlouvách a dohodách

Účast Spolkové republiky Německo v mnohostranných smlouvách a dohodách je do značné míry totožná s účastí v mezinárodních organizacích (viz 3.1.).

Jedná se o účast v mnohostranných dohodách uzavíraných pod záštitou OSN a Rady Evropy, dále v rámci systému WTO (GATT, GATS, TRIPS atd.).

### 3.3. Přehled bilaterálních smluv s ČR (včetně data vstupu) – mimo smluv dle kap.7.1.

1. Dohoda mezi vládou Československé republiky a vládou Německé demokratické republiky o jednotném celním závěrovém řádu pro labské lodě  
Praha , 18.09.1959  
č. 98/1960 Sb.
2. Dohoda mezi vládou Československé socialistické republiky a vládou Německé demokratické republiky o úpravě některých společných otázek spojených s výstavbou a provozem nádrže na potoce Buschbach u Hellendorfu  
Lipsko , 26.11.1960
3. Dohoda mezi vládou Československé socialistické republiky a vládou Německé demokratické republiky o úpravě některých společných otázek spojených s výstavbou a provozem nádrže v údolí potoka Flöha u Rauschenbachu  
Praha , 09.12.1961
4. Ujednání mezi Československými státními drahami a Německou spolkovou drahou o pohraničním přechodu železnic  
Praha , 25.04.1964
5. Dohoda mezi ministerstvem financí Československé socialistické republiky a spolkovým ministerstvem financí NSR o finančním odškodnění československých obětí pseudolékařských pokusů  
Bonn , 30.10.1969
6. Smlouva o vzájemných vztazích mezi Československou socialistickou republikou a Spolkovou republikou Německa  
Praha , 11.12.1973  
č. 94/1974 Sb.
7. Úprava spolupráce na státních hranicích mezi Československou socialistickou republikou a Spolkovou republikou Německa sjednaná výměnou not  
Praha , 11.12.1981  
č. 33/1982 Sb.
8. Protokol o 6. jednání Společné komise vlády ČSSR a vlády NDR pro hraniční vody, které se konalo ve dnech 13.-15. dubna 1982 v Drážďanech na základě Dohody mezi vládou Československé socialistické republiky a vládou Německé demokratické republiky o spolupráci ve vodním hospodářství na hraničních vodách ze dne 27. února 1974



Drážďany , 15.04.1982

9. Ujednání mezi federálním ministerstvem dopravy Československé socialistické republiky a ministerstvem dopravy Německé demokratické republiky o elektrizaci pohraniční trati Děčín - Bad Schandau  
Berlín , 22.05.1984

10. Protokol o 10. jednání Společné komise vlády ČSSR a NDR pro hraniční vody /dále jen "Komise"/, které se konalo ve dnech 21. až 23. května 1986 ve Wernigerode na základě Dohody mezi vládou Československé socialistické republiky a vládou Německé demokratické republiky o spolupráci ve vodním hospodářství na hraničních vodách ze dne 27. února 1974 /dále jen "Dohoda"/  
Wernigerode , 23.05.1986

11. Protokol o 11. jednání Společné komise vlády ČSSR a NDR pro hraniční vody /dále jen "Komise"/, které se konalo ve dnech 12. až 15. května 1987 v Praze na základě Dohody mezi vládou Československé socialistické republiky a vládou Německé demokratické republiky o spolupráci ve vodním hospodářství na hraničních vodách ze dne 27. února 1974 /dále jen "Dohoda"/  
Praha , 15.05.1987

12. Protokol o 12. jednání Společné komise vlády Československé socialistické republiky a vlády Německé demokratické republiky pro hraniční vody /dále jen "Komise"/, které se konalo ve dnech 17.-20. května 1988 v Lychen /NDR/ na základě Dohody mezi vládou ČSSR a vládou NDR o spolupráci ve vodním hospodářství na hraničních vodách ze dne 27. února 1974  
Berlín , 20.05.1988

13. Protokol o 13. jednání Společné komise vlády ČSSR a vlády NDR pro hraniční vody (dále jen "Komise"), které se konalo ve dnech 2. - 5. května 1989 v Praze na základě Dohody mezi vládou Československé socialistické republiky a vládou Německé demokratické republiky o spolupráci ve vodním hospodářství na hraničních vodách ze dne 27. února 1974 (dále jen "Dohoda")  
Praha , 05.05.1989

14. Dohoda mezi vládou Československé socialistické republiky a vládou Spolkové republiky Německa o vzájemném zřízení a činnosti kulturních a informačních středisek  
Norimberk , 02.02.1990  
č. 214/1991 Sb.

15. Dohoda mezi vládou Československé socialistické republiky a vládou Spolkové republiky Německo o zřízení generálních konzulátů ČSSR v Mnichově a SRN v Bratislavě sjednaná výměnou nót  
Praha , 15.03.1990

16. Dohoda mezi vládou České a Slovenské Federativní Republiky a vládou Spolkové republiky Německo o úpravě otázek společného zájmu týkajících se jaderné bezpečnosti a ochrany před zářením  
Praha , 30.05.1990  
č. 432/1990 Sb.

17. Dohoda mezi vládou České a Slovenské Federativní Republiky a vládou Spolkové republiky Německo o zřízení silničních hraničních přechodů sjednané výměnou nót  
Bonn , 27.06.1990

18. Ujednání o zrušení vízové povinnosti mezi vládou České a Slovenské Federativní Republiky a vládou Spolkové republiky Německo sjednané výměnou nót  
Praha , 27.06.1990  
č. 340/1990 Sb.

19. Dohoda mezi vládou České a Slovenské Federativní Republiky a vládou Spolkové republiky Německo o zřízení dálničního hraničního přechodu na společných státních hranicích  
Waldsassen , 01.07.1990

20. Dohoda mezi Českou a Slovenskou Federativní Republikou a Spolkovou republikou Německo o podpoře a vzájemné ochraně investic a Protokol  
Praha , 02.10.1990



č. 573/1992 Sb.

21. Ujednání mezi federálním ministerstvem obrany České a Slovenské Federativní Republiky a spolkovým ministerstvem obrany Spolkové republiky Německo o zabezpečení pobytu příslušníků Československé armády ve Spolkové republice Německo a příslušníků vojska Spolkové republiky Německo v České a Slovenské Federativní Republice v průběhu jejich služebních návštěv  
Praha , 08.11.1990

22. Dohoda mezi vládou České a Slovenské Federativní Republiky a vládou Spolkové republiky Německo o spolupráci a výměně mládeže  
Bonn , 29.11.1990

23. Dohoda mezi vládou České a Slovenské Federativní Republiky a vládou Spolkové republiky Německo o spolupráci v boji proti organizované kriminalitě  
Praha , 13.09.1991  
č. 631/1992 Sb.

24. Ujednání mezi federálním ministerstvem vnitra České a Slovenské Federativní Republiky a spolkovým ministrem vnitra Spolkové republiky Německo o poskytnutí pomoci při zajišťování vybavení v letech 1992 až 1994  
Praha , 25.02.1992

25. Smlouva mezi Českou a Slovenskou Federativní Republikou a Spolkovou republikou Německo o dobrém sousedství a přátelské spolupráci  
Praha , 27.02.1992  
č. 521/1992 Sb.

26. Dohoda mezi ministerstvem hospodářství České a Slovenské Federativní Republiky a spolkovým ministrem životního prostředí, ochrany přírody a reaktorové bezpečnosti Spolkové republiky Německo o realizaci pilotního projektu ochrany životního prostředí "Zařízení na čištění kouřových plynů pro čtyři bloky elektrárny Prunéřov I"  
Praha , 27.11.1992

27. Ujednání mezi ministerstvem obrany České republiky a spolkovým ministerstvem obrany Spolkové republiky Německo o spolupráci ve vojenské oblasti  
Bonn , 24.05.1993

28. Ujednání mezi Ministerstvem vnitra České republiky a Bavorským státním ministerstvem vnitra o spolupráci v oblasti státní správy a komunální samosprávy, včetně požární ochrany  
Mnichov , 23.02.1994

29. Ujednání mezi Ministerstvem práce a sociálních věcí České republiky a Ministerstvem pro rodinu a staré občany Spolkové republiky Německo o spolupráci v oblasti politiky týkající se rodin, starých občanů a sociální pomoci  
Praha , 05.05.1994

30. Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Spolkové republiky Německo o zpětném přebírání osob na společných státních hranicích  
Bonn , 03.11.1994  
č. 5/1995 Sb.

31. Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Spolkové republiky Německo o malém pohraničním styku na turistických stezkách a v turistických zónách a o překračování státních hranic ve zvláštních případech  
Bonn , 03.11.1994  
č. 237/1994 Sb.

32. Smlouva mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo o společných státních hranicích  
Bonn , 03.11.1994  
č. 266/1997 Sb.



33. Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Spolkové republiky Německo o spolupráci v oblasti následků vyplývajících z migračních pohybů  
Bonn , 03.11.1994  
č. 6/1995 Sb.
34. Ujednání mezi Ministerstvem vnitra České republiky a Spolkovým ministerstvem vnitra Spolkové republiky Německo k provádění Dohody mezi vládou České republiky a vládou Spolkové republiky Německo o malém pohraničním styku na turistických stezkách a v turistických zónách a o překračování státních hranic ve zvláštních případech ze dne 3. listopadu 1994  
Bonn , 03.11.1994  
č. 237/1994 Sb.
35. Ujednání k provádění Dohody mezi vládou České republiky a vládou Spolkové republiky Německo o zpětném přebírání osob na společných státních hranicích ze dne 3. listopadu 1994  
Bonn , 03.11.1994  
č. 5/1995 Sb.
36. Ujednání k Dohodě mezi vládou České republiky a vládou Spolkové republiky Německo o spolupráci v oblasti následků vyplývajících z migračních pohybů ze dne 3. listopadu 1994  
Bonn , 03.11.1994  
č. 6/1995 Sb.
37. Dohoda mezi Ministerstvem životního prostředí České republiky a Spolkovým ministerstvem pro životní prostředí, ochranu přírody a bezpečnost reaktorů Spolkové republiky Německo o uskutečnění společného pilotního projektu na ochranu životního prostředí Městské čistírny odpadních vod v severních Čechách  
Praha , 19.12.1994  
č. 46/1995 Sb.
38. Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Spolkové republiky Německo o zřízení turistických stezek protínajících státní hranice sjednaná výměnou nót  
Praha , 30.12.1994  
č. 97/1995 Sb.
39. Smlouva mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo o vzájemné pomoci celních správ  
Furth im Wald , 19.05.1995  
č. 275/1996 Sb.
40. Dohoda mezi Ministerstvem dopravy České republiky a Spolkovým ministerstvem dopravy Spolkové republiky Německo o spolupráci při dalším rozvoji železničního spojení Praha - Nürnberg/  
Norimberk  
Vídeň , 07.06.1995
41. Ujednání mezi vládou České republiky a vládou Spolkové republiky Německo o rozšíření používání hraničního přechodu Seifhennersdorf-Rumburk/Rumburg k 1. červenci 1995 sjednané výměnou nót  
Praha , 30.06.1995
42. Smlouva mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo o propojení české dálnice D5 a německé dálnice A6 na společných státních hranicích výstavbou hraničního mostu  
Praha , 13.07.1995  
č. 92/2002 Sb. m. s.
43. Smlouva mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo o stavbě hraničního mostu na společných státních hranicích na tahu evropské silnice E49  
Praha , 13.07.1995  
č. 89/2002 Sb. m. s.
44. Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Spolkové republiky Německo o zřízení turistických stezek protínajících státní hranice sjednaná výměnou nót





Praha , 27.02.1996  
č. 164/1996 Sb.

45. Ujednání mezi vládou České republiky a vládou Spolkové republiky Německo o zřízení turistických stezek sjednané výměnou nót  
Praha , 29.02.1996  
č. 158/1996 Sb.

46. Ujednání mezi Ministerstvem obrany České republiky a Spolkovým ministerstvem obrany Spolkové republiky Německo o vzájemné výměně vojáků a civilních příslušníků jejich ozbrojených sil za účelem získání nebo doplnění vzdělání  
Praha , 31.07.1996

47. Ujednání mezi vládou České republiky a vládou Spolkové republiky Německo o zřízení turistických stezek protínajících státní hranice sjednané výměnou nót  
Praha , 25.09.1996  
č. 306/1996 Sb.

48. Dohoda mezi Ministerstvem průmyslu a obchodu České republiky a Spolkovým ministestvem pro životní prostředí, ochranu přírody a bezpečnost reaktorů Spolkové republiky Německo o uskutečnění společného pilotního projektu na ochranu životního prostředí "Snížení znečištění odpadních vod Spolku pro chemickou a hutní výrobu, a.s. Ústí nad Labem způsobeného organicky vázanými halogeny  
Bonn , 24.10.1996  
č. 284/1996 Sb.

49. Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Spolkové republiky Německo o hraničních přechodech na společných státních hranicích  
Praha , 18.11.1996  
č. 47/1997 Sb.

50. Ujednání mezi vládou České republiky a vládou Spolkové republiky Německo o zřízení a rozšíření turistických stezek protínajících státní hranice sjednané výměnou nót  
Praha , 28.02.1997

51. Protokol mezi Ministerstvem obrany České republiky a Spolkovým ministerstvem obrany Spolkové republiky Německo o spolupráci v oblasti topografického zabezpečení  
Euskirchen , 27.05.1997

52. Ujednání mezi Ministerstvem vnitra České republiky a Spolkovým ministerstvem vnitra Spolkové republiky Německo o poskytnutí pomoci při zajišťování vybavení v letech 1997 a 1998  
Gymnich , 16.06.1997

53. Ujednání mezi Ministerstvem obrany České republiky a Spolkovým ministerstvem obrany Spolkové republiky Německo o spolupráci v oblasti vojenské techniky  
Praha , 23.07.1997

54. Ujednání mezi vládou České republiky a vládou Spolkové republiky Německo o otevření hraničního přechodu Rozvadov/Rosshaupt - dálnice - Waidhaus dne 10 listopadu 1997 sjednané výměnou nót  
Praha , 10.11.1997

55. Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Spolkové republiky Německo o zřízení Česko-německého fondu budoucnosti sjednaná výměnou nót  
Praha , 29.12.1997

56. Protokol mezi Ministerstvem vnitra České republiky a Saským státním ministerstvem vnitra o spolupráci v oblasti vzdělávání a zvyšování kvalifikace policie  
Praha , 03.02.1998

57. Ujednání mezi Ministerstvem spravedlnosti České republiky a Spolkovým ministerstvem spravedlnosti Spolkové republiky Německo o způsobu vyřizování záležitostí mezi státními zastupitelstvími sjednané výměnou nót





Praha , 13.07.1998

58. Ujednání mezi vládou České republiky a vládou Spolkové republiky Německo o zřízení, rozšíření a omezení turistických stezek protínajících státní hranice sjednané výměnou nót  
Praha , 08.10.1998

59. Ujednání mezi Ministerstvem financí České republiky a Spolkovým ministerstvem financí Spolkové republiky Německo o stavbě, pronájmu a užívání společných zařízení pro pohraniční odbavování, jakož i o úpravě úhrady k tomu vynaložených nákladů  
Rozvadov , 16.11.1998  
č. 288/1998 Sb.

60. Ujednání mezi Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy České republiky a Státním ministerstvem kultu Svobodného státu Sasko o spolupráci při realizaci dvojnárodnostního dvojjazyčného česko-německého vzdělávacího cyklu na gymnáziu Friedricha Schillera v Pirně  
Praha , 20.11.1998  
č. 309/1998 Sb.

61. Dohoda mezi Ministerstvem financí České republiky a Spolkovým ministerstvem financí Spolkové republiky Německo o zajištění výstavby zařízení pro pohraniční odbavování na silničním hraničním přechodu Mníšek - Deutscheinsiedel  
Furth im Wald , 18.05.1999  
č. 111/1999 Sb.

62. Smlouva mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo o hraničním dokumentárním díle společných státních hranic  
Praha , 03.06.1999  
č. 37/2002 Sb. m. s.

63. Ujednání mezi vládou České republiky a vládou Spolkové republiky Německo o změně přílohy 2 Dohody mezi vládou České republiky a vládou Spolkové republiky Německo o hraničních přechodech na společných státních hranicích, podepsané v Praze dne 18. listopadu 1996, sjednané výměnou nót  
Praha , 14.07.1999

64. Ujednání mezi Ministerstvem obrany České republiky a Spolkovým ministerstvem obrany Spolkové republiky Německo o vzájemné ochraně utajovaných skutečností souvisejících s programem Sidewinder  
Bonn , 11.08.1999

65. Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Spolkové republiky Německo o kulturní spolupráci  
Praha , 30.09.1999  
č. 78/2001 Sb. m. s.

66. Smlouva mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo o dodatcích k Evropské úmluvě o vydávání ze 13. prosince 1957 a usnadnění jejího používání  
Praha , 02.02.2000  
č. 67/2002 Sb. m. s.

67. Smlouva mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo o dodatcích k Evropské úmluvě o vzájemné pomoci ve věcech trestních z 20. dubna 1959 a usnadnění jejího používání  
Praha , 02.02.2000  
č. 68/2002 Sb. m. s., 126/2002 Sb. m. s., 124/2005 Sb. m. s., 30/2006 Sb. m. s., 1/2011 Sb. m. s.

68. Dohoda mezi Ministerstvem financí České republiky a Spolkovým ministersvem financí Spolkové republiky Německo o zajištění výstavby části zařízení pro pohraniční odbavování na silničním hraničním přechodu Rožany - Sohland  
Šluknov , 23.02.2000

69. Ujednání mezi Ministerstvem obrany České republiky a Spolkovým ministerstvem obrany Spolkové republiky Německo o spolupráci ve využívání vojenských kmitočtů  
Brusel , 23.05.2000



č. 86/2000 Sb. m. s.

70. Smlouva mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo o propojení české dálnice D 8 a německé dálnice A 17 na společných státních hranicích výstavbou hraničního mostu  
Berlín , 12.09.2000  
č. 103/2003 Sb. m. s.

71. Smlouva mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo o spolupráci policejních orgánů a orgánů působících při ochraně státních hranic v příhraničních oblastech  
Berlín , 19.09.2000  
č. 91/2002 Sb. m. s., 131/2002 Sb. m. s., 88/2010 Sb. m. s.

72. Ujednání mezi vládou České republiky a vládou Spolkové republiky Německo o rozšíření přílohy 1 k Dohodě mezi vládou České republiky a vládou Spolkové republiky Německo o hraničních přechodech na společných státních hranicích, podepsané v Praze dne 18. listopadu 1996, sjednané výměnou nót  
Praha , 17.10.2000

73. Ujednání mezi vládou České republiky a vládou Spolkové republiky Německo o zřízení a rozšíření turistických stezek protínajících státní hranice sjednané výměnou nót  
Praha , 25.10.2000

74. Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Spolkové republiky Německo o vysílání německých učitelů na školy v České republice  
Praha , 20.12.2000  
č. 71/2003 Sb. m. s.

75. Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Spolkové republiky Německo o školské spolupráci  
Praha , 20.12.2000  
č. 70/2003 Sb. m. s.

76. Ujednání mezi Ministerstvem obrany České republiky a Spolkovým ministerstvem obrany Spolkové republiky Německo o propojení spojovacích systémů ozbrojených sil České republiky a Spolkové republiky Německo  
Bonn , 09.01.2001  
č. 52/2001 Sb. m. s.

77. Společné ujednání o spolupráci v oblasti všeobecného školství mezi Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy České republiky a Ministerstvem školství země Sasko-Anhaltsko na léta 2001-2005  
Praha , 19.07.2001  
č. 101/2001 Sb. m. s.

78. Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Spolkové republiky Německo o vzájemné ochraně utajovaných skutečností  
Praha , 25.07.2001  
č. 95/2001 Sb. m. s.

79. Smlouva mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo o výstavbě hraničního mostu na společných státních hranicích s napojením na státní silnici I/26 a spolkovou silnici B 20  
Praha , 26.07.2001  
č. 88/2009 Sb. m. s.

80. Dodatek k Ujednání mezi Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy České republiky a Státním ministerstvem kultu Svobodného státu Sasko o spolupráci při realizaci dvojjazyčného česko-německého vzdělávacího cyklu na Gymnáziu Friedricha Schillera v Pirně  
Drážďany , 20.12.2001  
č. 8/2002 Sb. m. s.

81. Ujednání mezi vládou České republiky a vládou Spolkové republiky Německo o změně přílohy 1 Dohody o hraničních přechodech na společných státních hranicích, podepsané v Praze dne 18. listopadu 1996, sjednané výměnou nót  
Praha , 28.05.2002



č. 13/2003 Sb. m. s.

82. Ujednání mezi Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy České republiky a Ministerstvem pro vědu, výzkum a umění Bádenska-Württemberska o spolupráci v oblasti vysokého školství  
Praha , 21.06.2002  
č. 82/2002 Sb. m. s.

83. Ujednání o vzájemné spolupráci a výměně informací v oblasti dozoru nad pojišťovnictvím mezi Ministerstvem financí České republiky - Úřadem státního dozoru v pojišťovnictví a penzijním připojištění a Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht, Spolková republika Německo  
Bonn , 30.10.2002

84. Smlouva mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo o změně průběhu společných státních hranic v prostoru dálničního mostu na hraničním přechodu Rozvadov - Waidhaus  
Praha , 17.04.2003  
č. 75/2005 Sb. m. s.

85. Ujednání mezi vládou České republiky a vládou Spolkové republiky Německo o zřízení a rozšíření turistických stezek protínajících státní hranice sjednané výměnou nót  
Praha , 19.05.2003  
č. 1/2007 Sb. m. s.

86. Protokol mezi Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy České republiky a Státním ministerstvem kultu Svobodného státu Sasko o změně Přílohy 1 k Ujednání mezi Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy České republiky a Státním ministerstvem kultu Svobodného státu Sasko o spolupráci při realizaci dvojnárodnostního dvojazyčného česko-německého vzdělávacího cyklu na gymnáziu Friedricha Schillera v Pirně  
Drážďany , 24.03.2004  
č. 86/2004 Sb. m. s.

87. Dohoda mezi Ministerstvem pro místní rozvoj České republiky a Státním ministerstvem hospodářství, infrastruktury, dopravy a technologie Svobodného státu Bavorsko jako partnery s hlavní odpovědností za program Iniciativy Společenství INTERREG III A pro česko-bavorský příhraniční prostor Velhartice , 24.06.2004

88. Ujednání mezi Ministerstvem vnitra České republiky a Spolkovým ministerstvem vnitra Spolkové republiky Německo o zřízení předsunutých pohraničních odbavovacích stanovišť a o stanovení tras pro pohraniční odbavování během jízdy ve vlacích a na lodích  
Praha , 17.09.2004  
č. 131/2004 Sb. m. s.

89. Ujednání mezi vládou České republiky a vládou Spolkové republiky Německo o zřízení nových turistických stezek protínajících státní hranice a změně režimů na stávajících turistických stezkách sjednané výměnou nót  
Praha , 15.02.2006  
č. 5/2007 Sb. m. s.

90. Ujednání mezi Ministerstvem vnitra České republiky a Spolkovým ministerstvem vnitra Spolkové republiky Německo, kterým se mění a doplňuje Ujednání mezi Ministerstvem vnitra České republiky a Spolkovým ministerstvem vnitra Spolkové republiky Německo o zřízení předsunutých pohraničních odbavovacích stanovišť a o stanovení tras pro pohraniční odbavování během jízdy ve vlacích a na lodích ze 17. září 2004  
Berlín , 09.03.2006  
č. 42/2006 Sb. m. s.

91. Ujednání mezi vládou České republiky a vládou Spolkové republiky Německo, kterým se mění a doplňuje Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Spolkové republiky Německo o hraničních přechodech na společných státních hranicích ze dne 18. listopadu 1996 sjednané výměnou nót  
Praha , 22.05.2006  
č. 76/2006 Sb. m. s.



92. Ujednání mezi vládou České republiky a vládou Spolkové republiky Německo o zřízení hraničního přechodu Krásný Les - Breitenau (dálnice), kterým se mění Příloha 1 a Příloha 2 k Dohodě mezi vládou České republiky a vládou Spolkové republiky Německo o hraničních přechodech na společných státních hranicích ze dne 18. listopadu 1996 sjednané výměnou nót  
Praha , 19.12.2006  
č. 16/2007 Sb. m. s.
93. Ujednání mezi Ministerstvem vnitra České republiky a Spolkovým ministerstvem vnitra Spolkové republiky Německo, kterým se mění a doplňuje Ujednání mezi Ministerstvem vnitra České republiky a Spolkovým ministerstvem vnitra Spolkové republiky Německo o zřízení předsunutých pohraničních odbavovacích stanovišť a o stanovení tras pro pohraniční odbavování během jízdy ve vlacích a na lodích ze 17. září 2004, ve znění jeho změny z 9. března 2006  
Praha , 20.12.2006  
č. 11/2007 Sb. m. s.
94. Protokol mezi Ministerstvem vnitra České republiky a Spolkovým ministerstvem vnitra Spolkové republiky Německo k Ujednání mezi Ministerstvem vnitra České republiky a Spolkovým ministerstvem vnitra Spolkové republiky Německo, kterým se mění a doplňuje Ujednání mezi Ministerstvem vnitra České republiky a Spolkovým ministerstvem vnitra Spolkové republiky Německo o zřízení předsunutých pohraničních odbavovacích stanovišť a o stanovení tras pro pohraniční odbavování během jízdy ve vlacích a na lodích ze 17. září 2004, ve znění jeho změny z 9. března 2006  
Praha , 20.12.2006  
č. 12/2007 Sb. m. s.
95. Ujednání o změně Ujednání mezi Ministerstvem obrany České republiky a Spolkovým ministerstvem obrany Spolkové republiky Německo o vzájemné výměně vojáků a civilních příslušníků jejich ozbrojených sil za účelem získání nebo doplnění vzdělání  
Bonn , 31.01.2007  
č. 20/2007 Sb. m. s.
96. Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Spolkové republiky Německo o vzájemném uznávání rovnocennosti dokladů o vzdělání v oblasti vysokého školství  
Praha , 23.03.2007  
č. 60/2008 Sb. m. s.
97. Ujednání mezi vládou České republiky a vládou Spolkové republiky Německo o zřízení nových turistických stezek protínajících státní hranice a změně režimů na stávajících turistických stezkách sjednané výměnou nót  
Praha , 30.04.2007  
č. 34/2007 Sb. m. s.
98. Ujednání mezi vládou České republiky a vládou Spolkové republiky Německo o změně rozsahu provozu na hraničním přechodu Cínovec - Altenberg, kterým se mění Příloha 1 k Dohodě mezi vládou České republiky a vládou Spolkové republiky Německo o hraničních přechodech na společných státních hranicích ze dne 18. listopadu 1996 sjednané výměnou nót  
Praha , 13.06.2007  
č. 60/2007 Sb. m. s.
99. Protokol mezi Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy České republiky a Státním ministerstvem kultu Svobodného státu Sasko o změně Dodatku k Ujednání mezi Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy České republiky a Státním ministerstvem kultu Svobodného státu Sasko o spolupráci při realizaci dvojnárodnostního dvojjazyčného česko-německého vzdělávacího cyklu na gymnáziu Friedricha Schillera v Pirně  
Drážďany , 20.06.2008  
č. 55/2008 Sb. m. s.
100. Ujednání mezi Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy České republiky a Bavorským státním ministerstvem pro vědu, výzkum a umění o spolupráci v oblasti vysokého školství  
Mnichov , 21.04.2009  
č. 46/2009 Sb. m. s.



---

101. Ujednání mezi Ministerstvem práce a sociálních věcí České republiky a Spolkovým ministerstvem financí Spolkové republiky Německo o spolupráci při boji proti nelegálnímu zaměstnávání, neohlášené výdělečné činnosti a nelegálnímu najímání přeshraničních pracovníků a s tím souvisejícímu přeshraničnímu zneužívání sociálních dávek a neodvádění pojistného  
Praha , 28.08.2009  
č. 63/2010 Sb. m. s.



## 4. Ekonomická charakteristika země

### 4.1. Zhodnocení hospodářského vývoje za minulý rok, předpověď dalšího vývoje

**V roce 2010 se německé hospodářství se zotavilo rychleji než se čekalo.** Hlavní spolkové ekonomické instituty očekávaly poměrně silný hospodářský růst i v následujících letech. Pro rok 2010 prognostici předpokládali zvýšení HDP o 3,4 % - 3,5 %, čemuž odpovídají i finální výsledky, za rok 2010 došlo ke zvýšení o 3,7 %, přičemž nejslabší bylo první čtvrtletí 2010 s růstem pohybů 2,6 %, vynahrazeným růstem v dalších 3 čtvrtletích kolem 4 %. V roce 2011 tento trend pokračoval i v prvním čtvrtletí, kdy růst dosáhl 5 %, a však od 2. čtvrtletí došlo k poklesu na 2,8 % a pro zbývající část roku 2011 jsou prognózy ještě umírněnější. Kritické scénáře hovoří o zpomalení růstu jen na 1 %.

Jednou z hlavních příčin německého hospodářského boomu **byl opětovný růst exportu**. Svět, relativně zotavený z hospodářské recese, opět začal nakupovat německé produkty. Dále se příznivě projevil i fakt, že **Němci jsou ochotni opět více utrácet**. Nemaleým podílem rovněž přispěly **konjunkturální programy německé vlády**. Hospodářský růst v r. 2011 ovlivnila řada vnitřních i vnějších ekonomických faktorů, jakými jsou např. tzv. Atomausstieg (odklon od jádra v energetice, který však z dlouhodobého hlediska může být motorem německého hospodářství zejména v oblasti rozvoje nových technologií), ale zejména krize hospodářství a státních financí některých zemí EU (tzv. "řecká" krize) i USA, která se bytostně dotýká jak německého odbytu, tak i bankovníctví.

V následujícím roce se má sice výkon ekonomiky zvýšit jen o 2,0% - 2,4%, nicméně i toto číslo se pohybuje nad dlouhodobým trendem. každá prognóza je však v současné době závislá na stavu ekonomiky jak v EU, tak i ve světě (USA).

I situace na pracovním trhu se v roce 2010 zlepšila, procento nezaměstnaných pokleslo oproti roku 2009 z 9,1 % na 8,6 % a procento nezaměstnaných se dále snižovalo i v roce 2011 až na cca 7 %.

Pro celkové zadlužení země však tyto prognózy neplatí. Konjunkturální a záchranné balíčky pro bankovní sektor vyhnaly státní závazky prudce nahoru. Zadlužení SRN vzrostlo ze 66% HDP v roce 2008 na 75% v roce 2009 a tento trend pokračoval i v roce 2010. Podle odborníků je toto procento nebezpečně vysoké a může tak ohrozit finanční flexibilitu státu do té míry, že v případě dalších konjunkturálních šoků nebude moci reagovat. Z tohoto důvodu je zapotřebí, aby spolková vláda i nadále pokračovala v úsporném kurzu. Problémy kolem eura a řeckého dluhu však nedávají příliš velkou naději na zlepšení

### 4.2. Základní makroekonomické ukazatele za posledních 5 let (HDP/obyv., vývoj objemu HDP, podíl odvětví na tvorbě HDP, míra inflace, míra nezaměstnanosti)

#### 4.2.1 Vývoj HDP

Koncem 80. let patřilo Německo mezi nejbohatší země Evropy. Hrubý domácí produkt přepočtený na obyvatele paritou kupní síly byl o 20 procent nad průměrem EU. Ještě počátkem 90. let bylo mezi první tři nejbohatší státy tehdejší patnáctky. Poté se ale pozice Německa neustále zhoršovala. V polovině 90. let bylo již na 6. místě (za Lucemburskem, Rakouskem, Dánskem, Belgií a Nizozemím). Důvodem pro tento propad byly zejména náklady na sjednocení Německa a vyrovnání hospodářské úrovně nových spolkových zemí. Ze státního rozpočtu proudilo a stále proudí na východ Německa ve formě různých podpor ročně 70 miliard euro. Tyto dotace jsou určeny na financování důchodů, nezaměstnanosti, na výstavbu dopravní infrastruktury a podporu rozvoje průmyslu a podnikání. Průmyslová produkce v nových spolkových zemích roste sice rychleji než v západní části, ale i přesto zůstává rozdíl mezi hospodářskou úrovní Východu a Západu značný: Na Východě je dvakrát větší nezaměstnanost a HDP na hlavu je o necelou třetinu nižší. Díky omezeným pracovním příležitostem se od roku 1990 snížil počet obyvatel



východního Německa o 9 %. Nejen z tohoto důvodu zůstává průmyslová báze bývalé NDR i nadále relativně slabá.

Situace se výrazněji zlepšila až v roce 2006, kdy ekonomický růst dosáhl 2,9 %. I rok 2007 byl pro německé hospodářství úspěšným. Stejně jako v předešlém roce rostl HDP poměrně vysokým tempem (+2,5 %). V běžných cenách činil 2 423 mld. euro. Hospodářský vývoj byl podpořen jak domácí, tak zahraniční poptávkou. I přes výrazné posílení eura vůči dolaru a mírné oslabení světové konjunktury měly největší podíl na růstu HDP exporty Německa, které se zvýšily o 8,3 % (cenově očištěno). Přínosem na straně domácí poptávky byly především investice (růst 0,9 %),

Začátkem roku 2008 se hospodářská konjunktura SRN zpomalila. Za první čtvrtletí vzrostl HDP o 1,3% a během dalších tří měsíců došlo dokonce k poklesu o 0,5 %. Celkově se produkce zvýšila o 1,3 %. Do vývoje HDP se (kromě exportů) pozitivně promítly především investice ve stavebnictví a investice do strojů a zařízení. Naproti tomu spotřeba domácností vzhledem k rostoucím cenám spíše stagnovala. Začátkem roku 2009 byla spolková vláda o poznání optimističtější, když prognostikovala vývoj HDP -2,3 %. Avšak již během prvního čtvrtletí 2009 bylo zřejmé, že recese bude mnohem hlubší. Hrubý domácí produkt se v roce 2009 propadl o 5,1 %. V roce 2010 došlo k stabilizaci a k opětovnému oživení výroby, exportu i domácí spotřeby a HDP vzrostl o 3,7 %. Nutno však dodat, že ani tato opětovná konjunktura nedokázala svým růstem nahradit pokles roku 2009 (viz tabulky níže). První část roku 2011 se vyvíjela i nadále relativně optimisticky, nicméně krize eurozóny růst německého hospodářství zasáhla, růst se zpomaluje a výsledky pro rok 2011, zejména jeho druhou polovinu, a minimálně počátek rok 2012 nejsou příliš optimistické (viz výše).

### Vývoj hrubého domácího produktu, cenově očištěno

2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
+ 1,3%	+ 0,9%	+ 2,9%	+2,5	+1,3	-5,1	+3,7

Zdroj: Spolkový statistický úřad, září 2011, Spolková banka uvádí pro rok 2010 ve svých statistikách hodnotu +3,6 %.

### Vliv na ČR

Krize v Německu začala dříve než v České republice – HDP poklesl v Německu již ve 2. čtvrtletí 2008, v ČR až ve 4. čtvrtletí 2008. V Německu také dříve skončila (vzrůst HDP ve 2. čtvrtletí 2009, v ČR ve 3. čtvrtletí 2009). Německá vláda přijala s cílem zmírnit dopad hospodářské krize na ekonomiku dva konjunkturální balíčky tzv. Konjunkturpaket I. a II. Revitalizace německého průmyslu měla pozitivní i vliv i na český průmysl. S ohledem na těsnou provázanost se však lze domnívat, že pokles růstu hospodářství v SRN, který probíhá v 2. polovině r. 2011 se dotkne i české ekonomiky.

### Hospodářský vývoj v roce 2010 a 2011

Po klidných zimních měsících došlo na jaře roku 2010 k relativně silnému hospodářskému růstu. HDP ve druhém čtvrtletí rostl podstatně rychleji než v prvním kvartále a na této růstové úrovni se stabilizoval i v dalších čtvrtletích roku 2010. Kromě stavebnictví, které se v zimních měsících zákonitě utlumuje a naopak s jarem nabírá na tempu, je hlavní příčinou růstu expanze průmyslové výroby. Průmysl profitoval z hospodářských impulzů ze zahraničí, ale také z oživení investiční činnosti v tuzemsku. Tento trend pokračoval i v roce 2011, avšak od 2. pololetí dochází k postupnému útlumu.

### Vývoj HDP % v roce 2011, 2010 a 2009 podle čtvrtletí

Rok	Čtvrtletí	Změna oproti čtvrtletí předchozího roku	Změna oproti předchozímu čtvrtletí
<b>2011</b>	<b>II</b>	+2,8	-2,2
	<b>I</b>	+5,0	+1,2
<b>2010</b>	<b>IV</b>	+3,8	+0,8
	<b>III</b>	+3,0	-1,4
	<b>II</b>	+4,4	+1,8
<b>2009</b>	<b>I</b>	+2,6	+3,9
	<b>IV</b>	-1,3	+3,1





<b>III</b>	-4,4	+1,4
<b>II</b>	-6,8	-0,5
<b>I</b>	-6,3	-13,4

Zdroj: Spolkový statistický úřad, září 2011

### Prognózy pro rok 2011

Původní signály naznačovaly, že hospodářské ozdravení největší evropské ekonomiky a nejvýznamnějšího obchodního partnera České republiky bude pomalé. Nejprve počítala německá vláda s růstem HDP jen o 1,4%. Realita sice předstihla očekávání, avšak propad roku 2009 se kompenzovat v plné míře nepodařilo. I pro rok 2011 očekávají oficiální místa další, avšak již pozvolnější růst německého hospodářství.

### Vývoj inflace 2004 - 2010, meziroční srovnání

2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
1,6 %	1,5 %	1,6 %	2,3 %	2,6 %	0,4 %	1,1 %

Zdroj: Spolkový statistický úřad, září 2011

Harmonizovaný spotřebitelský index cen				
rok/měsíc		Index spotřebitelských cen	Meziroční změna k příslušnému měsíci	Změna oproti předchozímu měsíci
2005=100	v (%)	v (%)		
2005	leden	98,6	1,6	-0,6
	únor	99,0	1,9	0,4
	březen	99,3	1,6	0,3
	duben	99,3	1,4	0,0
	květen	99,7	1,6	0,4
	červen	99,9	1,8	0,2
	červenec	100,3	1,8	0,4
	srpen	100,5	1,9	0,2
	září	100,8	2,5	0,3
	říjen	100,8	2,3	0,0
	listopad	100,3	2,2	-0,5
	prosinec	101,3	2,1	1,0
2006	leden	100,7	2,1	-0,6
	únor	101,1	2,1	0,4
	březen	101,2	1,9	0,1
	duben	101,6	2,3	0,4
	květen	101,8	2,1	0,2
	červen	101,9	2,0	0,1
	červenec	102,4	2,1	0,5
	srpen	102,3	1,8	-0,1
	září	101,8	1,0	-0,5
	říjen	101,9	1,1	0,1
	listopad	101,8	1,5	-0,1
	prosinec	102,7	1,4	0,9
2007	leden	102,5	1,8	-0,2
	únor	103,0	1,9	0,5
	březen	103,2	2,0	0,2
	duben	103,6	2,0	0,4
	květen	103,8	2,0	0,2
	červen	103,9	2,0	0,1
	červenec	104,4	2,0	0,5
	srpen	104,3	2,0	-0,1
září	104,5	2,7	0,2	





2008	říjen	104,7	2,7	0,2
	listopad	105,2	3,3	0,5
	prosinec	105,9	3,1	0,7
	leden	105,5	2,9	-0,4
	únor	106,1	3,0	0,6
	březen	106,6	3,3	0,5
	duben	106,3	2,6	-0,3
	květen	107,0	3,1	0,7
	červen	107,4	3,4	0,4
	červenec	108,1	3,5	0,7
	srpen	107,7	3,3	-0,4
	září	107,6	3,0	-0,1
2009	říjen	107,3	2,5	-0,3
	listopad	106,7	1,4	-0,6
	prosinec	107,1	1,1	0,4
	leden	106,5	0,9	-0,6
	únor	107,2	1,0	0,7
	březen	107,0	0,4	-0,2
	duben	107,1	0,8	0,1
	květen	107,0	0,0	-0,1
	červen	107,4	0,0	0,4
	červenec	107,3	-0,7	-0,1
	srpen	107,6	-0,1	0,3
	září	107,1	-0,5	-0,5
2010	říjen	107,2	-0,1	0,1
	listopad	107,0	0,3	-0,2
	prosinec	108,0	0,8	0,9
	leden	107,3	0,8	-0,6
	únor	107,7	0,5	0,4
	březen	108,3	1,2	0,6
	duben	108,2	1,0	-0,1
	květen	108,3	1,2	0,1
	červen	108,3	0,8	0,0
	červenec	108,6	1,2	0,3
	srpen	108,7	1,0	0,1
	září	108,5	1,3	-0,2
2011	říjen	108,6	1,3	0,1
	listopad	108,7	1,6	0,1
	prosinec	110,0	1,9	1,2
	leden	109,4	2,0	-0,5
	únor	110,1	2,2	0,6
	březen	110,8	2,3	0,6
	duben	111,1	2,7	0,3
	květen	110,9	2,4	-0,2
	červen	110,9	2,4	0,0
	červenec	111,4	2,6	0,5
	srpen	111,4	2,5	0,0
	Zdroj: Spolkový statistický úřad, : 19.09.2011 / 13:37:06			

#### 4.2.2 Nezaměstnanost

V souvislosti s poklesem hospodářské konjunktury podpořené zánikem mnoha podniků bývalé NDR začala od poloviny 90. let růst nezaměstnanost. Přes neustálá nová opatření na podporu vzniku pracovních míst se situace na trhu práce dlouho nelepšila.



V roce 2004 bylo z důvodu slabého hospodářského růstu kolem 4,4 miliónu osob bez páce, tj. míra nezaměstnanosti dosáhla 11,7%. Zejména v závěru roku 2004 se projevil negativně kvartální hospodářský útlum. Počet nezaměstnaných vzrostl proti stejnému období předcházejícího roku o 3,5%.

V roce 2005 se situace ještě více vyhrotila. V únoru 2005 hlásila Spolková agentura práce (BA) dokonce 5 216 434 oficiálně registrovaných nezaměstnaných, nejvíce v celém poválečném období. Tento počet představoval míru nezaměstnanosti 13 %. Nejvyšší nezaměstnanost zaznamenalo Meklenbursko-Zvěřínsko, kde téměř každý čtvrtý v ekonomicky činném věku byl bez práce.

Ani v roce 2006, kdy došlo k výraznému hospodářskému oživení, nebyl vývoj povzbuzující (míra nezaměstnanosti 12%). Až koncem prvního čtvrtletí 2007 se tento negativní trend začal obracet. V březnu klesla míra nezaměstnanosti pod 10 % (9,8 %) a v prosinci 2007 se dále snížila na 8,1%. I v roce 2008 a začátkem roku 2009 nezaměstnanost i nadále klesala. viz. tab. níže. Světová recese se začala projevovat až v březnu 2009: Poprvé po 80 letech na začátku sezóny, kdy obvykle dochází ke vzniku nových pracovních příležitostí, bylo v březnu registrováno více nezaměstnaných než únoru. Počet lidí bez práce se oproti předešlému měsíci zvýšil o 34 000 na 3 586 tis. a míra nezaměstnanosti dosáhla 8,6%. V porovnání s březnem 2008 se jednalo o nárůst o 78 000 osob.

Začátkem roku 2009 předpokládala spolková vláda snížení počtu výdělečně činných osob o 0,7% při poklesu HDP o 2,3%. Zaměstnanost skutečně takto stagnovala, ale při propadu výkonu ekonomiky o 5%. V tomto případě měly vliv především politické stimuly a opatření jako zavedení „systému Kurzarbeit“ – systému zkrácené pracovní doby, kdy v rámci zachování pracovních míst stát doplácí zaměstnanci dvě třetiny ušlé mzdy a zaměstnavateli uhradí až polovinu sociálního pojištění, které odvádí státu (viz. níže). Firmy takto mohly reagovat na hospodářskou recesi snížením produkce, aniž by musely začít propouštět. S oživením hospodářství v roce 2010 počet nezaměstnaných nadále pozvolna klesal, nicméně nadále přetrvávalo uplatňování systému Kurzarbeit.

V roce 2011 postupně klesla nezaměstnanost až na červencových 7 %.

### Nezaměstnanost v letech 2001 až 2010

Rok	Celkem tis.	Míra %
2001	3 852	10,3
2002	4 060	10,8
2003	4 376	11,6
2004	4 381	11,7
2005	4 861	13,0
2006	4 487	12,0
2007	3 776	10,1
2008	3 268	8,7
2009	3 423	9,1
2010	3 224	8,6

Zdroj: Spolkový statistický úřad, září 2011, Spolková banka uvádí nezaměstnanost v r. 2010 7,7 %.

### Práce na zkrácenou pracovní dobu v době hospodářské krize (r.2009-2010)

V rámci konjunkturálních balíčků (Konjunkturpaket I. z listopadu 2008 a Konjunkturpaket II. z února 2009) zavedla Spolková vláda Konjunkturrelles Kurzarbeitentgeld – (Kug). Čili **podporu zaměstnavatelů při zavedení práce na zkrácenou pracovní dobu**. Toto opatření bylo (a nadále je) významnou součástí nástrojů přijatých ke zmírnění dopadů hospodářské krize, neboť podnikům umožnilo udržet si i přes konjunkturální propad své pracovníky a vyhnout se propouštění.

### Poskytovaná podpora

**Zaměstnanci obdrží v zásadě 60% jejich ušlé čisté mzdy.** Jestliže v domácnosti žije dítě, až 67%. O podporu při práci na zkrácenou pracovní dobu žádá zaměstnavatel, případně zástupce podniku. Podání žádosti a poskytnutí podpory probíhá ve dvouúrovňovém řízení. Zaměstnavatel ohlásí místní agentuře práce pracovní výpadek. Agentura práce bezodkladně rozhodne, zda jsou splněny podmínky pro poskytnutí podpory při práci na zkrácenou pracovní dobu. Zaměstnavatel vypočítá výši podpory a vyplatí



ji zaměstnancům. Následně podá žádost o úhradu vyplacené podpory místně příslušné Agentuře práce a ta mu poté odpovídající výdaje refunduje. **Doba poskytování podpory** při práci na zkrácenou pracovní dobu v rámci balíčku opatření ke zmírnění hospodářské krize byla původně prodloužena z 12 měsíců na 18 měsíců.

V květnu 2009 schválil spolkový kabinet prodloužení této doby na max. 24 měsíců. Toto platilo pro zaměstnance, jimž vznikl nárok na podporu při práci na zkrácenou pracovní dobu do 31. prosince 2009. Pro pracovníky, jimž vznikl nárok na podporu během roku 2010, činí tato doba 18 měsíců.

### **Sociální pojištění**

Zdravotní, důchodové, úrazové pojištění a pojištění sociální péče je i nadále placeno tak, že zaměstnanec neztrácí žádné své oprávněné nároky z toho plynoucí. Za dobu, po kterou zaměstnanec skutečně pracuje, je zaměstnavatel povinen odvádět příspěvky na jednotlivá pojištění beze změny.

Ale za pracovní dobu, která díky „nasazení“ systému Kurzarbeit odpadá, se snižují příspěvky na sociální pojištění na 80%. Od 1. února 2009 platí ustanovení, že **Spolková agentura hradí během zkrácené pracovní doby polovinu příspěvků na sociální pojištění**. Pokud zaměstnavatelé umožní svým zaměstnancům během této doby **zvvyšování kvalifikace**, hradí agentura (na základě žádosti zaměstnavatele) příspěvky na sociální pojištění plně. Navíc na základě opatření z července 2009 jsou zmíněné příspěvky na sociální pojištění **od sedmého kalendářního měsíce aplikované Kurzarbeit hrazeny ze 100%**. Toto opatření platí pro všechny závody jednoho zaměstnavatele, kdy v minimálně jednom z jeho závodů byla od 1. ledna 2009 zavedena po 6 měsících „Kurzarbeit“. **Čili za prvních 6 měsíců dostává zaměstnavatel refundováno 50% příspěvků na sociální pojištění a od 7. měsíce celých 100%**.

Zavedení práce na zkrácený úvazek a další opatření pomohly loni v Německu zachovat 1,2 milionu pracovních míst. Podle studie Institutu pro výzkum trhu a zaměstnanosti (IAB) Němci v roce 2009 v průměru odpracovali 1309 hodin. To je o 43,5 hodiny méně než v roce předchozím (statistiky BA za rok 2010 nejsou moentálně k dispozici). Snižování pracovní doby o 3,2% bylo podle Institutu způsobeno zkracováním úvazků, omezováním přesčasů a dalšími programy, které měly na popud německé vlády v době recese zabránit propouštění zaměstnanců. Tento pokles číselně odpovídá 1,2 milionu míst, která byla „zachráněna“. Počet placených přesčasů se v r. 2009 snížil o 13 hodin na osobu. Průměrná týdenní pracovní doba v Německu v roce 2009 klesla na 30 hodin. Počet míst na plný úvazek se snížil o 240 000, naopak místa na úvazek částečný zaznamenala růst o 220 000. Celkově lze konstatovat, že přijetí systému „Kurzarbeit“ v rámci konjunkturálních balíčků bylo úspěšné. Příslušná legislativní opatření byla přijata včas a podnikatelský sektor je mohl využít dříve, než došlo k hromadnému propouštění. Toto se podle odborníků vyplatilo i státu, kterému se i přes dodatečné výdaje na dorovnání mzdy nezvýšily náklady na nezaměstnané.

### **Harzovy reformy (Harz IV)**

Když se v roce 2003 dostalo Německo do hluboké recese, bylo Schröderově vládě zřejmé, že odpovídající opatření nelze již déle odkládat. Hlavním nástrojem změn měla být Agenda 2010, kterou kancléř představil 14. března 2003 ve Spolkovém sněmu. Tímto konceptem, k němuž patřily kromě reformy v sociální oblasti i reformy ve zdravotnictví a daňové oblasti, se mělo dosáhnout odbourání vysoké nezaměstnanosti, snížení mzdových nákladů a reformování již nevyhovujícího vzdělávacího a sociálního systému. Německo se tím mělo do roku 2010 dostat opět na čelní místo a dosáhnout nebývalého blahobytu a pracovních podmínek.[\[1\]](#)

Na reformě německého pracovního trhu pracovala pod vedením bývalého manažera Volkswagenu Peter Hartze tzv. Hartzova komise. Jejím cílem mělo být snížení nezaměstnanosti do roku 2005 na polovinu. Reforma byla rozdělena do několika zákonů (Hartz I až Hartz IV). Podstata reformy se dá shrnout do těchto bodů:

- Vyplácení základního příspěvku v nezaměstnanosti I (ALG I), který náleží všem evidovaným nezaměstnaným, v rozsahu závislém na výši jejich posledního příjmu, se omezuje pouze na období jednoho roku (dříve až 3 let), pro osoby starší 55 na období 18 měsíců.
- Podpora v nezaměstnanosti II se vyplácí s ohledem na potřeby nezaměstnaného a členů jeho rodiny. Pokud jejich společný majetek nestačí k zajištění výživy domácnosti, teprve tehdy je ALG II vyplácen. Neřídí se, tak jako podpora v nezaměstnanosti I, podle výše posledního příjmu před ztrátou zaměstnání. Zákon vypočítává výši majetku v závislosti na stáří a počtu dětí, do které má žadatel ještě nárok na ALG II. Výše podpory II byla stanovena na 345 € (ve starých spol. zemích), resp. 331 € (v nových spol. zemích) měsíčně.[\[2\]](#)



- Nezaměstnaný, pobírající podporu, je povinen přijat jakoukoliv práci, pokud neodporuje dobrým mravům, bez ohledu na kvalifikaci, výši odměny či vzdálenosti pracoviště od bydliště. Odmítne-li nezaměstnaný takovou práci, bude mu snížena podpora v nezaměstnanosti II o 30%, osobám do 25 let pak bude odejmuta.
- K vlastnímu ALG II byly zavedeny přídavky na manžela/lku a děti (cca 200 – 300 € měsíčně).
- Podpora nezahrnuje příspěvek na bydlení a topení (tak jako dřívější sociální pomoc). Náklady na ně v přiměřené výši přebírají obce. Příspěvky na zdravotní a důch. pojištění přejímá stát.

Před zahájením této etapy reformy si vláda slibovala, že se ulehčí systému sociálního pojištění a že objem vyplácených podpor klesne. Institut pro pracovní trh a výzkum povolání (IAB) spočítal, že 17% dosavadních příjemců pomoci v nezaměstnanosti ztratí nárok na vyplácení ALG II. Pro 53% příjemců dřívější pomoci se příjmová situace zhorší, pro 47%lepší. Od vyhlášení platnosti nového zákona se situace z měsíce na měsíc vyostřovala. V mnohých městech odborové svazy pořádaly demonstrace proti reformě, kterých se účastnili desetitisíce demonstrujících, noviny přinášely stále ostřejší komentáře.

Oproti odhadu IAB řádově o desítky procent se v průběhu roku 2005 a počátkem r. 2006 zvyšoval počet žadatelů o přiznání ALG II. Spolkové ministerstvo práce přišla reforma velmi drahou. Počet domácností, majících nárok na vyplácení ALG II se zvýšil mezi únorem a zářím 2005 z 4,304 mil. na 4,882 mil. Podle původního rozpočtu mělo být vyplaceno na ALG II v r. 2005 kolem 14 mld. EUR, skutečné výdaje se však vyšplhaly podle některých údajů na 22,4 mld. EUR, podle jiných dokonce na 25 mld EUR]. Proto v rozpočtu na rok 2006 byly výdaje na reformu podstatně zvýšeny a činí 24,4 EUR. Hlavní cíl reformy, úspora nákladů v boji s nezaměstnaností, byla tak vlastně zcela popřena.

Začalo přibývat případů zneužití ze strany žadatelů, kteří se naučili využívat nedokonalosti zákona, kombinovat práci na černo s minimálními oficiálními příjmy, zbavili se naoko majetku ve prospěch příbuzných a vyvrátili nad neschopnosti pracovních agentur [3] nabídnout vhodnou práci. A nebyli to jen podvodníci – ukázalo se, že podmínky pro přiznání ALG II jsou mírnější, než byl dřívější systém sociální pomoci v nezaměstnanosti (v otázkách majetku, sociálního pojištění aj.). [4] To vyvolalo zděšení ve vládních kruzích, protože fakt, že Němci v takové míře podvádějí, je přece nepředstavitelný [5]. Nový doplňovací zákon přijal systém ostrých kontrol zjišťování potřeby žadatelů o příspěvek a vyhlásil tvrdé sankce pro ty, kteří o zaměstnání nestojí, ale výhody ALG II neoprávněně využívají. Tato opatření se neminula účinkem a od konce I. čtvrtletí 2006 se začala zlepšovat alespoň situace v počtu nezaměstnaných.

Od poloviny roku 2006 se však situace začala obracet k lepšímu. Díky výše zmíněnému doplňovacímu zákonu úřady práce zefektivnily svoji činnost, zrušily množství nepotřebných projektů na podporu zaměstnanosti a lépe se jim dařilo zprostředkovávat nová pracovní místa. Dopad na snižování nezaměstnanosti mělo i chování obou tarifních stran. Na mnoha místech došlo díky dohodám mezi zaměstnavateli a odbory ke zlepšení podmínek pro zaměstnávání nových pracovníků. Toto se odrazilo především ve snížení růstu nákladů na jednotku práce a naopak ve zvýšení produktivity.

### Postupné otevírání německého pracovního trhu

Naopak zcela opačným problémem, než jsou obavy z vysoké míry nezaměstnanosti, jsou na druhé straně obavy z nedostatku kvalifikovaných pracovních sil. Nedostává se především odborných technických profesí. V září 2007 proto německá vláda schválila částečné pootevření svého pracovního trhu pro kvalifikované lidi z nových členských zemí Evropské unie včetně České republiky. Od 1. listopadu 2007 se tak usnadnil přístup k zaměstnání pro elektrotechnické a strojní inženýry, v jejichž případě nemusí pracovní úřad zdůvodňovat, zda na konkrétní místo není vhodný německý zájemce. Také cizinci, kteří studují na německých vysokých školách, by měli mít snazší možnost po skončení studia zůstat tři roky v Německu a pracovat tam.

16.7. 2008 schválila vláda SRN „Akční program spolkové vlády: příspěvek pracovní migrace k zajištění základny kvalifikovaných sil v Německu“. Akční program obsahuje soubor opatření na otevření německého pracovního trhu pro vysokoškolsky vzdělané odborníky z České republiky a dalších zemí EU ze střední a východní Evropy. Opatření vstoupila v platnost k 1.1.2009.

Schválený Akční program ale i nadále předpokládá prodloužení ochrany německého pracovního trhu pro nekvalifikované pracovníky o další dva roky do konce dubna 2011.



1.5.2011 skončilo přechodné období pro nové členské státy EU v oblasti migrace pracovních sil (podrobněji viz další kapitoly).

[1] Od reformy pracovního trhu si tehdejší vedení SPD hodně slibovalo. G. Schröder označil předložené návrhy Komise pro „Moderní služby na pracovním trhu,“ vedené bývalým členem představenstva Volkswagenu Petra Hartzze za nástroje, které přinesou „vyšší zaměstnanost, zvýší vlastní iniciativu občanů a přispějí k vyšší sociální jistotě pracujících.“ Asi na něj zapůsobily reformy, které Hartz provedl v rámci koncernu VW, o kterých jsme psali začátkem roku 2003 (TIC čj. 1039/2003-Bln pod názvem VW- Projekt 5000 za 5000 se ukázal životaschopným).

[2] Od poloviny roku 2006 ALG II byla sjednocena na celém území Německa na výši 345 € měsíčně.

[3] Podle zákona každý nezaměstnaný má v pracovní agentuře svého poradce (Betreuer), který má pomoci při zajištění práce. Je jich však málo a jsou přetížení, takže nezaměstnaní většinou čekají až tři měsíce, než se na pohovor k poradci dostanou.

[4] Jeden příklad za všechny: Nezaměstnaní mladí lidé, kteří dosud bydleli u rodičů si našli byt, podnájem jinde, třeba jen fingovaný, vytvořili si tak vlastní domácnost a ALG II v souhrnu pro rodiče a děti stoupl asi o 40%.

[5] Ke zneužívání příspěvků v rámci Hartz IV se vyjádřili jak K. Beck, tak i frakční šéf P. Struck za SPD: „Byli jsme příliš optimističtí v tom, když jsme mysleli, že lidé použijí tento systém dávek jen tehdy, pokud ho budou skutečně potřebovat.“

## 4.3. Průmysl – struktura, tempo růstu, nosné obory

Průmysl DEU se podílí na HDP země ze 16 %, přičemž v USA, VB a Francii je to jen 10 -12 %. Další pozitivním aspektem je stabilní růst sektoru služeb. To svědčí o tom, že SRN své průmyslové výrobky nejen prodává, ale zajišťuje i doprovodné služby, např. jejich následný servis. To přináší vyšší příjmy a vytváří pevné vztahy se zákazníky. Hranice mezi průmyslem a službami tím mizí. Německý průmysl má dobrý základ, který je založen na inovacích a vysoké produktivitě. Za hlavní perspektivní odvětví je považováno strojírenství a elektrotechnika profitující nyní zejména z boomu obnovitelných energií, které vyžadují lepší a efektivnější technologie. Mnozí analytici tedy vidí velký potenciál i v odstoupení od jaderné energie, které DEU otevírá nové možnosti pro inovace. Poměrně malý podíl (jen 5 %) nestabilního finančního sektoru se v současné době ukazuje jako výhoda. Strukturální rozdíly (silný průmysl, malý podíl bankovníctví) jsou aktuálně považovány garanta budoucího ekonomického růstu SRN.

### 4.3.1 Zpracovatelský průmysl

Zpracovatelský průmysl včetně hornictví a těžby nerostných surovin zaměstnává až 5 miliónů pracovníků a dosahuje obratu 1 500 mld. Euro. Celkový počet ekonomických subjektů (podniky nad 20 zaměstnanců) v tomto odvětví se pohybuje kolem 22 tisíc..

Celý zpracovatelský průmysl v r. 2004 zaznamenal obnovení rostoucího trendu, které však bylo závěrem roku zbržděno nepříznivým vývojem kurzu Eura proti dolaru a rekordním růstem cen surové ropy a plynu. V roce 2005 došlo jen k relativně mírnému zvýšení růstu na 3,7 %, které výrazněji pokračovalo v roce 2006 ekonomiky (6,0 %). V roce 2007 výroba vzrostla dokonce o 7,6 %, i když negativně působil pokračující nárůst cen ropy a energií. Příznivě naopak působilo posilování EUR vůči USD. První polovina roku 2008 zachovala růstový trend; v souvislosti s globální hospodářskou krizí však došlo od podzimu 2008 ke zpomalení výroby. Ještě markantněji se krize projevila v roce **2009, kdy obrat sektoru poklesl o 18,4%.**

Podíly jednotlivých sektorů na obratu zpracovatelského průmyslu

Průmysl	Podíl %
Automobilový	21,7



<b>Strojírenský</b>	12,5
<b>Potravinářský</b>	10,8
<b>Chemický průmysl</b>	10,7
<b>Elektrotechnický</b>	9,3

Zdroj: Destatis, březen 2011

### Zpracovatelský průmysl a hornictví

	2009	2010	2010/2009 %
<b>Obrat (mld. EUR)</b>	1 289, 6	1 477,8	14,6
<b>Počet podniků</b>	22 868	21 910	-4,2
<b>Počet zaměstnanců (roční průměr, tis.)</b>	5 124,3	4 998,9	-2,4

Pramen: BDI březen 2011

## 4.3.2 Charakteristika vybraných odvětví německého průmyslu:

### 4.3.2.1 Automobilový průmysl

Nejdůležitější odvětví průmyslu, které zaměstnává na 700 tisíc pracovníků a vytváří roční obrat cca. 320 mld. Euro (z toho 60% do zahraničí) představuje automobilový průmysl.

Každé sedmé pracovní místo v SRN souvisí přímo nebo nepřímo s automobilovým průmyslem a jedna čtvrtina všech daní souvisí přímo či nepřímo s automobilismem. S ročním zahraničním obrátem 141 mld. Euro je nejsilnějším vývozním oborem (vývozní kvota 71%). V posledních čtyřech letech investice do tohoto odvětví stagnují přes každoroční odvážné prognózy o dalším růstu., nicméně podíl investic do automobilového průmyslu na celkových průmyslových investicích v Německu tvoří 25 %.

V první polovině roku 2008 byl automobilový průmysl úspěšný. Pak se však projevila globální ekonomická krize, jejíž dopad negativně ovlivnil výsledky za celý rok **2008**. Celkový obrat tak poklesl o 0,9%, produkce německých výrobců na celém světě poklesla rovněž o 0,9% (u osobních aut o 1,3%, v samotném Německu dokonce o 3,1%; výroba užitkových a nákladních automobilů se naopak celosvětově zvýšila o 3,2%, v Německu o 1,9%). Podstatně výrazněji se krize projevila v roce **2009**. Obrat zaznamenal úbytek o 20,5%, výroba užitkových a nákladních aut poklesla v Německu o 50,5% a celosvětově dokonce o 52,2%! K nejmenší změně z vybraných ukazatelů došlo u počtu pracovníků (jen - 3,5%), což bylo dáno zejména tzv. "Kurzarbeit" politikou. V současné době se německé hospodářství překvapivě rychle zotavuje, což se začalo projevovat již v roce 2010.

#### **Právě automobilový průmysl v profitoval v roce 2010 nejvíce z oživení německých exportů.**

Vývoz motorových vozidel vzrostl o 25%, na druhou stranu nutno dodat, že automobilky VW, Daimler, BMW a další byly globální recesí nejvíce postiženy. V letošním roce 2011 se předpokládá, že pozitivní trend zvyšující se výroby bude pokračovat, přičemž výrobci spoléhají především na oživení v odbytových regionech, i nadále především v Evropě následované Čínou a Severní Amerikou.

#### Automobilový průmysl

	2009	2010	2010/2009 %
<b>Obrat (mld. EUR)</b>	263, 1	317,0	20,5
<b>Investice (mld. EUR)</b>	9,3	9,9	7,0
<b>Export - počet motorových vozidel</b>	9 330	9 980	25,0
<b>Počet zaměstnanců (roční průměr, tis.)</b>	723,1	709,0	-2,0





Zdroj: Svazu německého automobilového průmyslu- VDA, březen 2011

## 2011

Půlroční bilance německého automobilového průmyslu vypadá velmi pozitivně. Počet přihlášených aut do června 2011 vzrostl o 10% na 1,6 mil. Export a produkce rovněž vzrostly (export osobních automobilů o 6% a produkce o 5%), o konjunkturu svědčí i počet zaměstnaných, který se v této branži zvýšil o 13 000. Podobný vývoj se předpokládá i pro druhou polovinu roku.

Další informace jsou k dispozici na stránkách Svazu německého automobilového průmyslu [www.vda.de](http://www.vda.de)

### 4.3.2.2 Strojírenský průmysl

Strojírenský průmysl je druhým nejdůležitějším německým odvětvím. Čítá necelých 6 000 podniků s 870 tis. zaměstnanci. Jeho obrat se pohybuje kolem 200 000 EUR. Německé strojírenství ovládají především malé a střední podniky, 88% tvoří firmy s méně než 250 zaměstnanci. V roce 2009 zaznamenal historicky největší propad od konce 2. světové války. Především díky znatelnému poklesu exportu, se produkce snížila o 17%. Situace se začala zlepšovat v roce 2010, kdy se odvětví s přírůstkem 8,8% opět začalo stavět na nohy.

I rok 2011 je ve znamení optimismu. Prognózy předpokládají 10% růst s tím, že by mělo dojít k vytvoření až 20 tis. nových pracovních míst. Ovšem i za těchto okolností nebude koncem tohoto roku dosaženo rekordní úrovně z roku 2008. Nicméně i přesto zůstávají němečtí strojírenští výrobci největšími světovými exportéry.

### 4.3.2.3 Potravinářský průmysl

Potravinářský průmysl je jedním z nejstabilnějších průmyslových sektorů v SRN. S obratem 149,5 mld. EUR a 544 tis. pracovníky patří tato branže, ve které dominují především malé a střední podniky, k největším v odvětvím. V krizovém roce docílilo německé potravinářství obrát 147,7 mld. EUR, což odpovídá poklesu o 4,6% oproti předešlému roku. Tím sice došlo k nejvýraznějšímu propadu od vzniku SRN, nicméně v porovnání s ostatními odvětvími se jedná o relativně slušný výsledek. Navíc v tomto období objem produkce zůstal stejný. Pokles obrátu byl z velké míry následkem výrazného poklesu cen potravin. V roce 2010 již byla zaznamenána kladná čísla, viz. tab. níže.

	2009	2010	2010/2009 %
<b>Obrat (mld. EUR)</b>	147,7	149,5	1,2
<b>Export (mld. EUR)</b>	39,2	42,2	9,2
<b>Počet podniků</b>	5 820	5 890	1,2
<b>Počet zaměstnanců (roční průměr, tis.)</b>	536,2	543,7	1,4

Zdroj: Svaz německého potravinářského průmyslu BVE, březen 2011

Další informace jsou k dispozici na stránkách Svazu německého potravinářského průmyslu BVE [www.bve-online.de](http://www.bve-online.de)

## 2011

Rok 2011 začal pro potravinářský průmysl úspěšně. Za 1 kvartál 2011 vzrostl obrát 7%. Celkově lze situaci v odvětví považovat za stabilní. Problémem pro výrobce potravin zůstává i nadále růst cen surovin

### 4.3.2.4 Chemický průmysl

Chemický průmysl - měřeno obratem - se nachází na čtvrtém místě na světě za USA, Čínou a Japonskem. Současně patří k největším světovým exportérům. S ročním obratem kolem 150-170 mld. Euro zaujímá cca. 11% podíl na zpracovatelského průmyslu SRN, počet zaměstnanců se pohybuje 400-450 tis. Po automobilovém průmyslu je současně druhým největším investorem v SRN.



Vliv hospodářské krize se v tomto odvětví plně projevil v roce **2009**. Export poklesl o 12,1%, obrat dokonce o 14,2% ve srovnání s předchozím rokem.

V předcházejícím roce 2010 díky rostoucí zahraniční poptávce zaznamenal chemický průmysl výrazné oživení. V porovnání s rokem 2009 vzrostl vývoz produktů chemického průmyslu o 17%, přičemž celkový obrat branže zaznamenal nárůst o 18%. Začátkem roku 2011 bylo dosaženo "předkrizové" úrovně výroby. Nicméně pro rok 2011 se předpokládá, že se nastartovaný pozitivní trend zpomalí, neboť oživení domácí spotřeby se projevilo v jiných oborech a i konjunktura na odbytových trzích v zahraničí oslabila. Odhady počítají s růstem produkce jen o 2,5%.

	<b>2009</b>	<b>2010</b>	<b>2010/2009</b> %
<b>Obrat (mld. EUR)</b>	145,2	170,8	17,6
<b>Export (mld. EUR)</b>	123,2	144,0	16,9
<b>Počet zaměstnanců (roční průměr, tis.)</b>	416,2	413,3	-0,7

Zdroj: Svazu německého chemického průmyslu- VCI, březen 2011

Další informace jsou k dispozici na stránkách Svazu německého chemického průmyslu [www.vci.de](http://www.vci.de)

## 2011

V prvním měsících roku 2011 zaznamenal chemický průmysl poměrně rychlý růst, který ovšem v druhém kvartálu poněkud zpomalil. Nicméně celkový výhled pro rok 2011 je optimistický, o čemž svědčí i rostoucí zaměstnanost v odvětví, která je odpovědí na zvyšující se poptávku po chemických produktech.

### 4.3.2.5 Elektrotechnický průmysl

Tak jako žádné jiné odvětví je elektrotechnika a elektronika závislá na zahraničním obchodě. 70 % obratu (včetně subdodávek) směřuje do zahraničí a dovozní kvóta celého oboru je přitom téměř stejně vysoká.

Hospodářskou krizí byla poznamenána druhá polovina roku 2008. Jejím následkem došlo za celý rok k poklesu obratu (i když jen nepatrně - o 0,2%) a zřetelnějšímu poklesu vývozu (o 2,2%). Nicméně v roce 2009, kdy se obrat branže snížil o více než jednu pětinu, byl propad mnohem dramatictější. 2010, kdy německá ekonomika vzpamatovala z krize, se situace obrátila a produkce vzrostla o 14%. Především poptávka v Číně, jihovýchodní Asii a v Jižní Americe vzrostla enormním způsobem o 40 - 50%. Největším odbytovým trhem však přesto zůstává s dvoutřetinovým podílem Evropa. Pro tento rok se předpokládá růst elektrobranže o 7%.

### Elektrotechnický průmysl

	<b>2009</b>	<b>2010</b>	<b>2010/2009</b> %
<b>Obrat (mld. EUR)</b>	145,0	164,9	13,7
<b>Export (mld. EUR)</b>	120,3	151,0	25,5
<b>Počet zaměstnanců (roční průměr, tis.)</b>	810,0	815,0	0,6

Zdroj: ZVEI - Svaz elektronického a elektrotechnického průmyslu, březen 2011

## 2011

Po úspěšné 1. polovině roku 2011 očekává elektronický průmysl značný růst i pro další část roku. Z velké části k tomu má přispět i rostoucí zahraniční poptávka.





#### 4.3.2.6. Perspektivy německého průmyslu do roku 2020

Podle studie basilejského Výzkumného institutu Prognos (z července 2011) tvoří struktura německého průmyslu dobrou bázi pro růst ekonomiky. Zatímco strojírenství a elektrotechnika budou hlavním zdrojem produkce, o nárůst pracovních míst se postará především sektor zdravotnictví. Zde podle prognostiků má během 10 let vzniknout 500 000 pracovních příležitostí. Poptávku na trhu práce mají totiž tvořit „dovnitř země“ orientovaná odvětví.

Jako možnou brzdu ekonomického rozvoje označuje institut nedostatek kvalifikovaných pracovníků, a to právě v odvětvích, která jsou tradičně motorem růstu. Do roku 2020 má DEU chybět 1,6 mil. vysokoškoláků. Již není relevantní otázka „Co se bude produkovat?“ nýbrž „Pro co se bude produkovat?“. Proto místo klasického dělení ekonomiky na zemědělství, průmysl a služby vytvořil Institut novou klasifikaci, která jmenuje 5 sektorů, které uvádíme v tabulce níže. Klasické členění je překonané a neadekvátně vypovídající. I samy velké koncerny smazávají hranice mezi svou výrobou a službami. Mnohé strojírenské firmy již zaměstnávají malé procento pracovníků na produkci svých strojů, mnohem více se jich věnuje následnému servisu.

### 4.4. Stavebnictví

**Německé stavebnictví se od roku 1996 nacházelo ve vážné recesi**, konjunktura, která nastala po sjednocení Německa v roce 1990, v polovině devadesátých let skončila. O té doby ztratil sektor polovinu pracovních sil a 40% svých příjmů, přičemž počet stavebních firem se v zásadě nezměnil. Tento pokles se týkal všech tří hlavních oblastí stavebnictví – bytové, hospodářské a veřejné výstavby. Propad byl zejména zřetelný v nových spolkových zemích, kde se po deseti letech objem stavební výroby snížil téměř o polovinu.

**V polovině roku 2006 došlo k obratu;** stavební sektor se začal postupně vymaňovat z dlouho trvající recese. Vzestup tohoto sektoru byl označován za jednu z hlavních příčin ekonomického růstu Německa. V 1. polovině roku **2007** i v následujícím období pokračoval pozitivní vývoj započatý v polovině roku 2006. Ovšem vliv globální krize se projevil i ve stavebnictví; ve 4. čtvrtletí 2008 se zřetelně snížilo zakázkové krytí. V této situaci pomohl sektoru konjunkturální program spolkové vlády z 2. poloviny roku 2009. **Pokles obratu o 4 % oproti roku 2008 byl nakonec znatelně nižší než ve většině ostatních průmyslových odvětvích, kde pokles dosáhl až 20 %.** A pokud se týče počtu zaměstnanců, ve stavebnictví zůstal v roce 2009 stejný jako v roce předchozím.

**V rámci konjunkturálního balíčku se profitovalo stavebnictví především z následujících opatření:**

- Spolková vláda zvýšila prostředky určené na obnovu spolkových dálnic, silnic a železnic o 2 mld. EUR,
- Spolek investoval 750 mil. EUR do základní i energetické sanace spolkových budov,
- Pro komunální investiční program dal Spolek k dispozici 10 mld. EUR,

Začátek roku **2010** vykázal stavební sektor jisté oživení, ale konjunkturální obrat byl zatím daleko. Svaz německého stavebního průmyslu byl pro rok 2010 skeptický a očekával další pokles obratu, a to až o 12 %. Ovšem negativní prognózy se nenaplnily a obrat nakonec poklesl jen o 0,4%. Pozn. Zatímco v Západním Německu stavební výroba o 0,6% klesla v Německu východním dosáhlo k mírnému růstu o 0,6%.

#### Stavební průmysl - základní data

	2009	2010	2010/2009 %
<b>Obrat (mld. EUR)</b>	82,2	81,9	-0,4
<b>Stavební zakázky (mld. EUR)</b>	46,8	47,6	1,5
<b>Počet zaměstnanců (roční průměr, tis.)</b>	705,0	715,8	1,5



Zdroj: Hlavní svaz německého stavebního průmyslu, březen 2011

<b>Stavební zakázky, nominálně, změny 2010/2009 v %</b>	
<b>Celkem</b>	1,5
<b>Povrchové stavby</b>	6,1
<b>Podzemní stavby</b>	-2,5
<b>Bytová výstavba</b>	9,8
<b>Komerční výstavba</b>	6,0
<b>Veřejné stavby</b>	-5,2
- Veřejné výškové stavby	3,0
- Stavby silnic	-9,8
- Podzemní veřejné stavby	-3,2

Zdroj: Hlavní svaz německého stavebního průmyslu, březen 2011

## 2011

V roce 2011 je německé stavebnictví na vzestupu. Za první pololetí roku 2011 v porovnání s pololetím předešlého roku se vzrostl obrát branže o 15%. Za celý rok se pak předpokládá růst 4,5%. Jednalo by se tedy o mnohem pozitivnější výsledek než se začátkem letošního roku, kdy mnohé stavby díky nadprůměrnému sněžení a mrazu byly zastaveny, předpokládalo. Celkově profituje německé stavebnictví z hospodářské konjunktury, přičemž se předpokládá, že poroste především bytová a hospodářská výstavba, zatímco výstavba veřejné bude lehce ustupovat.

### Stavební průmysl, 1. pol. 2011

	<b>leden-červen 2011</b>	<b>leden-červen 2011/2010 %</b>
<b>Obrát (mld. EUR)</b>	37,66	15,3
<b>Stavební zakázky (mld. EUR)</b>	25,22	7,1
<b>Počet zaměstnanců (půlroční průměr, tis.)</b>	704,56	0,4

Zdroj: Hlavní svaz německého stavebního průmyslu, září 2011

## 4.5. Zemědělství – vývoj, struktura

V rámci Evropské unie hraje Německo v řadě agrárních produktů významnou roli. Je největším evropským producentem mléka, vepřového masa, brambor a řepky olejky. Na druhém unijním místě je SRN v produkci obilí, cukrové řepy a hovězího masa.

Význam zemědělství, lesnictví a rybářství pro národní hospodářství SRN nelze podceňovat i přes skromný podíl primární agrární produkce na tvorbě HDP a relativně malou zaměstnanost. Podle údajů Spolkového svazu rolníků (DRV) je v souvisejících produkčních dodavatelských oborech a zpracovatelských řetězcích, v tzv. agrobusinessu (zemědělské stroje, hnojiva, potravinářský obchod aj.), zaměstnáno přes 4 mil. lidí, tj. kolem 10 % všech pracovních sil. Nikoliv nepodstatnou ekonomickou souvislost představuje existence vyspělého německého potravinářského průmyslu a zahraniční obchod s agrárními produkty a potravinami „Made in Germany“, kdy se Německo dle mezinárodních organizací FAO a WTO drží dlouhodobě s více než 6% podílem na světových exportech na 3. až 4. místě největších světových exportérů potravin za USA, Francií a Nizozemím.

Vlastní **podíl zemědělství, lesnictví a rybářství na tvorbě HDP** Německa je nejmenší ze všech odvětví německé ekonomiky. V roce 2003 činil ještě 1,09 %, v současné době se pohybuje kolem 0,9 % (v roce 2010 činil tento podíl 0,86 %). Celkem bylo v roce 2010 v tomto sektoru generováno 19,48 mld. Euro. Nejvíce se na výsledku podílejí spolkové země Bavorsko, Dolní Sasko, Bádensko-



Virtembersko, Severní Porýní-Vestfálsko a dále s velkým odstupem nová spolková země Meklenbursko-Přední Pomořansko.

### Vývoj podílu zemědělství ( lesnictví a rybnářství) na tvorbě HDP země (v mld. Euro)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
<b>Vytvořený HDP</b>	19,91	20,09	19,93	20,25	18,10	19,48
<b>Podíl na HDP SRN</b>	0,98 %	0,96 %	0,90 %	0,90 %	0,84 %	0,86 %

Zdroj: Destatis – březen 2011

**Celková zaměstnanost obyvatelstva v zemědělství, lesnictví a v rybnářství vykazuje dlouhodobě klesající tendenci.** Oproti roku 1991, kdy v sektoru pracovalo přes 1,01 mil.osob, se počet pracovních sil v zemědělství snížil na 0,5 mil. v roce 2009.

Podíl obyvatelstva zaměstnaného v sektoru zemědělství, lesnictví a rybnářství na celkové zaměstnanosti SRN je nejmenší ze všech odvětví. Pohybuje se v posledních letech kolem 2 %. Nad celoněmeckým průměrem je agrární zaměstnanost v polovině ze 16 spolkových zemí, ke kterým patří, s výhradou metropole Berlína, všechny nové spolkové země: Meklenbursko-Přední Pomořansko, Braniborsko, Sasko-Anhaltsko, Duryňsko a Sasko. Ze starých spolkových zemí pak tradiční zemědělská oblast Bavorsko, jakož i spolková země Dolní Sasko.

### Zemědělská půda, produkční sektory

Z celkového území Německa (35,7 mil. ha) připadá v současné době kolem 47 % na užitnou zemědělskou plochu a zhruba 30 % rozlohy území státu na lesy. Dlouhodobou tendencí je postupná redukce zemědělských ploch. Zatímco na začátku 20. století představovaly kolem 19,2 mil. ha, jejich rozloha se během dalších let zmenšila o více než 10 %. V posledních letech se daří díky politice vlády zaměřené na udržitelný rozvoj venkovského prostoru úbytky celkové zemědělské půdy mírnit. V roce 2010 celková zemědělská plocha SRN představovala téměř 17 mil. ha., z toho orná půda zaujímala **11,939 mil. ha.**

**Rostlinná produkce:** Z celkové zemědělské plochy SRN připadá kolem 12 mil.ha na rostlinnou produkci. Na téměř 7 mil.ha se pěstují obilniny, hlavně pšenice, na zhruba 0,5 mil. ha cukrová řepa, na 0,3 mil. ha brambory.

### Rozloha orné půdy a její využití (v tis.ha)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
<b>Orná půda</b>	11.903,30	11.866,10	11.877,00	11.932,50	11.943,00	11.939,00
<b>Obilí</b>	6.839,00	6.702,20	6.571,70	6.518,00	6.908,00	6.636,00
<b>Pšenice</b>	3.173,80	3.114,70	2.992,10	3.213,50	32.260	3.327,00
<b>Žito</b>	549,10	538,90	670,90	736,90	747,60	631,00

Zdroj: Destatis, březen 2011

Trvale rostou produkční plochy řepky olejky: **v roce 2010** oseté plochy představují již 1,54 mil. ha. K dalším významným produktům patří luštěniny a krmný hrách, zelenina a ovoce. Velkou roli hraje vinná réva, slunečnice a chmel. Zelenina se pěstovala v roce 2009 na 120 tis. ha. Průměrné hektarové výnosy činily v roce 2010 u obilí celkem 6,67 tun/ha, u pšenice 7,19 tun, u ječmene 6,31 tun, u žita 4,51 tun. **V roce 2010** byla úroda obilovin celkově podprůměrná. Celkový výnos dosáhl 44,3 mil. tun, to znamená pokles o zhruba 11 % oproti roku 2009. Také úroda brambor byla v roce 2010 podprůměrná a činila 9,5 mil. tun, což znamená meziroční pokles o 17,8 t.

**Živočišná produkce:** Hlavními produkty živočišné výroby jsou maso (kolem 7,5 mil. tun/ročně), především vepřové (více než 4,5 mil. tun/ročně), dále produkce mléka (28 mil. tun) a vajec. Významný je chov drůbeže. V posledních letech klesá počet zemědělských podniků, které se zabývají chovem vepřů. Na konci roku 2010 šlo o 33 000 farem, zatímco o rok dříve ještě o 68 tisíc a v roce 2008 o 73 000 farem.



**Lesní hospodářství:** Po zemědělství využívá největší část ploch, celkem 11,1 mil. ha, t.j. kolem 31 % území celého státu. Spolu s dřevozpracujícím průmyslem vytváří kolem 3 % HDP země. Pracuje v nich přes 1 mil. osob a roční obrát představuje kolem 100 mld. Euro.

**Rybářství:** Na severoněmeckém mořském pobřeží se lovu ryb věnuje jako hlavnímu zaměstnání kolem 45 tisíc osob, roční produkce činí kolem 1,1 mil. tun. Ve vnitrozemském rybníkářství existuje přes tisíc firem, dalších 21 tisíc se v oboru angažuje částečně. V roce 2009 činil výlověk (bez sportovních rybářů) téměř 60 tisíc tun, roční výnosy jsou odhadovány na zhruba 220 mil. Euro.

### Podniková struktura agrárního sektoru

Počet zemědělských podniků SRN se v posledních letech trvale snižuje. V období let 2003 - 2008 šlo o úbytek téměř o 10 %. V roce 2008 hospodařilo podle údajů statistického úřadu na ploše kolem 16,9 mil. ha celkem 370 800 farem. Podíl pronajaté zemědělské plochy přitom činil 61,7 %, t.j. kolem 10,4 mil. ha. Oproti roku 2005 se rozloha obhospodařované plochy prakticky nezměnila, zato počet podniků klesl o 4,9 %. Největší redukce počtu farem jsou zaznamenávány v pásmech 2 - 30 ha, naproti tomu se zvyšuje počet farem hospodařících na více než 75 ha, respektive s více než 100 ha. Průměrná hektarová rozloha na farmu se zvýšila na téměř 46 ha. Výsledky ukazují na pokračující strukturální trend ke zvětšování rozlohy farem. Zemědělské podniky ve starých spolkových zemích hospodaří efektivně na plochách pod celoněmeckým průměrem hektarových výměř, podniky v nových spolkových zemích naopak většinou na ploše přesahující 200 ha.

Sektor zemědělství, lesnictví a rybníkářství spadal od roku 2001 pod gesci Spolkového ministerstva na ochranu spotřebitele, výživu a zemědělství - BMVEL, po parlamentních volbách na podzim roku 2005 došlo s nástupem nové politické reprezentace k přejmenování resortu na **Spolkové ministerstvo pro výživu, zemědělství a na ochranu spotřebitele, užívanou zkratkou je BMELV (internet: [www.bmelv.bund.de](http://www.bmelv.bund.de)).**

Politika současného spolkového kabinetu v oblasti ochrany spotřebitele, zemědělství a výživy je zaměřena vedle principu trvalé udržitelnosti především na konsekventní orientaci na trh a posilování ochrany spotřebitele, na ochranu a správné zacházení se zvířaty, ochranu životního prostředí a rozvoj venkova. Hlavní opatření spolkové vlády týkající se oblasti zemědělské politiky shrnuje „**Národní strategický plán rozvoje venkovského prostoru na léta 2007-2013**“ zahrnující veškeré německé priority 2. sloupy společné agrární politiky EU. Na jeho základě je od roku 2007 a návazně pro další léta rozpracována na úrovni spolku a jednotlivých zemí strategie s názvem „Společná úloha ke zlepšení agrární struktury a ochrany pobřeží“ - zkratka GAK (Gemeinschaftsaufgabe Verbesserung der Agrarstruktur und des Küstenschutzes), trojstupňový model finančních podpor: z prostředků EU, spolku a jednotlivých spolkových zemí.

Vedle materiálů a statistik publikovaných na internetových stránkách ministerstva BMELV ([www.bmelv.bund.de](http://www.bmelv.bund.de) respektive [www.bmelv-statistik.de](http://www.bmelv-statistik.de)) lze další informace o stavu německého zemědělství čerpat z tzv. „Situčních zpráv“ (Situationsbericht), které zveřejňuje každoročně Německý rolnický svaz **DBV (Deutscher Bauernverband e.V.)** na adrese [www.bauernverband.de](http://www.bauernverband.de). Předmětnou zprávu lze získat rovněž prostřednictvím separátní internetové adresy [www.situationsbericht.de](http://www.situationsbericht.de). Komplettní informace k sektoru zemědělství, lesnictví a rybníkářství obsahuje zemědělská ročenka, poskytovaná ministerstvem BMELV. Podle nových pravidel platných od roku 2008 je za úhradu. Na jeho stránkách lze nalézt rovněž „Národní strategický plán 2007-2013“.

## 4.6. Služby

Obsah:

**4.6.1. Sektor služeb SRN a jeho postavení v ekonomice SRN**

**4.6.2. Obchod: maloobchod a velkoobchod**

**4.6.3. Pohostinství**

**4.6.4. Cestovní ruch**



#### 4.6.1. Sektor služeb a jeho postavení v ekonomice SRN

- **Distribuční služby** (obchod - maloobchod i velkoobchod, přeprava a služby komunikační: telekomunikace, pošty, televizní služby, IT aj.),
- **služby podnikům** (finanční služby, leasing aj.),
- **osobní služby** (pohostinství, služby pro domácnosti),
- **sociální služby** (služby státu, různé soukromé služby - např. zdravotnické, vzdělávací, církevní aj.).

S podílem přes 70 %, a to jak na tvorbě HDP, tak na celkové zaměstnanosti, představují služby nejvýznamnější sektor německého hospodářství s velkým růstovým potenciálem. Celkovým výkonem 1.436,88 mld. Euro se služby podílely v roce 2006 na tvorbě HDP země celkem 69,4 %, v roce 2007 to bylo již 69,1 %, v roce 2008 činil celkový výkon terciárního sektoru 1.541,77 mld. Euro a jeho podíl na HDP byl 69 %, v roce 2009 výkon tohoto sektoru činil 1.560,65 mld. Euro a jeho podíl na HDP stoupl na 72,56 %. V roce 2010 obrát sektoru služeb lehce poklesl na 1553,8 mld. EUR a jeho podíl na HDP klesl na 70,1 %. Na sektoru služeb se podílí: obchod, pohostinství a doprava: 17,8%, veřejné a privátní služby: 21,9 %. Nejsilnější skupinu s kontinuálním růstem představují finanční služby, které se podílejí na celku více než 40 %.

#### Vývoj výkonů v sektoru služeb v letech 2004 – 2009

	2005	2006	2007	2008	2009
<b>v běžných cenách (v mld. EUR)</b>					
Obchod, pohostinství a doprava	365,62	380,41		385,27	399,83
Finanční služby, leasing a služby podnikům	591,33	601,95		637,83	666,48
Veřejné služby a privátní služby	452,23	454,52		475,95	515,96
<b>Služby celkem</b>	<b>1409,18</b>	<b>1436,88</b>		<b>1499,05</b>	<b>1541,77</b>
<b>Všechna hospodářská odvětví</b>	2 022,47	2 079,00		2172,18	2235,12
<b>řetězový index ve stálých cenách (rok 2000 = 100)</b>					
Obchod, pohostinství a doprava	106,51	109,98		110,72	113,31
Finanční služby, leasing a služby podnikům	107,31	109,36		113,46	114,19
Veřejné služby a privátní služby	102,46	102,88		103,82	106,18
<b>Všechna hospodářská odvětví</b>	104,48	107,26		110,08	111,93

Zdroj: Destatis, 2011

**Zaměstnanost ve službách:** Počet lidí zaměstnaných ve službách trvale roste. Zatímco např. v roce 2003 to bylo necelých 27 mil.osob, v roce 2010 počet osob zaměstnaných ve službách poprvé překročil hranici 30 milionů. Zvyšuje se rovněž podíl sektoru na celkové zaměstnanosti. V roce 2010 v terciárním sektoru pracovalo 73,1 % všech pracujících.



## Vývoj zaměstnanosti ve službách v letech 2004 – 2010 (v tis. osob)

Zdroj: Destatis, březen 2011

Oblast služeb spadá do kompetence Spolkového ministerstva hospodářství a technologie (Bundesministerium für Wirtschaft und Technologie - BMWi). Užitečné informace lze získat na jeho internetové adrese [www.bmw.de](http://www.bmw.de). Strategie dalšího rozvoje německého odvětví služeb spočívá ve třech základních pilířích, ke kterým patří:

- Private Public Partnership (PPP) a privatizace,
- rozvoj vnitřního trhu EU a volný pohyb služeb,
- inovace a standardizace spolu se vznikem službových clusterů a rozvojem certifikačních služeb.

V dalším textu se věnujeme základním údajům a informacím, týkajícím se sektoru **obchodu**, t.j. maloobchodu a velkoobchodu, **pohostinství** a širěji i postavení průřezového sektoru **cestovního ruchu**. Téma finančnictví, doprava a komunikační služby pojednává separátní subkapitola.

### 4.6.2. Obchod: maloobchod a velkoobchod

#### **Maloobchod:**

V letech hospodářské recese 2001-2003 začal maloobchodní obrat meziročně klesat. V následujících letech 2004 a 2005 zaznamenal mírný růst. Podle výsledků statistického úřadu se v roce 2006 zvýšil obrat celého odvětví meziročně nominálně o 0,8 %, reálně o 0,1 %. Rok 2007 skončil poklesem nominálního obratu oproti roku 2006 o 0,7 %, reálně obrat poklesl o 1,5 %. Meziroční srovnání ovlivnilo zejména silné předzásobení z konce roku 2006 a následné zvýšení DPH na 19 % (s účinností od 1.1.2007). V neposlední řadě se na úrovni nákupní motivace konzumentů podepsal v roce 2007 i v roce 2008 podstatný růst dalších výdajových položek domácností, především energií a pohonných hmot. Výsledky roku 2008 ukázaly, že došlo k poklesu privátní spotřeby, reálný obrat se v roce 2008 meziročně snížil o 0,5 %, nominální vzrostl o 2,3 %. V roce 2009 došlo v souvislosti s globální ekonomickou recesí k poklesu nominálního maloobchodního obratu o 2,2 % a reálného o 2,9 %. **V roce 2010 došlo k oživení maloobchodu, obrat celoročně vzrostl o 2,5 % nominálně a o 1,4 % reálně.** Maloobchod zaměstnává celkem na 2,8 mil. lidí, t.j. přes 6 % veškerého pracujícího obyvatelstva. Dosahuje obrátu přes 500 mld. Euro ročně a působí v něm kolem 410 tisíc samostatných firem. Střešní spolkovou zaměstnavatelskou organizací maloobchodu je HDE - Hauptverband des Deutschen Einzelhandels (internet: [www.einzelhandel.de](http://www.einzelhandel.de)).

#### **Velkoobchod:**

Stejně jako v maloobchodu docházelo na počátku milénia i v tomto sektoru k horším hospodářským výsledkům, charakterizovaným snižováním obratu, redukcí počtu zaměstnanců a nižšími investicemi. K mírnému ozdravení trhu došlo s předstihem jednoho roku před maloobchodem. Od roku 2003 již mají velkoobchodní obraty rostoucí tendenci. V roce 2005 se obrat zvýšil o 3,8 %, velmi pozitivní výsledek zaznamenaly i následující roky: v roce 2006 se velkoobchodní obrat meziročně nominálně zvýšil o 6,7 % a reálně o 3,2 %, v roce 2007 se velkoobchodní obrat meziročně nominálně zvýšil o 2,4 % a reálně o 0,3 %. V roce 2008 vzrostl nominálně obrat velkoobchodu o 7,8 % a reálně o 3,7 %. Dosáhl hodnoty kolem 830 mld. Euro. V roce 2009 došlo v souvislosti s finanční a ekonomickou krizí k silnému poklesu obratu nominálně o 15,8 % a reálně o 9,4 %. Obrat v roce 2009 dosáhl 715,7 mld. Euro. **V roce 2010 došlo k silnému oživení velkoobchodu, obrat celoročně vzrostl o 11,5 % nominálně a o 6,2 % reálně.** Německý velkoobchod je klasickým odvětvím středního stavu. Odvětví zaměstnává kolem 1,2 mil. lidí, tj. kolem 2,3 % všech pracujících SRN. Více, než například celý chemický průmysl. Řada firem působí jak ve vnitřním velkoobchodu, tak současně na zahraničních trzích. K největším patří například Metro, Thyssen-Krupp, MAN-Ferrostaal. Ze zhruba 98 % jde ale o středostavovské firmy, jenž zaměstnávají kolem 60 – 70 % všech pracovníků odvětví. Střešní zaměstnavatelskou organizací je Spolkový svaz velkoobchodu a zahraničního obchodu - BGA (Bundesverband des Deutschen Gross- und Aussenhandels e.V.), internet: [www.bga.de](http://www.bga.de).





### 4.6.3. Pohostinství

Sektor tzv. pohostinství (Gastgewerbe) je členěn na tři samostatné podoby: 1) poskytování ubytovacích služeb, 2) poskytování veřejných stravovacích služeb a 3) catering včetně kantýn. Sem patří např. i cateringové služby leteckých společností. S více než 55 % se na tvorbě obrátu podílejí stravovací služby a více než 37 % vzniká v ubytovacích zařízeních, zbytek připadá na catering a kantýny.

Hospodářské výsledky celého odvětví v letech 2002 - 2005 zaznamenávaly stagnaci až pokles. K pozitivnímu posunu došlo přechodně až v roce 2006. Podle hlášení statistického úřadu vzrostl meziroční obrat celého odvětví nominálně o 1,4 %, reálně zůstal na stejné úrovni. Na výsledku se podílely nárůsty v ubytovacích službách (reálně: +3,89 %, nominálně: +2,3 %) a v oblasti cateringu (nominálně: +3,3 % a reálně: +2 %). Propad oproti roku 2005 naopak zaznamenaly veřejné stravovací služby (nominálně: -0,7 % a reálně: -1,9 %). Rok 2007 neskončil opět pro sektor pozitivním výsledkem, nominální obrat sektoru klesl o 0,5 % a reálný dokonce o 3,0 %. Největší pokles zaznamenaly stravovací služby, které se díky svému majoritnímu podílu podepsaly rovněž největší měrou na nepříznivém výsledku celého roku. V roce 2008 vzrostl nominální obrat jen o 0,1 %, reálný klesl o 2,5 %. Nadprůměrný výsledek docílily ubytovací služby (+0,8 % nominálně) a obor catering a kantýny, který je ale díky své váze méně podstatný. Další pokles konzumentské poptávky signalizují zejména veřejné stravovací služby, které se například v silném předvánočním měsíci propadly meziročně o 3,9% (nominálně) a reálně o 6,2 %. Ještě hůře se vedlo ubytovacím službám (nominálně: - 4,4 %, reálně: -7,2 %). V roce 2009 došlo v souvislosti s ekonomickou recesí k poklesu celého sektoru o 4,1 % (nominálně) a o 6,1 % (reálně). Pokles poptávky zvláště postihl ubytovací služby (-5,4 % nominálně a -7,6 % reálně). **V roce 2010 došlo v souvislosti s oživením celé ekonomiky k opětovnému nárůstu, obrat sektoru pohostinství meziročně vzrostl o 6,9 % nominálně a o 1,1 % reálně.**

### Meziroční změny obrátu sektoru pohostinství 2008, 2009 a 2010

Zdroj: Destatis, 2010

V odvětví pracuje celkem téměř 238 tisíc podniků, z toho kolem 46 tisíc tvoří ubytovací zařízení, zhruba 187 tisíc různé podniky veřejného stravování a dále téměř 11 tisíc podniků činných v rámci subsektoru kantýny a catering. Hotelnictví a gastronomie zaměstnává více než 1,11 milionu pracovníků. **Každoroční obrat odvětví se pohybuje kolem 57 mld. Euro.** Střešní organizací německého hotelnictví a stravovacích zařízení je svaz DEHOGA (Deutscher Hotel- und Gaststättenverband e.V.- internet: [www.dehoga-bundesverband.de](http://www.dehoga-bundesverband.de)). Jeho členem je rovněž ústřední Svaz německých hoteliérů (Hotelverband Deutschland - IHA,e.V.), internet: [www.hotellerie.de](http://www.hotellerie.de).

### 4.6.4. Cestovní ruch

Politika cestovního ruchu tvoří důležitou integrální součást hospodářské politiky vlády, zejména v rámci strategie zaměřené na rozvoj středního podnikatelského stavu. Vývoji oboru přikládá spolková vláda značnou váhu a pravidelně o jeho stavu informuje Spolkový sněm, v němž pracuje samostatný parlamentní výbor pro turismus.

Zvláštní charakter tohoto odvětví, daný na jedné straně jeho heterogenní strukturou (cestovní kanceláře, touroperátoři, hotely, restaurace, přepravci, provozovatelé zábavních parků včetně části maloobchodu a bezprostředně na turismu profitujících odvětví jako je automobilový průmysl, výroba sportovního oblečení a potřeb aj.) a současně vlivy dalších politických oblastí (politika daňová, dopravní, politika životního prostředí, zahraniční politika aj.) jsou základem pro úzkou spolupráci gesčního Spolkového ministerstva hospodářství a technologie BMWi (Bundesministerium für Wirtschaft und Technologie, internet: [www.bmwi.de](http://www.bmwi.de)) i s ostatními rezorty. Řízení je v rukou zvláštního pověření spolkové vlády pro turismus, který podléhá přímo šéfovi rezortu. V zemi neexistuje zvláštní turistický zákon. Podnikání se řídí všeobecně závaznými předpisy a část sektoru se řídí ustanovením tzv. cestovního smluvního práva.

Turistický průmysl patří k silně se rozvíjejícím branžím s dalšími pozitivními ekonomickými výhledy. Podle průzkumů institutu GWS pro strukturální hospodářské výzkumy (Gesellschaft für Wirtschaftliche Strukturforchung) je při zohlednění nepřímých a dalších efektů možno připočítat v Německu turistické branži zhruba 2,8 mil. zaměstnanců, t.j. kolem 7 % všech pracujících. Podle ústavu lze jen v klíčovém sektoru oboru (hotely a gastronomie včetně touroperátorů a cestovních agentur) hovořit o podílu na



HDP země ve výši 57 mld. Euro, t.j. zhruba o přínosu kolem 3,2 % (bez obchodních cest). Veškeré přímé i nepřímé ekonomické efekty turismu odhaduje GWS ročně na 157 mld. Euro. Odborný svaz cestovních kanceláří a agentur DRV (Deutscher Reisebüro- und Reiseveranstalter Verband e.V.) jde ještě dál. Odhaduje výkon celého německého turistického průmyslu dokonce na 185 mld. Euro ročně. Jde ovšem o kvalifikované odhady, které nelze exaktně statisticky doložit. Celkový podíl turismu na tvorbě HDP země by pak představoval až kolem 8 %.

### **Příjezdový, výjezdový a domácí cestovní ruch**

Jednou ze zcela exaktně měřitelných hodnot cestovního ruchu je počet registrovaných ubytování. V roce 2006 docílilo Německo kolem 349 mil. ubytování, jak v zahraničním, tak domácím turistickém ruchu. V roce 2007 se toto číslo ještě zvýšilo, na 361 milionů. Dobře se vyvíjel i rok 2008, registrováno bylo celkem 369,6 milionů ubytování, což představuje plus 2,1 % oproti minulému roku. Z celkového počtu připadlo 313,1 mil. na domácí hosty (+2 %) a 56,5 mil. na hosty ze zahraničí (+3 %). V roce 2009 došlo k určité stagnaci a počet ubytování dosáhl 368,9 mil., z toho ze zahraničí bylo 55 mil. hostů (pokles oproti předchozímu roku o 3 %, k meziročnímu poklesu hostů ze zahraničí přitom došlo poprvé za posledních 6 let). V roce 2010 se situace vyvíjela příznivě, počet přenocování dosáhl 380,3 milionu, to je meziroční nárůst o 3 %. Počet přenocování hostů ze zahraničí dosáhl 60 milionů, tj. meziroční nárůst o 9 %.

**Nejoblíbenějšími turistickými cíli** byly v roce 2010 podle počtu přenocování následující spolkové země: Bavorsko (77 mil. přenocování), Bádensko-Virtembersko (43,5 mil.), NRW (42 mil.), Dolní Sasko (38,4 mil.), Meklenbursko-Dolní Pomořansko (27,6 mil.).

Významným zdrojem příjmů SRN jsou logicky zahraniční turisté. **Incomingová turistika** je na vzestupu. Příjezdy do SRN ze zahraničí rostou v posledních letech meziročně o 4,5 - 5 %, tj. nad celoevropským průměrem (3 %). V roce 2005 navštívilo zemi 21,5 mil. zahraničních turistů, v roce 2006 - i díky mistrovství světa ve fotbale, jich bylo již 23,6 milionů, v roce 2007 pak 24 milionů, 24,9 milionů v roce 2008, v roce 2009 24,2 milionů a v roce 2010 27,1 milionů. Německo se tak řadí na 7. místo nejnavštěvovanějších světových destinací.

**Devizové příjmy** z incomingového zahraničního cestovního ruchu činily v roce 2006 celkem 60,5 mld. Euro, v roce 2007 to bylo kolem 60 mld. Euro, v roce 2008 pak 61,5 mld. Euro, v roce 2009 59,9 mld. Euro a v roce 2010 60,6 mld. Euro. (Poznámka: jde o výpočty Dresdner Bank.). **Devizové výdaje** na outgoingový zahraniční cestovní ruch činily podle stejného zdroje v roce 2007 celkem 26,5 mld. Euro, v roce 2008 shodných 26,5 mld. Euro, v roce 2009 24,6 mld. Euro a v roce 2010 25,2 mld. Euro.

**V zahraničním výjezdovém cestovním** ruchu jsou Němci dlouhodobě „světovými velmistry“, nejen co do počtu cestovatelů, ale i co do vlastních výdajů na cestování. V roce 2006 utratili podle statistik světové turistické organizace UNWTO 72,7 mld. USD, následování až na druhém místě USA s cestovními výdaji 69,2 mld. USD. V roce 2007 činily útraty Němců v zahraničí podle statistiky UNWTO 78 mld. USD, v roce 2008 celkem 84,7 mld. USD a v roce 2009 88,2 mld. USD. Jejich světová „cestovatelská pozice“ zůstává neotřesená. Podle svazu DRV vydávají Němci na zahraniční turistiku ročně kolem 4,2 % svých privátních výdajů.

### **Podniky a sdružení v cestovním ruchu, marketing destinace a řízení**

Na trhu působí kolem **11 tisíc touroperátorů** a cestovních agentur včetně organizátorů business cest. Největší z nich disponují vlastní rozsáhlou prodejní sítí. Rozhodujícími hráči je 61 touroperátorů, přičemž prim hraje šestice TUI Deutschland (2010: 7,7 milionů klientů, obrát 3,84 mld. Euro), Thomas Cook (2010: 5,5 milionu klientů, obrát 2,85 mld. Euro), Rewe Touristik (6,56 milionu klientů, obrát 2,98 mld. Euro), Alltours, FTI a Öger-Gruppe s celkovým tržním podílem kolem 64 %. **Souborný obrát německých touroperátorů činil v roce 2010 částku 21,3 mld. Euro.** Největšími prodejci v roce 2009 s obrátem nad jednu miliardu byly následující distribuční řetězce: Rewe (obrat: 3,94 mld. Euro), Quality Travel Alliance (4,23 mld. Euro), Tui Leisure Travel (2,84 mld. Euro), Touristik Multi Chanel (2,91 mld. Euro), LH City Center (1,83 mld. Euro), BCD Travel (1,47 mld. Euro), Thomas Cook (1,44 mld. Euro) a RSC (1,07 mld. Euro). Podle Svazu německých cestovních kanceláří a agentur DRV jsou uvedené firmy rovněž významnými zaměstnavateli. Jen v cestovních kancelářích a agenturách pracovalo v roce **2010 celkem téměř 63 tis. osob na stálý úvazek.**

Střešním společenstvím turistického průmyslu země je **Spolkový svaz německého turistického hospodářství BTW** (Bundesverband der Deutschen Tourismuswirtschaft e.V.), sdružující jak profesní svazy, tak spolky poskytovatelů služeb a cestovních kanceláří (Internet: [www.btw.de](http://www.btw.de)). Jeho členem je rovněž svaz DRV - Deutscher Reiseveranstalterverband ([www.driv.de](http://www.driv.de)), zastupující zájmy více než 5.000 členů, ke kterým patří na 4.200 cestovních kanceláří a touroperátorů včetně 830 hotelů, leteckých





společností a dalších poskytovatelů služeb. Ústřední organizací německého hotelnictví a stravovacích zařízení je svaz DEHOGA (Deutscher Hotel- und Gaststättenverband e.V. - internet: [www.dehoga-bundesverband.de](http://www.dehoga-bundesverband.de)). Jeho členem je rovněž ústřední Svaz německých hoteliérů (Hotelverband Deutschland - IHA, e.V.), internet: [www.hotellerie.de](http://www.hotellerie.de). Turistickým marketingem země v zahraničí se na spolkové úrovni zabývá Německá centrála turistického ruchu (Deutsche Zentrale für Tourismus – DTZ), která spadá rovněž do kompetenční oblasti Spolkového ministerstva hospodářství a technologie BMWi. (Internet: [www.deutschland-tourismus.de](http://www.deutschland-tourismus.de).)

Bližší informace k odvětví a hospodářské turistické politice včetně poslední vládní zprávy o turismu lze kromě informačního servisu shora uvedených svazů získat rovněž na internetové adrese spolkového ministerstva BMWi v sekci „Tourismuspolitik“ (internet: [www.bmw.de](http://www.bmw.de)). Poslední zprávu k vývoji cestovního ruchu 2008 lze nalézt rovněž na adrese svazu DRV ([www.driv.de](http://www.driv.de)) v sekci „Fakten und Zahlen“.

## 4.7. Infrastruktura (doprava, telekomunikace, energetika – z toho jaderná)

### 4.7.1 Doprava

#### 4.7.1.1 Česko-německé vztahy v dopravě

Mezi aktuální otázky českoněmeckých vztahů v dopravě patří následující body:

- **Železniční spojení Praha - Drážďany - Berlín - IV panevropský koridor**
- **Dokončení dálnice Berlín-Drážďany-Praha**
- **Využití české části přístavu Hamburg**
- **Výstavba plavebního stupně Děčín**
- **Průplavní spojení Dunaj - Odra - Labe**
- **Připravovaná reforma vodních cest a vodní přepravy v Německu z února 2011, viz. níže.**

#### Silniční doprava

Německo a ČR jsou členy EU, proto se vzájemná mezinárodní silniční doprava uskutečňuje na základě norem EU, tj. v oblasti mezinárodní osobní dopavy na základě nařízení Rady (EHS) č. 684/92 o společných pravidlech pro mezinárodní přepravu cestujících autobusy a autokary, ve znění pozdějších předpisů, a nařízení Rady (ES) č. 12/98, kterým se stanoví podmínky, za nichž může dopravce nerezident provozovat vnitrostátní silniční přepravu cestujících uvnitř členského státu.

Oblast mezinárodní nákladní dopavy upravuje Nařízení Rady (EHS) č. 881/92 o přístupu na trh silniční přepravy zboží uvnitř Společenství na území nebo z území členského státu nebo procházející územím jednoho nebo více členských států, dále Nařízení Rady (EHS) č. 3118/93, kterým se stanoví podmínky, za nichž může dopravce nerezident provozovat vnitrostátní silniční přepravu zboží uvnitř členského státu a Nařízení EP a Rady (ES) č. 484/2002, kterým se mění nařízení Rady (EHS) č. 881/92 a (EHS) č. 3118/93 pro účely zavedení osvědčení řidiče.

Vztahy v silniční dopravě jsou dále upraveny Dohodou mezi vládou ČR a vládou Spolkové republiky Německo o mezinárodní osobní a nákladní dopravě (platná od 19.6.1997, publikovaná pod č. 199/1997 Sb.). Podmínky provozování bilaterální i tranzitní silniční dopavy jsou projednávány na jednáních česko-německé Smíšené komise o mezinárodní silniční dopravě, která se uskutečňuje na základě výše uvedené Dohody. P

S ohledem na členství obou zemí v EU jsou veškeré bilaterální, tranzitní a třetízemní přepravy nákladu v rámci EU na základě Nařízení Rady (EHS) č. 881/92 automaticky plně liberalizovány, tj. lze je provádět pouze na základě platné eurolicence. Povolovacímu řízení mezi ČR a Německem nadále podléhají třetízemní přepravy na či z území nečlenských států EU bez tranzitu přes území státu registrace vozidla – tyto přepravy lze provádět pouze s povolením CEMT.

V oblasti silniční osobní dopavy platí od 1.5.2004 pro bilaterální a tranzitní osobní dopravu na území EU režim v souladu s nařízením Rady (EHS) č. 684/92. Pravidelnou linkovou dopravu je možné provozovat



v souladu s nařízením jen na základě povolení EU, příležitostná doprava pokud je prováděná v souladu s výše uvedeným nařízením je zcela liberalizována. Kyvadlovou dopravu ve smyslu bilaterální smlouvy toto nařízení již nepoužívá a tento druh dopravy byl zařazen do množiny dopravy příležitostné a je tedy rovněž plně liberalizován. V relaci ČR – SRN existuje v současnosti 25 autobusových linek a doprava na nich je provozována bez závažnějších problémů.

Smíšená komise dospěla k dohodě, že v případě mezinárodní osobní dopravy provozované vozidly, která jsou vzhledem ke své konstrukci a výbavě vhodná a určena pro přepravu nejvýše 9 osob včetně řidiče, se bude postupovat podle bilaterální dohody. Také tato doprava je provozována bez problémů.

Z hlediska provozu silničních vozidel je třeba ocenit velmi dobrou spolupráci s německou stranou při řešení problémů vznikajících v souvislosti s vydáváním českých řidičských průkazů německým občanům, kteří mají v Německu zákaz řízení nebo nemají v České republice pobyt a dále za rychlost při vyřizování korespondence týkající se údajů o těchto osobách.

#### **Situace v oblasti budování infrastruktury:**

##### **Silniční spojení Ostrov (ČR) – Schneeberg (SRN) – Zwickau (SRN)**

Dopravní význam přeshraničního silničního spojení Ostrov – Schneeberg – Zwickau je v současné chvíli pro českou stranu téměř nulový. Souvisí to v první řadě s nízkou hustotou osídlení v dotčené oblasti a s tím související intenzitou dopravy. V neposlední řadě je také nezbytné brát ohled na členitý horský terén a výskyt velmi přísně chráněných lokalit z hlediska životního prostředí v této oblasti a s tím související složité trasování případného nového silničního tahu. Dalším důvodem je aktuální klesající trend vývoje automobilové dopravy v dotčené oblasti. A v neposlední řadě je třeba také uvést, že vedení nového přeshraničního spojení by muselo být schváleno Zastupitelstvem Karlovarského kraje, přičemž dne 22.1.2009 zastupitelstvo Karlovarského kraje svým usnesením č. ZK 09/01/09 vyjádřilo svůj „soulas s NEvybudováním výkonného silničního spojení Ostrov – Zwickau pro těžkou dálkovou nákladní dopravu dle návrhu projednávaného pracovní skupinou“, čímž vyjádřilo svůj obecný nesouhlas se zřízením nového přeshraničního spojení Karlovy Vary – Zwickau pro nákladní dopravu přes hřebenové partie Krušných hor. Co se týče německou stranou navržené varianty přes Boží Dar, je nutno zmínit v dnešní době již zcela nevyhovující směrové i výškové vedení trasy silnice I/25, které je velkým problémem zejména pro dálkovou tranzitní dopravu, zvláště potom v zimním období. Jedná se o úsek Jáchymov – státní hranice (úzká silnice s točkami, velmi příkré stoupání a klesání, průtah lázeňským městem).

##### **Silniční spojení Hrádek n. Nisou (ČR) – Bogatynia (P) – Zittau (SRN)**

Na českém území byla stavba silničního spojení dokončena v roce 2008. Na německém území byly stavební práce dokončeny již v roce 2007. Pravidelně k této problematice zasedá třístranná Pracovní skupina a Smíšená komise. Na základě těchto jednání byla stavba na polském území rozdělena na 2 etapy. První etapa, která zahrnuje výstavbu komunikace na polském území bez napojení na českou a německou silniční síť, byla zahájena koncem roku 2009. Druhá etapa zahrnuje napojení na českou a německou silniční síť, včetně hraničního mostu se SRN.

##### **D8 (ČR) / A17 (SRN)**

21.12.2006 byl otevřen 23,4 kilometrů dlouhý úsek dálnice D8 z Trmic na Ústecku na státní hranici s Německem. Stavba dálnice mezi Trmicemi a německou hranicí začala v roce 2004 a stála 19 miliard CZK. Automobily se nyní po D8 dostanou z Ústí nad Labem až do saské metropole Drážďan za půl hodiny, kde se dálnice napojuje na obchvat kolem Drážďan a dále na síť německých dálnic. Z Ústecka do Prahy dálnice zatím nepokračuje, neboť chybí cca. 16 kilometrový úsek úsek dálnice D8 z Lovosic do Řehlovic. Termín jeho dostavění v roce 2012 je kvůli nedořešeným stavebním povolením, které zpomalují především námitky ekologů, nejistý.

##### **R4 Praha - Příbram - Strakonice - hranice SRN**

Německá strana má velký zájem o dostavbu rychlostní silnice směrem k Pasovu a Jižnímu Bavorsku.

#### **Železniční dopravní cesta**

V návaznosti na Spolkový plán dopravních cest byl ve Spolkovém sněmu schválen zákon, resp. změna zákona o rozvoji spolkových železničních tratí (BundesschienenwegeausbauG.). Zákon dělí jednotlivé projekty železniční sítě podle důležitosti na

- projekty s přednostní potřebou (Vordringlicher Bedarf) a
- projekty tzv. další potřeby (Weiterer Bedarf)



V rámci **Spolkového operačního programu pro roky 2007-2013** si stanovilo Německo tyto železniční dopravní priority:

- Výstavba vysokorychlostních tratí
- Napojení na zámořské přístavy
- Výstavby a modernizace TEN
- Železniční propojení aglomerací
- Optimalizace a sanace železničních uzlů

Jedním z jeho důležitých cílů je rozvoj železniční sítě vedoucí k posílení dopravní infrastruktury v návaznosti na rozšiřování EU. Základem jsou přitom prioritní projekty EK Transevropské dopravní sítě (TEN-T) do roku 2020.

V našem případě jde o spojení **Berlín - Drážďany - Děčín - Praha**. Trať mezi Drážďany a Děčínem měla být modernizována původně v roce 2005. Nicméně i přes naléhání jak české, tak saské strany není tento koridor prioritou spolkové vlády. Ta doposud upřednostňovala železniční spojení Berlín – Lipsko – Norimberk – Mnichov.

Investiční potřeby na železniční trati, které navazují na naši dopravní infrastrukturu jsou následující:

- Berlín - Drážďany (1. fáze) 350 mil. €
- Berlín - Drážďany (2. fáze) 216,6 mil. €
- Norimberk - Markredwitz 467,4 mil. €
- Drážďany - Schmilka (Děčín) není zahrnuto do BVWP

Modernizace železničních koridorů je prováděna s pomocí finančních prostředků z EU (Operační program nadnárodní spolupráce). Za spolupráce se zainteresovanými zeměmi jsou připravovány jednotlivé projekty. České republiky se týkají zejména projekty SCANDRIA a SONORA.

### **Rychlá železniční spojení (Berlín)-Drážďany-Praha a Praha-Mnichov**

V souladu s úkolem pro společnou pracovní skupinu „provést společné hodnocení obou projektů tak, aby jeho výsledky byly k dispozici počátkem roku 2010“, vyplývajícím z „Prohlášení o zrychlení železničního spojení Drážďany-Praha a Mnichov-Praha“, podepsaném ministerstvy dopravy obou zemí v březnu 2009 se uskutečnilo dne 12. ledna 2010 jednání společné pracovní skupiny s následujícími závěry:

**Spojení Praha-Drážďany:** Ze společného hodnocení nákladů a přínosů nové železniční tratě Praha-Drážďany vyšel tento záměr s jednoznačně pozitivním výsledkem, neboť zde byl identifikován silný přepravní potenciál jak v osobní, tak v nákladní dopravě, který plně opodstatňuje budoucí výstavbu nové tratě. Na základě těchto závěrů bylo s německou stranou dohodnuto zahájit rozhovory o přípravě dohody, která by měla být v průběhu roku 2010 uzavřena mezi oběma ministerstvy.

**Spojení Praha-Mnichov:** Oproti předchozímu záměru však u spojení Praha-Mnichov požadované technické parametry, a z toho vyplývající investiční náklady, překračují přepravní potenciál na daném spojení. Z toho důvodu bude zkoumána varianta zmírnění technických parametrů a projekt projde druhým kolem hodnocení.

Důvodem této iniciativy je především snaha stabilizovat záměr nové tratě Praha-Drážďany, aby se mohlo pokračovat v jeho další přípravě. Podle zkušeností ze západní Evropy trvá příprava obdobných projektů cca 10-15 let. Pokud se má s jeho realizací začít po roce 2020, je nyní nejvyšší čas záměr společně s německou stranou stabilizovat.

### **Znovuobnovení železničních hraničních přechodů**

Jednání o této problematice jsou vedena mezi MD ČR a ministerstvy Saska a Bavorska odpovědnými za dopravu.

**Aš/Selb:** Obnovení železniční dopravy na tomto přechodu je jedním z cílů česko-bavorské spolupráce. Již v roce 2004 obdrželi český a bavorský ministr dopravy dopisy poslankyně Spolkového sněmu a zemského rady z Wundsiedlu s žádostí o podporu tohoto záměru. MD ČR vždy tuto podporu potvrdilo, jak písemně, tak i při jednáních (naposledy při jednání se spolkovým ministrem dopravy v březnu loňského roku) zejména s ohledem na jeho přínos pro další zkvalitnění regionálního systému přeshraniční veřejné osobní dopravy EgoNet i pro uvažované rozšíření podobného systému na oblast Českého lesa, Šumavy a Bavorského lesa v souladu s Memorandem k rozvoji a zkvalitnění euroregionálního systému



přeshraniční dopravy v oblasti Bavorského lesa, Českého lesa a Šumavy. Během prvních měsíců roku 2011 již několikrát zvažované obnovení pravidelného provozu na trati mezi Aší a bavorským Selbem nabylo zřetelnější obryšů. Prostředky na obnovu zchátralé a řadu let nepoužívané infrastruktury by měly být čerpány ve výši 50 procent z finančních dotací EU, přičemž největším problémem bude úsek před samotným městem Selb, kde několik desítek metrů kolejí bylo nahrazeno silničním obchvatem. Projekt by měl podpořit Selb a další města. Aktuálně se uvažuje o hodinovém taktu regionálních vlaků.

**Moldava/Holzgau:** Svaz obcí Krušnohoří projevuje zájem o obnovu železniční dopravy v tomto úseku již od konce devadesátých let. Na české straně provozují ČD a.s. železniční dopravu mezi Mostem a Moldavou až na státní hranici ČR/SRN. Problém zůstává na německé straně, kde je nutné vybudovat (obnovit trať) státní hranice ČR/SRN do Holzgau v délce cca 7 km, kde je v současné době bývalý svršek dotčeného úseku tratě využíván v letních měsících jako cyklistická stezka a v zimních měsících jako lyžařská běžecká trať.

**Dolní Poustevna/Sebnitz:** Záměr je projednáván se saskou stranou od roku 2003. Česká strana je připravena k zahájení provozu, na německé (saské) straně bylo v závěru roku 2009 vydáno stavební povolení pro stavební práce nezbytné k zahájení provozu. Přechod leží v blízkosti turisticky mimořádně atraktivní oblasti Česko-saského Švýcarska a obnovením tratě Dolní Poustevna- Sebnitz, se pro cestující z obou stran hranic, pokračující dálkovou dopravu do vnitrozemí na české i německé straně, cestovní vzdálenosti značně zkrátí (např. z Dolní Poustevny do Děčína po tratích ČD je cca 88 km, na státní hranice SRN/ČR 98 km, z Dolní Poustevny přes Sebnitz do Děčína 33 km, Dolní Poustevna-Sebnitz-státní hranice SRN/ČR 23 km).

**Smlouva mezi vládou Polské republiky, vládou České republiky a vládou Spolkové republiky Německo o spolupráci na styku drah v úseku železniční tratě mezi stanicemi Hrádek nad Nisou v ČR a Zittau v SRN v Euroregionu Nisa:** Smlouva připravovaná na vládní úrovni má za cíl usnadnit spolupráci provozovatelů infrastruktur při provozování železniční dopravy mezi jmenovanými železničními stanicemi přes území Polské republiky. Účelem Smlouvy je vymezení podmínek a zásad mezinárodní drážní dopravy včetně vymezení zásad spolupráce v oblasti provozování dráhy, tj. činností, kterými se zabezpečuje a obsluhuje dráha a organizuje drážní doprava v tomto úseku.

### Říční dopravní cesta

Na jaře 2004 byla rozhodnutím ministrů dopravy ČR a SRN zřízena společná Česko-německá pracovní skupina pro integrované využití funkcí Labe. Pracovní skupina jedná na úrovni věcně příslušných ředitelů odborů ministerstev dopravy ČR a SRN, pravidelná zasedání se konají pravidelně 1x a ž 2x ročně. Nejdůležitějším dokumentem, který vzešel z jednání je **Společné memorandum o spolupráci a dopravních cílech a opatřeních na labské vodní cestě až do plavebního stupně Geesthacht u Hamburku**, které 31. 7. 2006 podepsalo MD ČR a Spolkové ministerstvo dopravy, výstavby a bydlení SRN (náměstek ministra Kocourek a státní tajemník Hennerkes). Německá strana uvedla, že na německém úseku Labe mezi Geesthachtem a Drážďany má být zajištěna plavební hloubka 1,60 m a mezi Drážďany a Schönou 1,50 m do roku 2010, a poté má být zachována. Potřebné plavební hloubky budou v SRN zajištěny pouhými údržbovými pracemi, neboť dostatečné plavební podmínky v SRN byly na Labi dosaženy již koncem předminulého století prostřednictvím cca 10 000 koncentračních staveb (tyto stavby však nejsou využitelné v ČR s ohledem na odlišný sklon a morfologii dna). Předmětné údržbové práce odstraňují především následky povodně z roku 2002. Ze společného prohlášení vyplývá, že minimální plavební podmínky v ČR, které by měly být dosaženy po vybudování plavebního stupně v Děčíně, jsou shodné s plavebními podmínkami, které budou v SRN zajištěny po roce 2010 a od Přelouče po Hamburk tak bude zajištěna ekonomická splavnost Labe po 345 dní v roce. Prohlášení současně konstatuje, že s ohledem na rostoucí objem dopravy je nezbytné silněji využívat vodní dopravu, že rozvoj a údržba vodních cest jsou dlouhodobé úkoly a že úpravy plavidel na vodní cestě jako samotná náhrada infrastrukturních opatření nevedou k cíli. Panoval tedy souladný postoj obou ministerstev dopravy k rozvoji plavby na Labi.

Nicméně s příchodem nové spolkové vlády (volby říjen 2009) se situace změnila. V únoru tohoto roku vypracovalo Spolkové ministerstvo dopravy, stavebnictví a rozvoje měst **studii k reformě vodních cest a vodní přepravy v Německu s výhledem do roku 2025**. Výše uvedený materiál rozděluje německou vodní síť dle předpokládané přepravy v tunách do 5 kategorií. Nejvyšší prioritu budou mít vodní toky s roční přepravou vyšší než 10 mil. tun, kam patří toky Rýn, Mosela, Dunaj a středoněmecký kanál. Na opačném žebříčku stojí **tzv. druhořadá síť. Sem bohužel spadá Labe** v úseku od státní hranice až téměř k Magdeburgu (tj. celé území spolkové země Sasko a část spolkové země Sasko-Anhaltsko). **Toto ovšem směřuje proti strategickým zájmům ČR a znamená navíc ohrožení příslibu z memoranda**



**z roku 2006. Přijetí návrhů obsažených ve studii by totiž mělo těžké a nevratné dopady na řeku Labe coby mezinárodní říční cestu.** Česká strana s nově navrženou koncepcí nesouhlasí a v současné době podniká všechny kroky, aby spolková vláda novou koncepcí přehodnotila.

#### **Dunaj - Odra - Labe (D-O-L)**

Ve smyslu bodu IV.5 usnesení vlády č. 929/2009 o Politice územního rozvoje České republiky má ministr dopravy ve spolupráci s ministrem zahraničních věcí úkol prověřit na mezinárodní úrovni potřebnost průplavního spojení Dunaj - Odra - Labe (D-O-L) a zajistit projednání koridoru průplavního spojení s dotčenými státy a Evropskou komisí, s cílem posoudit v úplných evropských souvislostech problematiku jeho možné realizace, přepravní účinnosti a investiční náročnosti jednotlivých větví a předložit vládě informaci o výsledcích tohoto prověření.

#### **4.7.1.2 PPP Projekty - Partnerství veřejné a soukromé sféry**

Zatímco na financování veřejné infrastruktury ve Velké Británii se podílí soukromý sektor již léta, v Německu bylo financování takových projektů donedávna popelkou. Německé zákonodárství rozvoj PPP projektů nijak výrazně nepodporovalo, naopak v mnohých oblastech je ztěžovalo. Významným krokem bylo přijetí zákona k urychlenému prosazování veřejnoprávních partnerství (OPP-Beschleunigungsgesetz)<sup>6</sup>, který přinesl změny v následujících oblastech zákonné úpravy:

- udělování veřejných zakázek (Gesetz gegen Wettbewerbsbeschränkungen - GWB) a nařízení o udělování veřejných zakázek (Vergabe Verordnung - VgV),
- privátního financování dálkových silnic (Fernstrassenprivatfinanzierungsgesetz - FStrPrivFinG)
- veřejných rozpočtů (Bundeshaushaltsordnung - BHO)
- daňového práva (daňová osvobození či úlevy)
- investičního zákonodárství (Investitionsgesetz - InvG), které přizpůsobily nevyhovující zákony a předpisy současným potřebám.

Druhý zákon zrušil omezení soukromým fondům v oblasti správy nemovitostí vstupovat i do těchto projektů PPP. Informace k PPP projektům jsou k dispozici na [www.vifg.de](http://www.vifg.de)<sup>7</sup>.

#### **4.7.2 Pošta a telekomunikace**

Podle přijaté změny zákona od 1. 1. 2003 zůstaly v exkluzivitě Deutsche Post AG (DP) zásilky jen do 100g a od roku 2006 dokonce jen do 50g. Možnost přepravy ostatních zásilek se tím otevřela dalším soukromým subjektům. Definitivní monopol Deutsche Post i ve zbývajícím segmentu skončil k 31. 12. 2007. Ovšem i přes tyto kroky, podniknuté Regulačním úřadem pro telekomunikace a poštovníctví, směřujícím k většímu otevření poštovního trhu, má Deutsche Post AG (DP) dosud fakticky monopolní postavení ve velké části poštovního provozu. Zatímco kurýrní, expresní a balíkové služby byly již dříve plně liberalizovány, v oblasti přepravy listovních zásilek podíl DP dosahuje cca 95 %.

Celkový objem poštovních výkonů v Německu představuje cca 24 mld. € (z toho necelé dvě třetiny realizuje Deutsche Post). V letech 2005, 2006 a 2007 sílila pozice soukromých kurýrních a doručitelských služeb. Po skončení monopolu Deutsche Post u zásilek do 50 gr se v letech 2008 a 2009 očekávalo zvýšení konkurence i u tohoto segmentu. Vzhledem k hospodářské a finanční krizi, která má vliv na objem poštovních výkonů, bude možno hodnotit situaci až s delším časovým odstupem, nejdříve v roce 2012.

V telekomunikacích má hlavní místo i nadále Deutsche Telekom AG (DT), i když se v posledních letech zvýšil počet soukromých společností, nabízejících telefonní a datové služby na více než 250, z nichž přes 90 provozovalo vlastní síť. Od roku 1998, kdy byl v Německu otevřen telekomunikační trh, se podíl soukromých společností, poskytujících telekomunikační služby, na celkovém počtu provolaných minut zvýšil na více než 50.

#### **4.7.3.1 Energetický profil SRN**

#### **Zdroje**





## Základní charakteristiky[1]

Spotřeba primárních energetických zdrojů (PEZ) v Německu v r. 2010 činila 14 044 PJ, což představuje meziroční růst o 4,65%, a to především díky hospodářskému ozdravení a chladnému počasí. Spotřeba PEZ však v Německu dlouhodobě mírně klesá i přes růst HDP. V r. 2010 byla spotřeba primární energie tvořena z 78,2 % fosilními zdroji (33,3% ropa, 23% uhlí a 21,9% zemní plyn), 10,9% jadernou energií, 9,4% OZE a 1,5% ostatními zdroji.

[1] Souhrnná statistická data jsou k dispozici na <http://www.bmwi.de/BMWi/Navigation/Energie/energiestatistiken.html>

### Spotřeba PEZ(PJ)

Nositel energie	1990	2000	2007	2008	2009	2010
Ropa	5 217	5 499	4 626	4 904	4 635	4 678
Černé uhlí	2 306	2 021	2 017	1 800	1 496	1 714
Hnědé uhlí	3 201	1 550	1 613	1 554	1 507	1 512
Zemní plyn	2 293	2 985	3 122	3 058	2 937	3 075
Jaderná energie	1 668	1 851	1 533	1 623	1 472	1 533
Voda/vítr	58	127	231	236	231	249
Ostatní OZE	139	290	886	911	970	1 073
Zahraniční saldo elektřiny	3	11	-69	-81	-52	-64
Ostatní	22	68	169	210	231	273
<b>Celková spotřeba</b>	<b>14 905</b>	<b>14 402</b>	<b>14 128</b>	<b>14 216</b>	<b>13 428</b>	<b>14 044</b>
% podíl	<b>1990</b>	<b>2000</b>	<b>2007</b>	<b>2008</b>	<b>2009</b>	<b>2010</b>
Ropa	35	38,2	32,7	34,5	34,5	33,3
Černé uhlí	15,5	14	14,3	12,7	11,1	12,2
Hnědé uhlí	21,5	10,8	11,4	10,9	11,2	10,8
Zemní plyn	15,4	20,7	22,1	21,5	21,9	21,9
Jaderná energie	11,2	12,9	10,9	11,4	11	10,9
Voda/vítr	0,4	0,9	1,6	1,7	1,7	1,8
Ostatní OZE	0,9	2	6,3	6,4	7,2	7,6
Zahraniční saldo elektřiny	0	0,1	-0,5	-0,6	-0,4	-0,5
Ostatní	0,1	0,5	1,2	1,5	1,7	1,9

Zdroj: BMWI

**Prognóza spotřeby PEZ v SRN do r. 2030** (Zdroj: EWI/PROGNOS/GWS 2011)  
 viz obr v příloze této kapitoly

Míra importu/závislosti na dovozu PEZ činila v r. 2010 70,2% (32,6% ropa, 17,9% ZP, 9,4% černé uhlí 10,9% JE ).

### Importy jednotlivých energetických zdrojů(netto, v %)

Nositel energie	1990	1995	2000	2005	2008	2009	2010
Černé uhlí	7,7	19,9	44,8	59,5	71,8	72,3	77,0
Hnědé uhlí	-1,0	1,4	1,2	-0,9	-1,4	-1,4	-1,6



Ropa	95,0	95,3	94,8	98,7	97,7	97,6	97,8
Zemní plyn	75,6	79,0	79,1	82,1	84,5	86,0	81,8
Jaderná energie	96,3	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
<b>Celkem</b>	<b>56,8</b>	<b>68,5</b>	<b>72,0</b>	<b>72,2</b>	<b>71,9</b>	<b>71,3</b>	<b>70,2</b>

Zdroj: BMWI

## Ropa

Dovoz ropy do DE činil v r. 2010 93 272 mil. t., přičemž meziročně klesl o ca. 5%. Dlouhodobý pokles spotřeba ropy v DE je však o něco mírnější. DE je z 97,8% odkázáno na import této komodity, ročně produkuje samo okolo 3 mil. t. ročně, přičemž domácí produkce nemá větší potenciál. [1] DE import ropy je poměrně diverzifikovaný, DE dováží tuto komoditu zejména z Ruska/SNS (36,3%), Norska (9,5%), UK (14%) a Libye (7,8%), ropa ze členských zemí OPEC se na importu podílí pouhými 17,8%. DE se daří postupně snižovat poptávku po ropě, která v r. 1995 činila 126 mil. t a v r. 2005 112 mil. t, její podíl na spotřebě PEZ klesl z 39,9% v r. 1995 na 33,3% v r. 2010.

[1] Na exploataci ropy v DE se podílí BEB Erdgas und Erdöl GmbH, Gaz de France Production Exploration Deutschland GmbH, Mobil Erdgas-Erdöl GmbH, RWE Dea AG, Wintershall AG.

Naopak následující DE firmy se podílejí na exploraci ropy v zahraničí: EEG – Erdgas Erdöl GmbH (Kazachstán), RWE Dea AG (Norsko, UK, Egypt, Kazachstán), Wintershall AG (RF, RO, Libye, Argentina, Brazílie). Zdroj: BMWI 2006. Dle Spolkového ústavu pro zeměpisné vědy a suroviny se na území DE nachází asi 51 mil. t. dosažitelných ropných rezerv plus potenciálně dalších 20 mil. t. Zdroje: BMWI, BGR.

## Import ropy(1000 t)

	1990	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	% podíl						
	1990	2000	2005	2007	2008	2009	2010	1990	2000	2005	2007	2008	2009	2010	
Import celkem	88 060	103 555	112 203	109 418	106 665	105 096	98 075	93 272	19,1	13,1	7,1	5,9	5,8	5,5	5,7
Blízký východ	16 782	13 534	8 016	7 348	6 306	6 119	5 405	5 350	19,1	13,1	7,1	5,9	5,8	5,5	5,7
- SAK	5 993	4 568	4 137	3 561	2 305	2 653	1 418	701	6,8	4,4	3,7	2,2	2,5	1,4	0,8
- Sýrie	3 513	7 092	3 405	3 447	3 141	2 702	2 643	2 713	4	6,8	3	2,9	2,6	2,7	2,9
- Irák	220	220	0	60	153	180	277	379	0,2	0,2	0	0,1	0,2	0,3	0,4
- Irán	2 870	908	475	162	419	447	796	1 499	3,3	0,9	0,4	0,4	0,4	0,8	1,6
- SAE	744	0	0	0	65	0	0	0	0,8	0	0	0,1	0	0	0,0
AFRIKA	23 012	21 295	20 914	20 218	18 821	21 067	18 175	15 417	26,1	20,6	18,6	17,6	20	18,5	16,5
- Alžírsko	3 493	6 501	4 572	2 337	2 485	3 078	1 763	1 013	4	6,3	4,1	2,3	2,9	1,8	1,1
- Libye	11 493	11 843	12 915	12 367	10 892	10 436	8 294	7 278	13,1	11,4	11,5	10,2	9,9	8,5	7,8
- Nigérie	6 127	1 983	2 124	3 118	2 051	3 028	3 664	3 943	7	1,9	1,9	1,9	2,9	3,7	4,2
Venezuela	4 577	1 881	1 332	1 434	2 222	1 768	1 922	1 217	5,2	1,8	1,2	2,1	1,7	2	1,3
Rusko	21 284	29 754	38 293	36 915	33 866	33 577	33 866	33 896	24,2	28,7	34,1	31,7	31,9	34,5	36,3





	6 603	18	17	18	16	16	13	8 846	7,5	17,9	15,4	15,6	15,2	14,1	9,5
Norsko		579	289	520	646	006	853								
UK	14	13	14	13	13	13	10	13	16,9	12,6	13	12,9	13,2	10,7	14,0
	875	041	559	241	718	858	468	070							
Jiné	927	5 471	11	11	15	12	14	15	1,1	5,3	10,5	14,1	12,1	14,7	16,6
			800	742	086	701	386	476							
OPEC	36	28	25	23	20	22	19	16	41,3	27,6	22,8	19,4	21,5	19,5	17,8
	328	546	554	101	654	637	139	625							

Zdroj: BMWI

[1] Na exploataci ropy v DE se podílí BEB Erdgas und Erdöl GmbH, Gaz de France Produktion Exploration Deutschland GmbH, Mobil Erdgas-Erdöl GmbH, RWE Dea AG, Wintershall AG. Naopak následující DE firmy se podílejí na exploraci ropy v zahraničí: EEG – Erdgas Erdöl GmbH (Kazachstán), RWE Dea AG (Norsko, UK, Egypt, Kazachstán), Wintershall AG (RF, RO, Libye, Argentina, Brazílie). Zdroj: BMWI 2006. Dle Spolkového ústavu pro zeměpisné vědy a suroviny se na území DE nachází asi 51 mil. t. dosažitelných ropných rezerv plus potenciálně dalších 20 mil. t. Zdroje: BMWI, BGR.

## Zemní plyn

Dovoz a domácí produkce zemního plynu v SRN činily v r. 2010 4 176 PJ. Zatímco domácí produkce bude klesat (v r. 2010 pokryla 18% spotřeby plynu v DE), prohlubuje se DE závislost na importu zemního plynu. Spotřeba plynu se zvýší v důsledku urychlení Atomausstiegu (viz níže). Zemní plyn byl v r. 2010 dovážen z 35% z Ruska, z 31% z Norska (+5%) a 19% z Nizozemska. V souvislosti s hospodářskou krizí poklesla meziroční spotřeba zemního plynu v DE v I. pol. r. 2009 o cca. 11%, odbyt plynu i elektřiny v průmyslovém sektoru poklesl v témže roce o 15%.

### Domácí produkce a dovoz zemního plynu (v PJ)

	1991	1995	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010
<b>Domácí produkce</b>	<b>621,4</b>	<b>679,7</b>	<b>706,6</b>	<b>661,7</b>	<b>653,7</b>	<b>598,8</b>	<b>545,4</b>	<b>509,9</b>	<b>445,0</b>
<b>Import</b>	<b>2 063,5</b>	<b>2 574,0</b>	<b>2 841,7</b>	<b>3 420,7</b>	<b>3 519,1</b>	<b>3 323,7</b>	<b>3 480,5</b>	<b>3 551,3</b>	<b>3 731,1</b>
NL	789,5	841,0	628,5	735,2	824,8	737,6	665,1	726,2	803,2
Norsko	340,9	469,4	758,0	1 097,8	1 069,2	1 040,9	1 137,0	1 299,1	1 307,1
Rusko	899,3	1 205,3	1 299,9	1 425,9	1 475,5	1 436,1	1 527,6	1 343,5	1 463,3
Jiné	33,8	58,3	155,3	161,7	149,6	109,1	150,8	182,4	157,5
<b>Celkem</b>	<b>2 684,9</b>	<b>3 253,7</b>	<b>3 548,3</b>	<b>4 082,4</b>	<b>4 172,8</b>	<b>3 922,5</b>	<b>4 025,9</b>	<b>4 061,1</b>	<b>4 176,1</b>

Zdroj: BMWI

Potenciál importu zkapalněného plynu (LNG) ze třetích zemí (Nigérie, Katar aj.) je ve studii HTWK Leipzig z r. 2007, která byla zpracována pro BMWI, [1] odhadován na max. 9% v r. 2020 (dle roční spotřeby v r. 2010). Tato studie předpokládá nárůst podílu plynu na spotřebě primárních zdrojů v r. 2030 na 31%. I Energetický institut při Kolínské univerzitě ve své studii pro BMWI rovněž z r. 2007 počítá ve třech analyzovaných scénářích („koaliční smlouva“, „výraznější rozvoj OZE“, „prodloužení chodu JE“) s nárůstem podílu plynu na spotřebě primárních zdrojů energie pro r. 2020 (26,8%, 25,3% a 24,2%), [2] která však bude postupně mírně klesat.

Soukromé společnosti v DE disponují 47 podzemními zásobníky s celkovou kapacitou cca 20,3 bcm (cca 1/5 roční spotřeby /75 dní/; realizována či plánována je stavba dalších 19-ti zásobníků v celkové kapacitě cca 7,3 bcm).



[1] [www.ie-leipzig.de](http://www.ie-leipzig.de)

[2] <http://www.bmwi.de/BMWi/Redaktion/PDF/Publikationen/Studien/energieszenarien-fuer-energiegipfel-2007,property=pdf,bereich=bmwi,sprache=de,rwb=true.pdf> ([energieszenarien-fuer-energiegipfel-2007,property=pdf,bereich=bmwi,sprache=de,rwb=true.pdf](http://www.bmwi.de/BMWi/Redaktion/PDF/Publikationen/Studien/energieszenarien-fuer-energiegipfel-2007,property=pdf,bereich=bmwi,sprache=de,rwb=true.pdf)), str. 15-17.

## Uhlí

V r. 2010 spotřebovalo DE 64 800 000 tun černého uhlí a 169 478 000 hnědého uhlí. I přes postupně klesající podíl uhlí na spotřebě PEZ DE v posledních letech, mj. v důsledku nízké akceptance ze strany DE veřejnosti a části politických subjektů a navýšení nákladů kvůli emisním povolenkám, představuje pro DE černé a hnědé uhlí důležitý zdroj primární energie strategického významu v souvislosti s velkými zásobami na vlastním území (DE vlastní cca. 3% světových rezerv černého uhlí /tj. 23 mld. t. z 785 mld. t./ a 21% světových rezerv /identifikovaných a dostupných/ hnědého uhlí /t. j. 43 mld. t. z 204 mld. t./). Význam uhlí za účelem výroby elektřiny poroste v souvislosti s urychleným Atomausstiegem. Zatímco v r. 2010 DE dováželo cca 70% své spotřeby černého uhlí (zejm. z EU-27 /PL, ale i ČR/, JAR, SNS, Kolumbie a Austrálie), pokrývá tuzemská těžba hnědého uhlí 100% celkové spotřeby.

## Elektroenergetický sektor

V r. 2010 byla v DE vyprodukována elektřina v objemu 624,7 TWh (brutto), exportována 59,9 TWh a importována 42,2 TWh. Domácí spotřeba elektřiny v r. 2011 činila 606,2 TWh, tj. o 4,9% více než v r. 2009. V rámci domácí produkce elektřiny bylo získáno 18,8% z černého uhlí, 23,2% z hnědého uhlí, 22,5% z JE, 16,4 % z OZE (3,1% z vodních elektráren, 6% větrných elektráren, 4,6% z biomasy, 1,9% z fotovoltaik) a 13,4% ze zemního plynu.

Instalovaná kapacita DE elektráren (brutto, GW)

	1991	2000	2007	2008	2009
Černé uhlí	34,2	32,3	29,3	29,6	29,0
Hnědé uhlí	29,5	21,8	22,5	22,4	22,4
Topné oleje	10,5	7,5	5,4	5,4	5,2
ZP	18,0	22,3	21,3	22,8	23,1
JE	23,7	23,6	21,3	21,6	21,5
Vodní energie	8,7	9,0	10,1	10,1	10,3
Větrná energie	0,1	6,1	22,2	23,9	25,8
Fotovoltaika	0,002	0,076	4,2	6,1	9,9
Geotermické elektrárny			0,0032	0,0032	0,0075
Ostatní	1,3	2,1	5,1	5,6	5,7
<b>Celkem</b>	<b>126,0</b>	<b>124,8</b>	<b>141,5</b>	<b>147,4</b>	<b>153,1</b>

Zdroj: BMWI

Výroba elektřiny (brutto, TWh)

	1990	2000	2007	2008	2009	2010
Černé uhlí	140,8	143,1	142,0	124,6	107,9	117,4
Hnědé uhlí	170,9	148,3	155,1	150,6	145,6	145,0
Topné oleje	10,8	5,9	9,6	9,2	9,6	8,1
Plyny	35,9	49,2	75,9	86,7	78,8	83,7
JE	152,5	169,6	140,5	148,8	134,9	140,6
Větrné elektrárny		9,5	39,7	40,6	38,6	36,5
Vodní elektrárny	19,7	29,4	28,1	26,5	24,7	27,0



z toho regenerativní		24,9	21,2	20,4	19,1	20,6
Ostatní nositel energie	19,3	21,5	46,3	50,1	53,0	66,5
Biomasa		1,6	19,1	22,3	25,5	28,4
Fotovoltaika		0,0	3,1	4,4	6,6	12,0
Odpad		1,8	4,5	4,7	4,4	4,7
ostatní		18,0	19,6	18,7	16,6	21,4
<b>Insgesamt</b>	<b>549,9</b>	<b>576,5</b>	<b>637,2</b>	<b>637,1</b>	<b>593,2</b>	<b>624,7</b>

### Jaderná energetika

V návaznosti na havárii v JE Fukušima schválila v pondělí 6. 6. 2011 spolková vláda legislativní balíček k Energiewende, „energetické změně“, jehož součástí je i 13. novela zákona o mírovém využívání jaderné energie a ochraně před jejími riziky (tzv. atomový zákon, AtomG). Sedm starších JE + JE Krümmel bylo definitivně uzavřeno (celkem kapacita 8 500 MW), zbývajících, novějších devět JE bude zavíráno postupně – tj. v roce 2015 (1), 2017 (1), 2019 (1), 2021 (3) a 2022 (3). Zrychlené zavírání JE povede v SRN k poklesu HDP a zaměstnanosti a zvýšení cenové hladiny, a to zejm. v důsledku zvýšení cen elektřiny, zvýšení dovozu elektřiny, zvýšení produkce elektřiny ve fosilních elektrárnách (zejm. na černé uhlí a zemní plyn) a růstu cen emisních povolenek na CO<sub>2</sub> a dlouhodobě vyšších odpisů v souvislosti s větším objemem investic v elektroenergetickém sektoru.

[1] Na exploataci ropy v DE se podílí BEB Erdgas und Erdöl GmbH, Gaz de France Production Exploration Deutschland GmbH, Mobil Erdgas-Erdöl GmbH, RWE Dea AG, Wintershall AG.

Naopak následující DE firmy se podílejí na exploraci ropy v zahraničí: EEG – Erdgas Erdöl GmbH (Kazachstán), RWE Dea AG (Norsko, UK, Egypt, Kazachstán), Wintershall AG (RF, RO, Libye, Argentina, Brazílie). Zdroj: BMWI 2006. Dle Spolkového ústavu pro zeměpisné vědy a suroviny se na území DE nachází asi 51 mil. t. dosažitelných ropných rezerv plus potenciálně dalších 20 mil. t. Zdroje: BMWI, BGR.

[2] Tj. pokles o cca. 5% oproti 942 mld. kWh v r. 2008. Viz Erdgas in Deutschland, BDEW, 25. 8. 2010.

[3] V širším kontextu je relativní závislost SRN na nosičích energie z Ruska v SRN vnímána, resp. prezentována spíše jako vzájemná závislost („interdependence“; tzn. na straně druhé existuje závislost Ruska na příjmech z exportu nosičů energie do SRN a německých investicích a know-how /nejen/ v energetickém sektoru Ruska).

[4] Meziroční pokles o 5% v důsledku plynové krize z ledna 2009.



## Souborové přílohy:

- Prognóza spotřeby PEZ v SRN do r. 2030  
<http://download.czechtrade.cz/odsi.asp?id=71532> (126kB)

Prognóza spotřeby PEZ v DE do r. 2030

	Szenario Ausstieg					Struktur in %
	2008	2015	2020	2025	2030	
Absolutwerte in PJ	16230	10210	3420	0,0	0,0	11,4
Kernenergie	18000	1365,3	939,3	814,2	503,9	12,7
Steinkohle	15540	1654,3	1413,4	960,1	587,2	11,0
Braunkohle	4877,0	4.361,6	3.963,1	3.420,4	2.850,8	34,4
Minerale	3.070,0	2.695,8	2.614,3	2.489,3	2.249,5	21,6
Gas	201,0	127,0	123,7	127,7	129,2	1,4
Nichterneuerbare Abfälle	-81,0	-98,4	1,1	65,1	158,4	1,8
Importabst. em. Strom (= Nettoimport)	0,0	0,0	0,0	0,0	64,7	-0,6
Wasserstoff	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0
Erneuerbare Energien	1147,0	1.733,4	2.064,8	2.486,4	2.946,4	8,1
Windkraft	146,2	263,0	384,9	432,7	507,1	1,0
Wasserkraft	73,1	68,4	72,0	86,4	86,4	0,5
Fotovoltaik	15,8	94,2	115,2	129,6	149,0	0,1
Biomassen	888,0	1.227,4	1.361,0	1.506,3	1.531,6	6,3
feste Biomasse	398,0	603,3	661,6	733,0	795,5	2,8
Biotreibstoffe	220,0	238,4	303,7	434,2	591,2	1,6
gasförmige Biomasse	140,0	290,0	296,6	329,5	344,4	1,0
em. Abfälle, Deponiegas	130,0	95,7	99,0	109,6	109,5	0,7
Geothermie	1,4	19,0	44,9	65,4	85,4	0,0
Solarthermie	14,7	35,1	63,6	100,8	137,2	0,1
Umweltwärme	8,3	26,3	43,3	65,3	85,0	0,1
nachrichtl. Em. Energ. inkl. Stromimport	1147,0	1.733,4	2.064,8	2.486,4	2.946,4	8,1
nachrichtl. fossile Energieträger	11.301,0	10.077,0	8.508,1	7.584,0	6.191,3	79,6
Primärenergieverbrauch insgesamt	14.919,0	12.890,1	11.461,8	10.363,4	9.360,7	79,6

Zdroj: EWI/PROGNOS/GWS 2011

## 4.8. Přijímaná a poskytovaná rozvojová pomoc

### 4.8. Přijímaná a poskytovaná rozvojová pomoc

Německo dlouhodobě patří mezi pět největších donorských zemí světa. I přes každoroční nárůst rozvojové pomoci musí země ještě dohánět evropský závazek procentního poměru rozvojové pomoci vůči hodnotě národního HDP, tj. 0,7 % HDP do roku 2015. Řídící rezort, Spolkové ministerstvo pro hospodářský rozvoj a spolupráci, je nicméně optimisticky naladěno. Jeho rozpočet začal od roku 2005 opět stoupat. Koaliční smlouva současné spolkové vlády navíc tento závazek na zvýšení rozvojové pomoci na 0,7 % HDP obsahuje.

**V roce 2011** činí rozpočet ministerstva i přes dozívající ekonomickou krizi 6,219 mld. Euro, což je oproti roku 2010 navýšení o 149 mil. Euro, tj. o 2,5 %. Prostředky jsou cca z 79 % určeny na veřejné investice v zahraničí a představují kolem 15 % veškerých veřejných investičních výdajů státu. Podle expertů i vládních míst znamená německá zahraniční rozvojová pomoc vedle plnění zásadních zahraničně-politických a humanitárních úkolů rovněž významný přínos ekonomice země. Studie německého ekonomického Ifo-Institutu z Mnichova uvádí, že jedna miliarda Euro, vydaná z veřejných zdrojů na rozvojovou pomoc, vyvolává minimálně další tři „nové“ miliardy v exportu zboží a služeb, generuje zhruba 10 mld. Euro HDP a cca 2 mld. Euro příjmů státního rozpočtu.

### Mezinárodní donorská pozice SRN

**Postavení SRN mezi světovými donory se v posledních letech změnilo.** V souvislosti s recesí hospodářství ze začátku milénia ztratila země v roce 2003 svou původní pozici v silné první trojce, ve které dále figurovaly USA a Japonsko. V následujícím roce 2004 se i přes mírný nárůst absolutní hodnoty rozvojové pomoci SRN propadla na pátou příčku za USA, Japonsko, Velkou Británii a Francii. V roce 2005 se umístila dle OECD **s 10,08 mld. USD na 4. pozici za Francií**, i když s minimálním odstupem.

**V roce 2006** její propad pokračoval: SRN byla opět až na 5. příčce světových donorů. Podle stejného zdroje vydala země v **roce 2006** na ODA (Official Development Assistance) **10,351 mld. USD**, tj. 0,36 % svého HDP. Údaje OECD za **rok 2007** posunuly SRN s **12,29 mld. USD** objemově opět na druhé místo za USA, před Francií, Velkou Británií a Japonsko. Odpovídá to podílu 0,37 % na HDP země. Stejně pořadí platí i pro **rok 2008**, kdy celkové výdaje činily 13,98 mld. USD, což odpovídá podílu 0,38 % na HDP. V **roce 2009** SRN opět klesla na 3. příčku světových donorů, kdy na ODA vydala 12,079 mld. USD, což představuje podíl 0,35% na HDP. V roce 2009 se výdaje na ODA zvýšily na 10,908 mld. USD a činily 0,39% HDP, SRN se tak opět zařadila na 2. místo světových donorů za USA.



### Největší donorské země světa v letech 2000 - 2009 (v mld.USD v cenách a směnných kurzech r. 2008)

ODA by Individual DAC Countries at 2008 Prices and Exchange Rates										
Net disbursements										USD million
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
United States	12 182	13 678	15 651	18 814	22 090	30 304	24 723	22 252	26 842	28 469
United Kingdom	6 649	6 941	6 977	7 901	8 669	11 672	12 974	9 167	11 500	13 162
France	7 616	7 860	9 534	10 320	10 793	12 513	12 793	10 670	10 908	12 920
Germany	8 641	8 715	8 714	9 153	9 157	12 168	12 406	13 146	13 981	12 397
Japan	12 833	10 675	10 533	9 478	8 979	13 621	12 328	8 681	9 601	8 545
Spain	2 531	3 634	3 264	2 994	3 253	3 862	4 640	5 552	6 867	6 800
Netherlands	5 995	5 941	5 721	5 558	5 310	6 305	6 539	6 738	6 993	6 676
Sweden	2 861	2 927	3 271	3 185	3 259	4 059	4 644	4 540	4 732	5 085
Norway	2 787	2 983	3 399	3 526	3 429	3 833	3 708	4 201	4 006	4 650
Canada	2 981	2 702	3 543	3 100	3 573	4 655	4 167	4 237	4 795	4 328
Italy	2 653	3 134	4 135	3 489	3 128	6 336	4 406	4 302	4 861	3 334
Denmark	3 159	3 114	2 900	2 532	2 625	2 645	2 726	2 805	2 803	2 923
Australia	1 939	1 850	1 938	1 946	1 975	2 106	2 572	2 798	2 954	2 912
Belgium	1 517	1 618	1 862	2 635	1 852	2 426	2 366	2 094	2 386	2 670
Switzerland	1 509	1 526	1 449	1 715	1 874	2 152	1 971	1 883	2 038	2 276
Finland	649	682	760	769	845	1 118	1 008	1 055	1 166	1 323
Austria	787	1 147	884	708	851	1 939	1 797	1 947	1 714	1 174
Ireland	450	537	677	695	748	864	1 175	1 242	1 328	1 083
Korea	260	357	353	426	460	727	409	599	802	910
Greece							519	546	703	618
Portugal	451	406	511	538	421	490				
Luxembourg	535	527	578	463	1 327	473	479	506	620	528
New Zealand	257	298	293	305	331	344	362	416	415	435
	216	220	216	230	249	297	298	312	348	333
TOTAL DAC	79 456	81 472	87 163	90 481	95 197	124 910	119 010	109 688	122 359	123 551
of which:										
DAC-EU countries	44 749	47 481	50 080	51 245	52 568	67 215	68 834	64 725	70 974	71 128

Zdroj: OECD, březen 2011

V méně příznivém světle se ve srovnání s některými průmyslovými zeměmi Evropy jeví postavení Německa z hlediska procentního podílu ODA na HDP. Zatímco u některých států (např. Norsko, Švédsko, Lucembursko, Nizozemí, Dánsko) jde o hodnoty od 0,8 % HDP výše (údaje OECD za léta 2005 až 2008), se Německo prozatím nedokázalo – i s ohledem na domácí napjatou rozpočtovou situaci, ani zdaleka



přiblížit dohodnuté kvóty zemí EU, která stanovila pro všechny členské státy výdaje na ODA v poměru 0,51 % HDP do roku 2010 a do roku 2015 na 0,7 % národních HDP.

Zatímco v prvních letech století se SRN pohybovala lehce nad hranicí 0,3 % HDP, v letech 2003 a 2004 tento poměr poklesl dokonce až na 0,28 %. Mírné zlepšení situace 2005 i 2006, kdy v obou letech hodnota rozvojové pomoci SRN dosáhla 0,36 % HDP a dále v roce 2007 (0,37 % HDP) a 2008 (0,38 % HDP), zemi přesto řadilo až do poslední třetiny „peletonu štědrosti“ 22 světových donorských velmocí. Sice byl růst donorské pomoci v posledních letech komentován jako jasný politický signál spolkové vlády, jak dostat v termínu požadované kvóty, tak v roce 2010 dosáhl podíl dozorské pomoci na 0,38 % HDP.

Orgány, instituce a záměry německé rozvojové pomoci

Problematika rozvojové pomoci spadá v Německu do kompetence Spolkového ministerstva pro hospodářskou spolupráci a rozvoj - BMZ (Bundesministerium für wirtschaftliche Zusammenarbeit und Entwicklung). Internet: [www.bmz.de](http://www.bmz.de).

BMZ spolupracuje přitom při realizaci svých konkrétních projektů a programů rozvojové spolupráce s dalšími rezorty a dále s celou řadou německých vládních i nevládních institucí. Ministerstvo bylo v době svého vzniku (listopad 1961) prvním svého druhu v Evropě. Je zároveň koordinačním místem pro německou část rozvojové pomoci Evropské unie. V roce 1998 obdrželo další důležitou oblast kompetencí - řešení otázek týkajících se transformačního programu a Paktu stability pro jihovýchodní Evropu. Význam úřadu a politiky rozvojové pomoci a spolupráce v průběhu let výrazně narostl.

Převažující část celkových vykazovaných finančních prostředků na německou bilaterální i multilaterální rozvojovou pomoc (výrazně přes 50 %) je každoročně realizována právě prostřednictvím rozpočtu gesčního **Spolkového ministerstva pro hospodářskou spolupráci a rozvoj** - BMZ. Minimální prostředky (kolem 4-5 %) procházejí **ministerstvem zahraničních věcí** a dalšími rezorty, kolem 10 % hodnoty tvoří **programy financované z rozpočtů 16 spolkových zemí**, 20 % až 25 % představují různé formy **finanční pomoci** (půjčky a odpuštění dluhů) a dále tzv. „**připočítaný**“ **podíl Německa na rozvojové pomoci EU**. Financování ODA je kryto z běžného účtu spolkového státního rozpočtu, případně z rozpočtů jednotlivých zemí, ze splátek vládních pohledávek a z tzv. sdružených finančních prostředků (jedná se o státní + tržní prostředky), určených na úvěrování programů a projektů německé státní rozvojové banky KfW-Entwicklungsbank. Částečně i z privátních prostředků církevních, charitativních a dalších nevládních organizací.

**BMZ považuje za hlavní úkoly a principy v rámci své rozvojové politiky následující oblasti:**

- Boj proti celosvětové chudobě: spolková vláda přijala v dubnu 2001 „Akční program 2015“, v rámci něhož stanovila německý příspěvek pro snižování celosvětové chudoby. Rokem zlomu je na základě závěrů summitu OSN v září 2000 stanoven rok 2015, do kdy by se měl počet nejchudšího obyvatelstva ve světě snížit na polovinu,
- oddlužení nejchudších rozvojových zemí,
- rozvojová politika je politikou mírovou: její snahou je vytvoření podmínek pro trvalý mír a bezpečnost v problémových regionech, novinkou v tomto procesu je tzv. „civilní služba míru“,
- zúžení rozvojové spolupráce za účelem zvýšení její efektivity: spolková vláda počítá se snížením počtu kooperačních zemí pro bilaterální spolupráci ze zhruba 120 na přibližně 70,
- partnerství státního sektoru rozvojové pomoci se sektorem hospodářským: cílem je státní podpora privátní investiční činnosti podniků z vyspělých průmyslových zemí v zemích rozvojových (včetně mobilizace privátních prostředků pro rozvojovou spolupráci).

Při realizaci konkrétních projektů a programů spolupracuje ministerstvo nejen s dalšími spolkovými rezorty, ale i s celou řadou německých vládních i nevládních institucí. Uvádíme nejdůležitější vládní organizace, **z nichž mnohé pracují i v zahraničí:**

**Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH** ([www.giz.de](http://www.giz.de)), která vznikla počátkem roku 2011 sloučením **Deutsche Gesellschaft für Technische Zusammenarbeit - GTZ**, **Deutscher Entwicklungsdienst - DED** a **Internationale Weiterbildung und Entwicklung GmbH (InWENT)** včetně jejich dceřinných institucí:

**Deutsche Stiftung für internationale Entwicklung (DSE):** [www.dse.de](http://www.dse.de)

**Carl-DuisbergGesellschaft (CDG):**[www.cdg.de](http://www.cdg.de).

**KfW-Entwicklungsbank a její dceřiná společnost:**[www.kfw-entwicklungsbank.de](http://www.kfw-entwicklungsbank.de).





**Deutsche Investitions- und Entwicklungsgesellschaft (DEG):** [www.deginvest.de](http://www.deginvest.de).  
**Centrum für Internationale Migration und Entwicklung (CIM):** [www.cimonline.de](http://www.cimonline.de).

**Center for International Cooperation - CIC:** [www.cic-bonn.org](http://www.cic-bonn.org).

(Poznámka zpracovatele: Sledování sumární německé rozvojové pomoci včetně její struktury se komplikuje z hlediska číselného výkaznictví - i přes ústřední roli Spolkového ministerstva pro hospodářskou spolupráci BMZ, existence několika zdrojových realizačních spolkových rezortů, včetně zapojení zemských rozpočtů, dopočtů vládní dluhové služby apod. Spolkový statistický úřad nadto žádné informace tohoto druhu nevede. BMZ zachycuje sice celkový německý vývoj i mimo svůj vlastní rozpočet, ale s téměř dvouletým zpožděním. Průběžné informace, jako například u zahraničního obchodu, pak nejsou k dispozici vůbec.)

### Základní struktura - dvoustranná a mnohostranná rozvojová pomoc SRN

Dvoustranná pomoc zahrnuje podle metodiky SRN vedle klasické **bilaterální** spolupráce, představované různými programy technické spolupráce, dále stipendia, půjčky, hodnotu prominutých dluhů, jakož i humanitární a potravinovou pomoc včetně uprchlíků. Do **multilaterální** rozvojové pomoci jsou započítávány jak příspěvky Německa do fondů a do rozpočtu EU, tak členské příspěvky OSN a jejím agenturám, příspěvky do Světové banky a MMF, jakož i členské vklady do regionálních rozvojových bank. **Bilaterální pomoc** se podílí v posledních letech na hodnotě ODA SRN kolem **60 %**, resp. více, zbývajících zhruba **40 %** představují náklady na **mnohostrannou pomoc**. Na německé příspěvky do struktur EU z toho připadá kolem poloviny.

### Základní členění celkové ODA SRN (v mld. Euro)

Zdroj : BMZ, březen 2011

Prostřednictvím **programů jednotlivých spolkových zemí** (tj. mimo prostředky spolkové pokladny a tudíž i ministerstva BMZ) je financováno každoročně kolem **10 %** německých nákladů na **dvoustrannou pomoc**. Pětici největších donorských spolkových zemí představují dlouhodobě na prvním místě Severní Porýní-Vestfálsko, následováno Bádensko-Württemberskem, Bavorskem, Hamburkem a Hesenskem. Na souhrnných aktivitách šestnácti německých spolkových zemí se podílí tato skupina více než 75 %. Obecným trendem posledních let je u všech spolkových zemí růst objemu pomoci. Současně země odcházejí od financování programů přímé technické spolupráce a **zaměřují se téměř výlučně** na financování **stipendijních pobytů studentů ze zemí třetího světa**. V roce 2005 představovaly prostředky spolkových zemí na stipendia téměř 95 % jejich výdajů (744,5 mil. Euro), v roce 2006 to bylo 94 % (716,971 mil. Euro). V roce 2007 spolkové země vydaly na bilaterální pomoc 745,7 mil. Euro, v roce 2008 celkem 688,256 mil. Euro a v roce 2009 703,658 mil. Euro.

**Teritoriální skladba bilaterální** německé rozvojové pomoci a distribuce prostředků se v posledním desetiletí dosti změnila. Od konce 20. století dochází především k postupné redukci počtu benefitujících zemí. Ještě v roce 1998 šlo o 119 příjemců, v roce 2005 již jen o 60 zemí. Největšími příjemci bilaterální pomoci byly v roce 2009 asijské země (s podílem kolem 40 %), následovány zeměmi afrického kontinentu, přičemž šlo převážně o subsaharskou Afriku (cca 37 %). Na třetím místě byl americký kontinent (střední a jižní Amerika), následovaný zeměmi JVE.

### Bilaterální a multilaterální pomoc SRN podle skupin zemí (v mil. Euro)

Zdroj: BMZ, březen 2011

Pod silným zorným úhlem se v posledních letech ocitlo kolem 15 zemí, které z regionálního hlediska pokládá SRN za klíčové destinace. (Pozn.: v doslovném překladu se jedná o „kotevní“ země.) Definice se přitom opírá především o jejich hospodářský a politický regionální vliv včetně jejich rostoucího významu coby spoluhráčů mezinárodní politiky. V rámci rozvojové pomoci spolupracuje SRN nyní intenzivně zejména s následujícími státy: s Egyptem, Brazílií, Čínou, Indií, Indonésií, Mexikem, Nigérií, Pákistánem a s Jižní Afrikou. S Tureckem a Thajskem, které patří rovněž k hlavním destinacím, bude spolupráce v nejbližších letech ukončena, s Argentinou, Iránem, Ruskem a se Saudskou Arábií spolupráce neprobíhá.





Další informace k německé rozvojové pomoci lze získat z internetových stránek ministerstva BMZ ([www.bmz.de](http://www.bmz.de)), základní politické informace jsou rovněž k dispozici na internetovém výstupu spolkového ministerstva zahraničních věcí ([www.auswaertiges-amt.de](http://www.auswaertiges-amt.de)) a dílčí informace na internetu organizací a institucí, které jsou uvedeny výše jako spolupracující orgány BMZ.

#### Souborové přílohy:

- Vývoj podílu hodnoty ODA SRN na HDP země v letech 1964 – 2005 (v %) <http://download.czechtrade.cz/odsi.asp?id=30598> (85.9375kB)
- Největší donorské země světa v letech 2006 - 2009 - v mld.USD <http://download.czechtrade.cz/odsi.asp?id=71963> (33kB)

ZEMĚ	2007		2008		2009		2010	
	Cellkem	Podíl/HDP	Cellkem	Podíl/HDP	Cellkem	Podíl/HDP	Cellkem	Podíl/HDP
USA	21.790	0,16 %	26.842	0,19 %	28.831	0,21 %	30.154	0,21 %
Velká Británie	9.880	0,36 %	11.500	0,43 %	11.491	0,52 %	13.763	0,56 %
Japonsko	7.680	0,17 %	9.601	0,19 %	9.469	0,18 %	11.045	0,20 %
Francie	9.850	0,38 %	10.908	0,39 %	12.600	0,47 %	12.961	0,50 %
<b>SRN</b>	<b>12.290</b>	<b>0,37 %</b>	<b>13.981</b>	<b>0,38 %</b>	<b>12.079</b>	<b>0,35 %</b>	<b>12.723</b>	<b>0,38 %</b>



## 5. Finanční a daňový sektor

### 5.1. Státní rozpočet – příjmy, výdaje, saldo za posledních 5 let

Systém veřejných rozpočtů SRN se skládá ze spolkového rozpočtu (státního rozpočtu), rozpočtů jednotlivých spolkových zemí a rozpočtů obcí. K tomuto systému přistupují ještě zvláštní rozpočty spolkových aktiv (Sondervermögen des Bundes), např. vyrovnávací fondy, tzv. ERP-fond, podíly na EU, Fond německé jednoty, rozpočet DB, fond odškodnění aj. Pro některé statistické a národohospodářské účely se do systému někdy zahrnuje i rozpočet sociálního pojištění.

Soustava veřejných rozpočtů SRN 2005 – 2010 (mld. €)

		Spolek	Země	Obce
<b>2005</b>	Výdaje	259,9	259,3	153,3
	Příjmy	228,4	151,1	
	Saldo	-31,4	-2,2	
<b>2006</b>	Výdaje	261,0	258,7	155,7
	Příjmy	232,8	158,6	
	Saldo	-28,2	+3,0	
<b>2007</b>	Výdaje	270,5	263,9	160,7
	Příjmy	255,7	169,3	
	Saldo	-14,7	8,6	
<b>2008</b>	Výdaje	303,8	278,0	169,0
	Příjmy	292,0	176,9	
	Saldo	-11,8	+7,9	
<b>2009</b>	Výdaje	292,3	295,0	178,6
	Příjmy	257,7	171,7	
	Saldo	-34,5	-6,9	
<b>2010</b>	Výdaje	303,7	133,3	76,8
	Příjmy	259,3	84,7	
	Saldo	-44,3	-7,9	
<b>2011 plán</b>	Výdaje	305,8		
	Příjmy	257,0		
	Saldo	-48,8		

Pramen: Německá spolková banka, září 2011

#### 5.1.1 Veřejný dluh

Celkové zadlužení veřejných rozpočtů se v letech 1998–2002 pohybovalo kolem 1150 až 1250 mld Euro. V uplynulých třech letech došlo k jeho navýšení o téměř dalších 150 mld. Euro. V roce 2005 se veřejný dluh zvýšil celkem o 50 mld. € a podíl zadluženosti na HDP dosáhl 64,6 %. V roce 2006 se tento podíl nepatrně snížil na 64,4%. V roce 2007 se podíl zadluženosti na HDP zvýšil na 64,9% a v následujícím roce na 66,3%. V roce 2009 se podíl zadluženosti na HDP zvýšil dokonce na 73,5% a přes konjunkturu v letech 2010 a 2011 se dále zvýšil. Vzhledem k opatřením Spolkové vlády v roce 2008 (viz bod 4.1 STI) a současnému hospodářskému vývoji byl očekáván v roce 2011 obrát tohoto nepříznivého trendu posledních let, což se nezdařilo a nerealizovalo se tak ani postupné přibližování maastrichtskému kritériu zadluženosti.

Vývoj celkového zadlužení (v mld. Euro) a jeho podíl na HDP

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Zadlužení veřej. rozpočtů celkem:	1198,2	1203,9	1253,2	1325,7	1395,0	1447,5	1497,1	1576,6	1646,2	1762,2	2026,7
Z toho:											



- Spolek	715,6	697,3	719,4	760,5	803,0	872,7	917,6	976,9	1006,8	1077,1	1311,0
- Země	333,2	357,7	384,8	415,0	442,9	468,2	480,5	493,0	533,3	575,2	
- Obce	82,9	82,7	82,7	84,0	84,3	83,8	81,9	120,0	118,8	122,6	
- zvl. rozpočty	58,3	59,1	59,2	58,8	57,3	15,4	14,6	100	x	x	x
Podíl zadlužení na HDP v %	58,7	57,9	59,6	62,8	64,7	66,2	65,9	63,3	63,1	69,2	69,3
Maastrichtské kritérium zadluženosti v %:	59,7	58,8	60,4	63,9	65,8	68,0	67,6	64,9	66,3	73,5	83,2

Pramen: Německá spolková banka, září 2011, údaje za rok 2010 předběžné

Pozn.: x = není již statisticky sledováno

## 5.2. Platební bilance (běžný, kapitálový, finanční účet), devizové rezervy (za posledních 5 let)

Vývoj platební bilance v letech 2005 až 2010

mln. EUR	2005	2006	2007	2008	2009	2010
<b>I. Bilance výkonů (běžný účet)</b>	<b>+112,9</b>	<b>+145,0</b>	<b>+181,2</b>	<b>+154,8</b>	<b>+133,7</b>	<b>+141,1</b>
Z toho: 1. zahraniční obchod	+156,0	+159,1	+199,3	+178,3	+138,7	+154,5
(fob) vývoz	790,6	903,9	965,2	984,1	803,3,7	951,9
(cif) dovoz	634,6	744,8	769,9	805,8	664,6	797,4
2. služby	-37,6	-27,2	-11,6	-7,0	-10,4	-8,3
<b>II. Majetkový účet</b>	<b>-1,4</b>	<b>-0,3</b>	<b>+0,1</b>	<b>-0,2</b>	+0,0	-0,6
<b>III. Kapitálový účet</b>	<b>-129,6</b>	<b>-175,5</b>	<b>-210,2</b>	<b>-160,2</b>	<b>-145,4</b>	<b>-131,7</b>
Z toho: 1. přímé investice	-22,9	-50,3	-66,0	-49,7	-29,2	-44,3
2. cenné papíry	-29,9	-12,3	+142,7	+35,0	-70,3	-142,5
3. finanční deriváty	-9,3	-6,2	-85,2	-25,4	+20,4	
4. změna	+2,2	+2,9	-1,0	-2,0	+3,2	-1,6



devizových rezerv						
<b>IV. Saldo chyb a opomenutí</b>	<b>+18,1</b>	<b>+30,7</b>	<b>+28,9</b>	<b>+5,5</b>	<b>+11,6</b>	<b>-8,8</b>

Zdroj: Německá spolková banka, září 2011

### 5.3. Zahraniční zadluženost, dluhová služba

Finanční propojení Německa se zahraničím se v roce **2007** zřetelně zvýšilo. Celkově stouply německé zahraniční pohledávky o 10 % na 5 004 mld. EUR a zahraniční závazky o 11,5 % na 4 360 mld. EUR, Čisté pohledávky tak činily 644 mld. EUR (2006: 636 mld.), což představuje 26,5 % HDP (2006: 27,5% HDP). Německo si tak posílilo vůči zahraničí svoji pozici věřitele.

V roce **2008** došlo v důsledku globální finanční krize k lehkému poklesu pohledávek o cca 1% na 4 952 mld. EUR a závazků zhruba o 1,5% na 4 285 mld. EUR. Čisté pohledávky tak vzrostly na 667 mld. EUR, což je okolo 27% HDP. Došlo tedy k dalšímu posílení pozice věřitele Německa vůči zahraničí.

Zatímco zahraniční pohledávky v roce **2009** stouply o 3,2% na 5 082 mld. EUR, zahraniční závazky klesly o 1,8% na 4 187 mld. EUR. Výsledkem je zřetelné zvýšení "Netto pozice Německa" na 895 mld. EUR, což představuje 37% hrubého domácího produktu! Jinými slovy - Německo opět podstatně posílilo vůči zahraničí svoji pozici věřitele, což ovšem přináší problémy v době probíhající "řecké krize" v roce 2011.

Pramen: Německá spolková banka, září 2011

### 5.4. Bankovní systém (hlavní banky a pojišťovny)

#### 5.4.1 Centrální bankou

vykonávající bankovní dohled nad fungováním celého bankovního systému v SRN je Deutsche Bundesbank, která tuto činnost vykonává za přispění svých 16 zemských poboček v jednotlivých spolkových zemích (dle zásad federalismu). Doprovodným dozorním orgánem bankovního systému je rovněž Spolkový dozorní úřad pro úvěrování (Bundesaufsichtsamt für das Kreditwesen) se sídlem v Berlíně. Do kompetencí Deutsche Bundesbank patří mimo jiné i vydávání mincí (vydávání a povolování emisí bankovek spadá do kompetence Evropské centrální banky - EZB). Bankovní instituce působící na území SRN musí prokázat, že disponuje vlastním kapitálem v minimální výši 5 mil.€.

#### 5.4.2 Německý bankovní systém

se vyznačuje zejména universalností úvěrových ústavů - obchodních bank. Většina bankovních institutů provádí všechny myslitelné bankovní obchody pod jednou střešou. Obchodní banky se dají rozdělit podle své velikosti a významu na tři základní skupiny:

- privátní obchodní banky (kreditní banky) s dalším dělením na velké banky s celostátní působností, regionální banky, privátní bankéře, jakož i pobočky zahraničních bank. Celkový podíl této skupiny na obchodním obrátu všech obchodních bank dosahuje jedné třetiny.
- spořitelny a zemské banky s veřejno-právním statutem, které jsou specialitou německého bankovního systému. (Landesbanken, Landessparkassen - ZBS). Tyto veřejnoprávní subjekty náleží do kompetence zemí a jsou zřizovány zem. zákony. Jejich cílem je zajištění region. finanč. infrastruktury a za tímto účelem poskytují jejich zřizovatel (země) věřitelům ZBS neomezené ručení a další služby subvenčního charakteru. Tím získávají tyto subjekty konkurenční výhodu, která jim na dotčených trzích umožňuje dominovat nad soukromými bankami, jež tak jsou nuceny směřovat své aktivity do jiných, rizikovějších oblastí.



- družstevní lidové banky (Volksbanken) a raiffeisenky (Raiffeisenbanken) a jejich centrály.

Vedle universálně působících bank existují v Německu i speciální bankovní ústavy, které jsou činné jen v určitých oblastech bankovních obchodů. K těmto bankám se řadí hypotéční banky (Bayrischer Hypotheken- und Vereinsbank je universální bankou.) a insituty, specializující se na dlouhodobé úvěry (stavební úvěry, nákup nemovitostí).

Poslední skupinou jsou banky se speciálním statutem a zvláštními úkoly, mezi něž např. patří veřejno-právní KfW - Kreditanstalt für Wiederaufbau a stavební spořitelny pro drobnou klientelu.

Statistické a strukturální údaje o bankách, bankovních obchodech, platebním styku, finančních trzích viz stránky Spolkového svazu německých bank (Bankenverband) [www.bankenverband.de](http://www.bankenverband.de)

### Deset největších německých bank

Banka	Bilanční suma v mil. EUR 2009	Bilanční suma v mil. EUR 2010	Změna v procentech	Počet poboček 2009	Počet poboček 2010	Počet zaměstnanců 2009	Počet zaměstnanců 2010	Forma
Deutsche Bank AG	1.500.664	1.905.630	26,99	1.964	3.083	77.053	102.062	privátní
Commerzbank AG	844.103	754.299	-10.64	2.311	2.170	62.671	59.101	privátní
KfW Bankengruppe	407.237	445.514	9.40	3	70	4.265	3.543	veř.-právní
DZ Bank AG	388.525	383.464	-1.3	32	19	25.636	26.800	družstevní
Landesbank Baden-Württemberg	411.694	374.413	-9.06	212	1	13.630	13.061	veř.-právní
Unicredit Bank AG	363.420	371.909	2.34	852	927	20.459	19.146	privátní
Bayerische Landesbank	338.818	316.354	-6.63	1	1	11.821	10.853	veř.-právní
Eurohypo AG	256.061	229.010	-10.56		16		1.278	privátní
Norddeutsche Landesbank	238.688	228.586	-4.20	22	18	6.463	4.211	veř.-právní
Postbank AG	226.609	214.684	-5.26		1.100		20.672	privátní
WestLB AG	242.311	191.523	-20.96	26	20	5.214	4.473	veř.-právní

Pramen: Německá spolková banka, září 2011

#### 5.4.2.1 Německé pojišťovnictví

je konstruováno takovým způsobem, že plně pokrývá veškerá možná rizika formou příslušných pojištění: nemocenské, úrazové, životní, stejně jako pojištění proti nejružnějším škodám. Pojišťovny působící na německém trhu je možné rozdělit dle jejich právních forem na akciové společnosti, tzv. pojišťovací spolky na bázi reciprocit (tzv. vvag), veřejnoprávní pojišťovny a pobočky zahraničních pojišťoven. Činnost těchto pojišťovacích ústavů podléhá plně konkurenci a řídí se dvěma hlavními zákonnými normami (pojišťovací zákon, tzv. Versicherungsgesetz a zákon řídicí právo všeobecných obchodních podmínek, tzv. AGB-Gesetz). Finanční situace pojišťoven je přísně v pravidelných intervalech přezkoumávána spolkovým orgánem, kterým je Spolkový dozorní úřad pro pojišťovnictví se sídlem v Berlíně. V zájmu ochrany pojištěnců je povinna každá pojišťovna před zahájením vlastní činnosti prokázat stanovenou minimální kapitálovou vybavenost.

Největším německým pojišťovacím ústavem aktivním ve všech odvětvích pojištění je Allianz, AG. K dalším předním pojišťovacím ústavům patří Generalli, WWK Allgemeine Versicherung, UAP, Gothaer, Münchener



Rückversicherung, ARAG, Manheimer Versicherung apod. V Zaměstnavatelském svazu pojištěven v Německu je sdruženo na 250 řádných členů. Další informace viz: [www.agv-vers.de](http://www.agv-vers.de).

## 5.5. Daňový systém

Daňový systém Německa je složitý a vybírané daně na krytí veřejných výdajů se dělí na tyto tři úrovně (spolkové daně, zemské daně a obecní daně a přírážky). Výnos z některých daní se určitým procentem pak ještě přerozděluje mezi tyto skupiny. Vedle tří národních úrovní existuje samozřejmě ještě úroveň čtvrtá, Evropská unie.

Vývoj daňových příjmů v letech 2005 až 2010

(mld.€)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
<b>Spolek</b>	211,8	225,6	251,7	260,7	2525,8	254,5
<b>Země</b>	158,8	173,4	191,6	200,4	182,3	181,3
<b>Obce</b>	59,8	67,3	72,6	77,2	68,4	
<b>EU</b>	21,7	22,1	22,2	23,1	20,5	24,4
<b>Celkem</b>	392,3	421,2	465,6	484,2	455,6	460,2

Případné diference v číslech jsou způsobené zaokrouhlováním.

Pramen: Spolkové ministerstvo financí (Monatsbericht únor 2011)

### 5.5.1 Struktura daňových příjmů

Daň z příjmu, která zahrnuje daň z příjmu fyzických (daň ze mzdy, daň z příjmu z nezávislé činnosti) a právnických osob (korporační daň včetně příplatku solidarity) představují nejvýznamnější přímou daň, vybíranou v Německu. Na celkovém výběru daní se podílí cca 40 %. Vybírají ji spolkové země a přerozdělují ve prospěch spolku (42,5 % u daně z příjmu fyzických osob, 50 % u korporáční daně), obcí (15% daně z příjmu fyzických osob), zbytek zůstává k dispozici zemským rozpočtům.

Daň z příjmu fyzických osob platí v Německu registrované fyzické osoby ze závislé činnosti (mzdy, příjmy), ze zemědělství a lesnictví, z řemeslných provozů, z výdělečné činnosti, např. u příslušníků svobodných povolání, z kapitálového majetku, z pronájmů a z propachtování a z jiných specifikovaných příjmů. U daně z příjmu je uplatňováno lineárně-progresivní zdanění. Z příjmu se odpočítává nezdanitelná částka ve výši 7.664 Euro (u manželů dvojnásobek). Od 1. 1. 2005 se pohybují vlastní sazby daně z příjmu od 15 % do 42 %. Horní hranice zdanění se aplikuje od zdaňovacího ročního základu 52.152 € u svobodných a bezdětných zaměstnanců (u manželů dvojnásobek).

Daň z příjmu právnických osob (korporační daň) Platbě daně podléhají právnické osoby (akciové společnosti, společnosti s ručením omezeným atd.). Je stanovena ve výši 25,0 % ze zisku. Dividendy jsou zahrnovány jen z poloviny do vyměřovacího základu pro osobní daň z příjmu. (Příjmy společníků se zdaňují podle zákona o dani z příjmu.) Poloviční zahrnování těchto příjmů bylo zavedeno počátkem roku 2001 na základě požadavků EU.

Dále je třeba ještě upozornit na solidární příplatek, který činí 5,5 % ze zisku a který platí podniky, ale i fyzické osoby, ve všech spolkových zemích.

Druhou nejvýznamnější daní je daň z přidané hodnoty s 30 %-ním podílem na celkových daňových příjmech. Má dvě sazby - 7 % a 19 %, s obdobným členěním jako u nás.

Daň vybíraná při dovozu ze zemí mimo EU je nazývána dovozní daní (Einfuhrsteuer).

Rozdělení daně z obrátu do jednotlivých rozpočtů se počítá následovně: Nejprve dostane spolek 5,63 %, ze zbytku dostanou nejprve obce 2,2 %. Z následného zbytku dostá spolek 49,6 %. Na spolkové země připadá zbývajících 50,4 %.

Systém spotřebních daní zahrnuje některé spotřební daně, vybírané u nás, ale i další, které náš daňový systém nezná. Všechny spotřební daně jsou vybírány na úrovni spolku a zůstávají příjmovou stránkou jeho rozpočtu, s výjimkou daně z piva, jejíž výnos se dělí mezi spolek a země. Od placení spotřebních daní jsou osvobozeny dvě německá území - ostrov Helgoland a oblast Büsingen, která patří ke švýcarskému daňovému a celnímu území.



Spotřební daně se dělí na:

- daň z piva
- daň z šumivého vína
- daň z lihovin (Zwischenerzeugnissteuer)
- daň z minerálních olejů
- daň z elektrické energie
- daň z tabáku
- daň z kávy

Ke spotřebním daním se řadí i daň z dovozu, která svým ekonomickým charakterem patří do daně z přidané hodnoty.

Významnou daní je živnostenská daň, se zákl. sazbou 5% při fyzické i právnické podnikající osoby, která se počítá ze základu pro zdanění daně z příjmu či korporační daně. Pro fyzické osoby se snižuje vyměřovací základ o 24 500 € až do celkového ročního příjmu 72 500 €. K této základní sazbě přistupuje ještě tzv. obecní přírážka, která se pohybuje mezi 200 až 460 %. Živnostenská daň vcelku je tak jen o něco málo nižší než korporační daň (ta je od roku 2009 15%). Živnostenská daň je nákladovou položkou. Daň vybírají obce a přerozdělují zemím a spolku. Je hlavním zdrojem příjmu obcí.

Po široké diskusi došlo od 1. 1. 2007 ke zvýšení sazby DPH na 19 %. Zásadní změna německého daňového systému se předpokládala v roce 2008. Vzhledem k hospodářské a finanční krizi byly úpravy daňového systému zatím odsunuty. Došlo jen k dílčí úpravě, např. u dědických daní - zvýhodnění rodinných podniků s minimálním ročním obratem 300 mil. EUR.

V současné době je předmětem pozornosti v německých podnikatelských kruzích zákon, který se týká přiměřenosti odměn členů představenstva akciových společností (Gesetz zur Angemessenheit der Vorstandsvergütung, tzv. VORSTAG). Zákonodárce zde reaguje na dlouhotrvající kritiku pracovních míst, které požadovali odpovídající zvýšené zdanění vysokých příjmů členů představenstva a.s. Účelem je dosažení spravedlivých a společensky odpovídajících čistých příjmů této skupiny pracovníků. Zákon vstoupil v platnost 5. 8. 2009.

Německá vláda avizovala v rámci strukturálních změn pro rok 2011 uskutečnění významných změn v daňovém systému, které by vedly ke snížení daňového zatížení právnických i fyzických osob.

Podrobné informace o jednotlivých daních, i těch, které v tomto krátkém přehledu nejsou uvedeny (daň z motorových vozidel, daň z nemovitostí, daň z pojištění, daň z obalů, daň z druhého bydliště, daň z loterií, církevní daň - pro fyzické osoby registrované v církvi aj.) jsou uvedeny v daňovém lexikonu Steuern A-Z spolkového ministerstva financí na jeho internetové stránce [www.bundesfinanzministerium.de](http://www.bundesfinanzministerium.de)

Na základě potřeb podnikatelské sféry a poznatků Zelené linky pro export uvádíme níže též kontaktní adresy finančních a daňových institucí v Německu:

Bundeszentralamt für Steuern  
An der Kuppe 1  
53225 Bonn  
Telefon: +49 (0) 228 406 - 0  
Telefax: +49 (0) 228 406 - 2661  
E-Mail: [poststelle@bzst.bund.de](mailto:poststelle@bzst.bund.de)

Finanzamt Chemnitz-Süd  
Paul~Bertz-Straße 1  
09120 Chemnitz  
Telefon: 0371/279-0  
Telefax: 0371/227065  
E-Mail: [poststelle@fa-chemnitz-sued.smf.sachsen.de](mailto:poststelle@fa-chemnitz-sued.smf.sachsen.de)

Bundessteuerberaterkammer  
Neue Promenade 4  
10178 Berlin  
Postfach 028855





---

10131 Berlin  
Telefon: 030/240087-0  
Telefax: 030/240087-99  
E-Mail: zentrale@bstbk.de

Finanzministerium des Landes Baden-Württemberg  
Postfach 10 1453  
70013 Stuttgart  
0711/279-0  
Fax: 0711/279-3893

Bayerisches Staatsministerium der Finanzen  
Odeonsplatz 4  
80539 München  
089/2306-0  
Fax: 089/2306-2808

Bayerisches Landesamt für Steuern  
Sitz München  
Sophienstr. 6  
80333 München  
0899991-0  
Fax: 0899991-1099

Dienststelle Nürnberg  
Krelingstr. 50  
90408 Nürnberg  
0911 991-0  
Fax: 091 I 991-1099

Senatsverwaltung für Finanzen  
Abteilung III - Steuern  
Klosterstr. 59  
10179 Berlin  
030/9024-100  
Fax: 030/9020-284149

Ministerium der Finanzen des Landes Brandenburg  
Steinstr, 104-106  
14480 Potsdam  
0331/866-0  
Fax: 0331/866-6889,~6888



## 6. Zahraniční obchod země

Zahraniční obchod patří spolu se zahraničními investicemi k nejdůležitějším předpokladům hospodářského růstu, zaměstnanosti a ekonomické prosperity Německa. Každé třetí vyrobené Euro má svůj původ v zahraničí, každé páté pracovní místo je závislé na prosazení německých produktů a služeb v zahraničí.

V roce 2004 se po letech ekonomické recese stal export opět hlavním motorem hospodářského oživení. Pozitivní trend od té doby trval až do roku **2008**, kdy **obrat zahraničního obchodu SRN dosáhl historického rekordu ve výši 1.813,5 mld. Euro**.

Od roku 2003 patří Německo k největším světovým vývozcům zboží a služeb. Překonal USA i Japonsko, nicméně jej v posledních letech začíná překonávat Čína, která se v roce 2009 stala světovou exportní jedničkou. V řadě oborů, jako je např. automobilový průmysl, chemie, vývoz farmaceutik, strojů a zařízení, je SRN stále světovou exportní jedničkou, i když jeho pozici - např. u chemie, ale i strojírenských vývozů, silně ohrožují právě expandující čínské exporty. Současně je Německo druhým největším světovým importním trhem.

Výraznou dlouhodobou tendencí německého ZO jsou dovozy dílů, finální montáž produktů v SRN a následný export. Zdaleka ne všechno vyvážené zboží je tak stoprocentně „Made in Germany“. Studie uvádějí, že v současné době je kolem 40 % německých vývozů postaveno na dodávkách dílů ze zahraničí, zatímco na začátku devadesátých let to bylo pouhých 27 %.

**V důsledku celosvětové krize se německý export v roce 2009 propadl o 18,4 % a dovoz poklesl o 17,2 %, při zachování kladné obchodní bilance ve výši 136,1 mld. Euro.** Německo ztratilo v roce 2009 postavení exportního šampióna a přenechalo toto místo Číně.

Se silnými problémy se v roce 2009 potýkal především export, dosavadní motor hospodářského růstu země, který se díky vysoké exportní kvótě německého průmyslu stal paradoxně brzdícím elementem celé ekonomiky.

**V roce 2010 došlo s návratem konjunktury k opětovnému oživení německého zahraničního obchodu a jeho obrat dosáhl 1 765,7 mld. Euro s kladnou obchodní bilancí ve výši 153,3 mld. Euro.**

Tento trend si zahraniční obchod SRN udržoval i v první polovině roku 2011, jistý pokles však je očekávan v 2. polovině roku a zejména v r. 2012.

### 6.1. Obchodní bilance za posledních 5 let – vývoz, dovoz, saldo – tabulka

**Export zboží v roce 2010 dosáhl hodnoty 959,5 mld. Euro, objem dovozů představoval 806,2 mld. Euro.** Meziročně došlo oproti předchozímu roku 2009 k výraznému nárůstu dovozu i vývozu. Export meziročně narostl o 19,4 % a import meziročně vzrostl o 20,1 %.

Vývoj ZO SRN v letech 2006 – 2010 (v mld. Euro)

	2006		2007		2008		2009		2010	
	mld. Euro	Index	mld. Euro	Index	mld. Euro	Index	mld. Euro	Index	mld. Euro	Index
<b>06/05</b>	<b>07/06</b>	<b>08/07</b>	<b>09/08</b>	10/09						
<b>Vývoz</b>	896,0	14,00 %	969,1	8,50 %	984,1	3,10 %	803,2	-18,40 %	959,5	19,4 %
<b>Dovoz</b>	731,5	16,50 %	770,4	5,00 %	805,8	6,30 %	667,1	-17,20 %	806,2	20,9 %
<b>Obrat</b>	1627,5	15,00 %	1739,5	6,90 %	1789,9	4,20 %	1470,3	-17,85 %	1 765,7	20,1 %



<b>Saldo</b>	164,5	198,8	176,2	136,1	153,3
--------------	-------	-------	-------	-------	-------

Zdroj: Destatis, září 2011

**Největšími německými vývozci jsou spolkové země Severní Porýní-Vestfálsko, Bádensko-Virtembersko a Bavorsko, následovány Dolním Saskem a Hesenskem** s velkým odstupem před dalšími zeměmi. První pětice má v německém exportu s více než 60 % zcela převažující vliv. Silné exporty, podmiňující souběžné dovozy surovin a polotovarů, činí z této skupiny zemí i nejdůležitější německé importéry, kteří jsou s více než 70% podílem hlavními odběrateli zahraniční produkce a surovin.

## 6.2. Teritoriální struktura – postavení v (k) EU

**Teritoriální skladba německého zahraničního obchodu v roce 2009** nevykázala zásadní změny oproti předchozím letům. Potvrdila jen význam vnitrouní obchodu. Hlavními obchodními partnery ve vývozu i dovozu byly opět členské státy EU. Jejich podíl na německých exportech představoval 60 %, u importů 63 %.

Do zemí EU vyvezlo Německo **v roce 2010** zboží v hodnotě 570,6 mld. Euro a importovalo zboží v hodnotě 503,8 mld. Euro. Ve srovnání s rokem 2009 poklesl podíl exportu do zemí EU o 2,67 % a podíl importu z EU se snížil o 1,6 %.

Do zemí Eurozóny vyvezla SRN zboží za 386,2 mld. Euro (+2,3 %), dovozy představovaly 355,5 mld. Euro (-1,4 %). Do zemí EU mimo Eurozónu vyvezla SRN v roce 2010 zboží v hodnotě 184,4 mld. Euro (-0,35 %) a dovezlo zboží v hodnotě 148,3 mld. Euro (-0,16 %).

Do třetích zemí mimo EU bylo exportováno v roce 2010 zboží v hodnotě 381,2 mld. Euro (nárůst podílu o +2,7 %) a importováno z nich bylo zboží v hodnotě 293,8 mld. Euro (+1,54 %).

### Zahraniční obchod SRN podle skupin zemí v letech 2008, 2009 a 2010

	2008		2009		2010	
	Hodnota mld. Euro	Podíl v %	Hodnota mld. Euro	Podíl v %	Hodnota mld. EUR	Podíl v %
<b>Export celkem:</b>	984,1	100,0	803,2	100,0	951,9	100,0
<b>v tom:</b>						
<b>EU</b>	622,6	63,26	503,5	62,67	570,6	60,0
země Eurozóny	419,6	42,6	344,9	42,90	386,2	40,6
země mimo Eurozónu	203,0	20,6	158,7	19,75	184,4	19,4
<b>Třetí země</b>	361,5	36,7	299,7	37,30	381,2	40,0
<b>Import celkem:</b>	805,8	100,0	667,1	100,00	797,6	100,0
<b>v tom:</b>						
<b>EU</b>	460,9	57,1	431,0	64,60	503,8	63,0
země Eurozóny	315,1	39,1	306,5	45,90	355,5	44,5
země mimo Eurozónu	145,8	18,1	124,5	18,66	148,3	18,5
<b>Třetí země</b>	345,0	42,8	236,6	35,46	293,8	37,0

Zdroj: Destatis, březen 2011. Dopočty OEÚ.

SRN si udržuje aktivní saldo obchodní bilance, které má dokonce rostoucí tendenci.

Rozhodující roli v ZO Německa sehrává dlouhodobě v obou směrech zhruba 20 zemí. Nejdůležitějším obchodním partnerem SRN roku 2010 zůstala - stejně jako v předchozích více než dvaceti letech, Francie.



Česká republika klesla na 12. příčku, nicméně celkový objem exportu do ČR po krizovém roce 2009 stoupl. Největší vývozy realizuje SRN do Francie, největší dovozy z Číny.

### Nejdůležitější exportní trhy SRN v roce 2010 (řazeno podle obratu)

tis. EUR	v %	Vývoz		Dovoz		Obrat	
		tis. EUR	v %	tis. EUR	v %	tis. EUR	v %
1	Francie	90 694 397	9,45%	61 751 160	7,66%	152 445 557	8,63%
2	Nizozemsko	63 235 203	6,59%	68 767 164	8,53%	132 002 367	7,48%
3	Čína	53 636 400	5,59%	76 528 371	9,49%	130 164 771	7,37%
4	USA	65 570 279	6,83%	45 062 960	5,59%	110 633 239	6,27%
5	Itálie	58 476 754	6,09%	43 666 733	5,42%	102 143 487	5,78%
6	Velká Británie	59 487 390	6,20%	38 593 518	4,79%	98 080 908	5,55%
7	Rakousko	53 721 072	5,60%	34 315 121	4,26%	88 036 193	4,99%
8	Belgie	46 406 712	4,84%	33 699 470	4,18%	80 106 182	4,54%
9	Švýcarsko	41 711 531	4,35%	32 484 954	4,03%	74 196 485	4,20%
10	Polsko	38 053 348	3,97%	28 416 445	3,52%	66 469 793	3,76%
11	Rusko	26 360 932	2,75%	31 780 171	3,94%	58 141 103	3,29%
12	Španělsko	34 380 818	3,58%	22 258 466	2,76%	56 639 284	3,21%
13	Česká rep.	26 967 615	2,81%	29 623 193	3,67%	56 590 808	3,21%
14	Japonsko	13 113 820	1,37%	22 064 824	2,74%	35 178 644	1,99%
15	Švédsko	19 634 065	2,05%	13 229 736	1,64%	32 863 801	1,86%
16	Maďarsko	14 265 255	1,49%	16 700 536	2,07%	30 965 791	1,75%
17	Turecko	16 192 027	1,69%	9 907 860	1,23%	26 099 887	1,48%
18	Dánsko	14 166 577	1,48%	11 096 467	1,38%	25 263 044	1,43%
19	Norsko	7 369 624	0,77%	17 109 659	2,12%	24 479 283	1,39%
20	Jižní Korea	10 259 065	1,07%	11 102 506	1,38%	21 361 571	1,21%

Zdroj: Destatis, březen/září 2011

## 6.3. Komoditní struktura

S ohledem na vyspělost německé ekonomiky převažuje ve vývozu SRN dlouhodobě s podílem kolem 85 % a více export hotové produkce, kolem 5 % představují polotovary, zhruba 1 % představuje vývoz surovin. Poměrně významné je i postavení výrobků agropotravinářského komplexu, které se podílejí na vývozech země v posledních letech mezi 4 - 5 %.

**V německém dovozu** dominuje dlouhodobě s podílem kolem dvou třetin souborné hodnoty rovněž hotová produkce. I přes vlastní zemědělskou základnu a vyspělý potravinářský průmysl včetně exportu, patří poměrně důležité místo i agrárním dovozům (podíl kolem 7 %). S ohledem na slabou domácí surovinovou základnu jde až 10 % či více hodnoty dovozů na získání surovin, k 10% podílu se blíží rovněž import polotovarů a dílů.

**Zbožová struktura německého exportu** je v posledních deseti letech neměnná. Nejvýznamnějšími exportními položkami SRN jsou dopravní technika (včetně vývozu osobních vozů a autodílů, motorů a aviatechniky), dále elektrotechnické přístroje a zařízení včetně sdělovací techniky a též stroje včetně kancelářské techniky a obráběcích strojů. Dohromady reprezentují tyto tři skupiny kolem 45 % hodnoty veškerého exportu země. K důležitým vývozním artiklům patří rovněž chemické výrobky včetně gumárenských a plastikařských produktů, dále i farmacie.

Nejdůležitější německou **vývozní** položkou byly v roce **2010** automobily a autodíly, které se podílely na celkovém německém exportu 16,6 % (159,4 mld.Euro), druhou nejvýznamější položkou byly stroje s podílem 14,5 % (138,7 mld. Euro), třetí místo zaujaly chemické výrobky (9,4 %, 90,6 mld. Euro). Vzhledem k obnovené konjunktře došlo v těchto položkách ke značnému nárůstu - export automobilů a dílů vzrostl meziročně o 29,7 %, export strojů vzrostl o 11,3 % a export chemických výrobků o 20,5 %.



Nejdůležitějšími **dovozními** položkami byly v roce **2010** přístroje na zpracování dat a elektrické přístroje (11,2 %, 90,2 mld. Euro), dopravní prostředky (8,6 %, 69,2 mld. Euro) suroviny, zejména ropa a plyn (7,8 %, 63,3 mld. Euro).

## 6.4. Dvozní podmínky a dokumenty (po vstupu do EU), celní systém, kontrola vývozu

### Celní systém

Německé teritorium patří do celního území Evropské unie, přičemž do celního území SRN (a tedy i EU) nepatří ostrov Helgoland a území Büsingen. Na druhé straně je součástí jeho celního území rakouská oblast Jungholz a Mittelberg. Otevřením evropského jednotného vnitřního trhu (JVT) v lednu 1993 (s následným přistoupením dalších zemí) odpadly celní kontroly na vnitřních hranicích Evropské unie. Ve vnitřním styku zemí EU se nevybírají cla. Přístupem ČR a dalších zemí k EU jde od 1. května 2004 nadále i pro naši zemi ve **vzájemném obchodním styku se SRN o vnitrounitní obchod (intrakomunitární obchod) a vzájemné dodávky proto nepodléhají celní kontrole, ani z nich nejsou vybírány celní dávky.**

Toto platí pouze pro zboží určené k volnému propuštění do distribuce v zemích EU, tj. pro zboží nepodléhající komunitárním transičním procedurám nebo pro zboží dodávané na mezinárodní celní dokumenty (karnet TIR). Interní komunitární tranzitní procedura (T2) je tudíž aplikována u zboží dodávaného z jednoho členského státu do druhého přes nečlenský stát.

**Zboží pocházející z nečlenských států Evropské unie (z tzv. "třetích zemí")** musí být procleno, aby mohlo být vpuštěno do vnitřního oběhu. V SRN platí od 1.1.1994 Celní zákoník Evropských společenství (Zollkodex der Europäischen Gemeinschaften). Ten je doplněn dalším podkladem EU - Společným celním tarifem (Gemeinsamer Zolltarif, GZT), který je každoročně aktualizován a obsahuje kromě jiného celní sazby na dovozy zboží z třetích zemí. (Integrovaný celní sazebník EU Taric lze nalézt po otevření následující internetové stránky: [http://europa.eu.int/comm/taxation\\_customs/dds/en/tarhome.htm](http://europa.eu.int/comm/taxation_customs/dds/en/tarhome.htm)).

V SRN platí, stejně jako v ostatních členských zemích EU, **společný celní sazebník a harmonizovaný systém popisu a číselného označování zboží**, který je aplikovaný rovněž v českém celním sazebníku (NACE kódy) a slouží mj. i pro statistické kvantifikace.

Daň z přidané hodnoty (Mehrwertsteuer nebo také Umsatzsteuer) a spotřební daň (Verbrauchersteuer) a zahraniční obchod: Výběr DPH v zahraničním obchodě u intrakomunitárních dodávek sice odpadá, avšak při vývozu produktů, zejména výrobků určených konečnému maloobchodnímu spotřebiteli, je nicméně již při průzkumu trhu a kalkulaci exportní ceny a tím i posouzení finální konkurenceschopnosti produktu třeba brát v potaz jak DPH vybírané v prodejním místě, tak případnou spotřební daň. (V dalších podrobnostech se odkazuje na kapitulu „Finanční a daňový sektor“.)

Celní problematika spadá do působnosti **Spolkové celní správy (Bundeszollverwaltung)**, která působí v rámci Spolkového ministerstva financí. Informace k tématu cel včetně veškerých legislativních úprav lze proto najít na webových stránkách tohoto ministerstva (Internet [www.bundesfinanzministerium.de](http://www.bundesfinanzministerium.de)) nebo přímo na webových stránkách celního úřadu <http://www.zoll.de>. K tématu celní problematiky (včetně problematiky spotřebních daní) je účelné uvést následující německé kontaktní adresy a informační místa:

#### Centrální informační středisko celní správy

Zoll-Infocenter  
Friedrichsring 35  
63069 Offenbach am Main  
Telefon: 069/469976-00  
Telefax: 069/469976-99  
E-Mail : [info@zoll-infocenter.de](mailto:info@zoll-infocenter.de)

**Regionální servisní a informační celní středisko - Severní Bavorsko****Zoll-Servicecenter Nordbayern**

Luisenstraße 11  
90762 Fürth  
Poštovní adresa: Postfach 26 34  
Telefon: +49(0)911/971186-555  
Telefax: + 49(0)911/971186-599  
Email: [nordbayern@zoll.de](mailto:nordbayern@zoll.de)

**Regionální servisní a informační celní středisko - Jižní Bavorsko****Zoll-Servicecenter Südbayern**

Sophienstraße 6  
80333 München  
Telefon: + 49 (0)89/5995-2555  
Fax: + 49 (0) 89 /5995-2370  
Email: [suedbayern@zoll.de](mailto:suedbayern@zoll.de)

**Kontrola vývozu/dovozu**

Klasická omezení aplikovaná v německém zahraničním obchodě (zbraně a vojenský materiál, výrobky strategické povahy, případné limity dovozu některých komodit ze třetích zemí mimo EU) bývají uvedena v oběžnících Spolkového ministerstva hospodářství a technologie BMWi a jsou publikována i na jeho internetových stránkách - [www.bmwi.de](http://www.bmwi.de). Jejich kompletní přehledy lze získat rovněž na internetových stránkách Spolkového úřadu pro hospodářství a kontrolu vývozu (BAFA) [www.bafa.de](http://www.bafa.de), který je pověřeným specializovaným zařízením předmětného spolkového ministerstva. Kontrole podléhají rovněž některé další senzitivní výrobky a technické služby a v jistém ohledu rovněž tranzitní obchod. Obdobně se to týká vývozu tzv. duálního zboží (t.j. zboží použitelného jak pro civilní, tak i vojenské užití).

Legislativní podklad pro kontrolu exportu zbraní a zbrojního vybavení tvoří tzv. „Zákon o kontrole válečných zbraní“ Kriegswaffenkontrollgesetz (KrWaffKontrG), Zákon o vnějších hospodářských vztazích - Außenwirtschaftsgesetz (AWG) a nařízení o provádění zahraničních vnějších vztahů - Außenwirtschaftsverordnung (AWV). Vývoz duálního zboží se řídí nařízením EU (č. 1334/2000 z 22. 6.2000). Politika SRN při vývozu, ale i transitu vojenského materiálů přes území SRN, je přísnější, než u ostatních zemí EU. Na obdržení povolení není právní nárok a může být odmítnuto i při důvodném podezření, že materiál by mohl sloužit v zemích s válečnými ohnisky k represii obyvatelstva. Vývoz zbraní nebo duálního zboží bez příslušného povolení je postihován jako trestný čin, minimálně jako přestupek, přičemž pokuta může být uložena až do výše 500.000 Euro, v některých případech může sankce představovat i trest odejmutí svobody. Příslušná opatření a požadovaná povolení se týkají i lodí plujících pod německou vlajkou, i když k nakládce nedojde na území (v přístavu) SRN. Obdobně i letadel zanesených v německém registru.

Vydávání zbrojních dovozních a vývozních licencí, případně schválení výrobku pro trh, provádí pro průmyslové artikly a některé strategické materiály a suroviny vedle svých dalších funkcí spolkový úřad BAFA. BAFA vydává rovněž mezinárodní importní certifikáty a provádí verifikaci certifikátů.

**Spolkový úřad pro hospodářství a kontrolu vývozu - BAFA (průmyslové výrobky)  
Bundesamt für Wirtschaft und Ausfuhrkontrolle (BAFA)**

Frankfurter Strasse 29-35  
65760 Eschborn  
Tel: 0049-6196-908 0  
Fax: 0049-6196-908 800  
Internet: [www.bafa.de](http://www.bafa.de)  
E-mail: [poststelle@bafa.de](mailto:poststelle@bafa.de) (kontrola vývozu)  
E-mail: [bundesamt@bafa.de](mailto:bundesamt@bafa.de) (kontrola dovozu, energie)



## 6.5. Ochrana domácího trhu

V případě SRN se v pravém smyslu nejedná o uplatňování klasických ochranných opatření. Trh SRN se v tomto směru řídí harmonizovanou legislativou EU a je plně liberalizován. Poměrně striktní jsou nicméně požadavky na kvalitu řady produktů, vycházející na základě legislativy EU z národních ustanovení a norem na „ochranu spotřebitele“, z ekologických norem apod., včetně kontroly jejich dodržování.

Zvýšené ochraně podléhají na domácím trhu zejména potraviny. Do homologačního režimu patří rovněž léčiva a zdravotnické přípravky. Mezi zakázané produkty a oblasti podléhající kontrole patří dále dětská pornografie, exotická fauna a flora, protiústavní materiály, známkové a produktové pirátství a nebezpečný odpad. Užití některých německých standardů a norem není sice povinné, pokud jsou výrobky homologovány pro EU, tradiční přístup spotřebitelů a jejich důvěra v některé německé normy ale pomáhají odbytu produkce u konečného spotřebitele.

**Vydávání dovozních a vývozních licencí**, případně schválení výrobku pro trh provádějí dle charakteru produktu v Německu následující instituce:

### **1. Spolkový úřad pro hospodářství a kontrolu vývozu (průmyslové výrobky) Bundesamt für Wirtschaft und Ausfuhrkontrolle (BAFA)**

Frankfurter Strasse 29-35

65760 Eschborn

Tel: 0049-6196-908 0

Fax: 0049-6196-908 800

Internet: [www.bafa.de](http://www.bafa.de)

E-mail: [poststelle@bafa.de](mailto:poststelle@bafa.de)(kontrola vývozu)

E-mail: [bundesamt@bafa.de](mailto:bundesamt@bafa.de)(kontrola dovozu, energie)

BAFA vydává rovněž mezinárodní importní certifikáty a provádí verifikaci certifikátů.

### **2. Spolkový úřad pro zemědělství a výživu (zemědělská produkce a potraviny) Bundesanstalt für Landwirtschaft und Ernährung (BLE)**

Adickesalle 40

60322 Frankfurt am Main

Tel: 0049-69-1564 0

Fax: 0049-69-1564 444

Internet: [www.ble.de](http://www.ble.de)

E-mail: [poststelle@ffm.ble.bund400.de](mailto:poststelle@ffm.ble.bund400.de)

### **3. Spolkový úřad pro léčiva a zdravotnické produktů (léčiva, přípravky) Bundesanstalt für Arzneimittel und Medizinprodukte (BfArM)**

Kurt-Georg-Kiesinger-Allee 3

53175 Bonn

Tel.: 0049-228-207-30

Fax: 0049-228-207-5207

Internet: [www.bfarm.de](http://www.bfarm.de)

E-mail: [risch@bfarm.de](mailto:risch@bfarm.de)

Základní **technické normy** aplikované na výrobky v distribuční síti SRN publikuje Německý ústav normalizační (DIN). Další oborová nařízení a normy lze získat od níže uvedených věcně příslušných institucí.

### **1. Německý normalizační úřad (DIN) Deutsches Institut für Normung (DIN)**

Deutsches Informationszentrum für technische Regeln (DITR)

Burggrafenstrasse 6

10787 Berlin

Tel.: +49 (0)190 00 26 0

Fax: +49 (0)30 262 81 25

Internet: [www.din-katalog.de](http://www.din-katalog.de)

E-mail: [walser@aoe.din.de](mailto:walser@aoe.din.de)





## **2. Sdružení německých inženýrů Verein Deutscher Ingenieure e.V.**

Abteilung VDI-Richtlinien  
Postfach 10 11 39  
40002 Düsseldorf  
Tel.: +49 (0)211 6214-237 oder -339  
Fax: +49 (0)211 6214-174  
E-mail: <mailto:rili@vdi.de>

## **3. VDE Verband der Elektrotechnik Elektronik Informationstechnik e.V.**

Stresemannallee 15  
60596 Frankfurt a. M.  
Tel.: +49 (0)69 6308 0  
Fax: +49 (0)69 6312 925  
Internet: [www.vde.com](http://www.vde.com)  
E-mail: via homepage

## **4. TÜV (technická bezpečnost výrobků )**

Internet: <http://www.vdtuev.de>.

## **5. Německý institut pro dodržování kvality a značení Deutsche Institut für Gütesicherung und Kennzeichnung e.V.**

Siegburger Str. 39  
53757 Sankt Augustin  
Tel.: +49 (0)2241/1605-0  
Fax: +49 (0)2241/1605-11  
Internet: [www.ral.de](http://www.ral.de)  
E-mail: [ral-institut@ral.de](mailto:ral-institut@ral.de)

## **6.6. Zóny volného obchodu**

Zóny volného obchodu nebo svobodná celní pásma jsou většinou v již tradičně svobodných přístavech Hamburg, Cuxhaven, Brémy a Bremerhaven, Kiel, Emden. Na Dunaji je svobodné celní pásmo v Deggendorfu a na Rýně v Duisburgu-Ruhortu. Důležitými námořními přístavy jsou dále Brake, Flensburg, Lübeck, Nordenham, Rostock, Sassnitz a Stralsund, celní letiště jsou Berlín-Tegel, Berlín-Schönefeld, Brémy-Neuenland, Drážďany, Düsseldorf-Lohausen, Frankfurt n. M., Hamburk-Fuhlsbüttel, Hannover-Langenhagen, Kolín n. R.- Bonn, Lipsko, Mnichov-Riem, Norimberk, Saarbrücken-Ensheim, Stuttgart-Eschterdingen.



## 7. Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR

### 7.1. Smluvní základna

Kromě dvoustranných smluv a dohod byly ekonomické vztahy České republiky a Spolkové republiky Německo v roce 2003 upraveny celou řadou multilaterálních dohod, z nichž nejvýznamnější dosud byla Evropská dohoda zakládající přidružení mezi Českou republikou na straně jedné a Evropskými společenstvími a jejich členskými státy na straně druhé. (č. 7/1995 Sb.). Od 1. 5. 2004 se stala Česká republika členským státem Evropské unie na základě Smlouvy o přistoupení k Evropské unii, která byla podepsána dne 16. 4. 2003 v Aténách.

**Mezi nejvýznamnější dvoustranné dohody ekonomického charakteru patří:**

- Dohoda mezi ČSFR a SRN o podpoře a vzájemné ochraně investic (č. 573/1992 Sb., podepsaná dne 2. 10. 1990 v Praze, platná od 2. 8. 1992) a
- Dohoda o zamezení dvojího zdanění v oboru daní z příjmu a z majetku (č. 18/1984 Sb., podepsaná dne 19. 12. 1980 v Praze, platná od 17. 11. 1983).

**K základním dohodám a smlouvám ekonomického a pracovně-právního charakteru dále patří:**

- Dohoda mezi vládou ČSSR a vládou SRN o dalším rozvoji hospodářské, průmyslové a technické spolupráce (č. 83/1975 Sb., podepsaná dne 22. 1. 1975 v Bonnu, platná ode dne podpisu)
- Dohoda mezi vládou Československé socialistické republiky a vládou Spolkové republiky Německo o vnitrozemské vodní dopravě (č. 330/1990 Sb., podepsaná dne 26. 1. 1988 v Praze)
- Dohoda mezi vládou ČSSR a vládou SRN o vzájemné úpravě zdaňování silničních vozidel v mezinárodní dopravě (č. 486/1992 Sb., podepsaná dne 8. 2. 1990 v Bonnu, platná od 28. 5. 1992)
- Ujednání mezi FMZV ČSFR a Spolkovým ministerstvem výživy, zemědělství a lesnictví SRN o podpoře spolupráce podniků v oblasti zemědělství, lesnictví a potravinářství (podepsaná dne 17. 4. 1990 v Praze, platná ode dne podpisu)
- Dohoda mezi vládou České a Slovenské Federativní Republiky a vládou Spolkové republiky Německo o vzájemném zaměstnávání československých a německých občanů za účelem rozšíření jejich odborných a jazykových znalostí z 23. 04. 1991, č. 135/2003 Sb.
- Dohoda mezi vládou ČSFR a vládou SRN o vysílání československých pracovníků z podniků se sídlem v ČSFR k zaměstnání na základě smluv o dílo (podepsaná dne 23. 4. 1991 v Praze, platná ode dne podpisu, včetně Ujednání č. 366/1991)
- Dohoda mezi Ministerstvem průmyslu a obchodu ČR a Spolkovým ministerstvem pro životní prostředí, ochranu přírody a bezpečnosti reaktorů SRN o uskutečnění společných pilotních projektů na ochranu životního prostředí ke snížení znečištění životního prostředí přecházejícího hranice (č. 28/1995 Sb., podepsaná dne 19. 12. 1994 v Praze)
- Smlouva mezi ČR a SRN o ulehčení pohraničního odbavování v železniční, silniční a vodní dopravě (č. 157/1996 Sb., podepsaná dne 19. 5. 1995 ve Furth im Wald, platná od 1. 6. 1996)
- Dohoda mezi vládou ČSFR a vládou SRN o vědeckotechnické spolupráci (podepsaná dne 2. 11. 1990 v Praze, platná ode dne podpisu)
- Dohoda mezi vládou ČR a vládou SRN o mezinárodní silniční osobní a nákladní dopravě (č. 199/1997 Sb., podepsaná dne 19. 6. 1997 v Praze, platná ode dne podpisu)
- Smlouva mezi ČR a SRN o spolupráci na hraničních vodách v oblasti vodního hospodářství (č. 66/1998 Sb., podepsaná dne 12. 12. 1995 v Drážďanech, platná od 25. 10. 1997)
- Dohoda mezi vládou ČR a vládou SRN o spolupráci v oblasti ochrany životního prostředí (č. 53/1999 Sb., podepsaná dne 24. 10. 1996 v Bonnu)
- Dohoda mezi Ministerstvem životního prostředí ČR a Spolkovým ministerstvem pro životní prostředí, ochranu přírody a bezpečnost reaktorů SRN o uskutečnění společných pilotních projektů na ochranu životního prostředí ke snížení znečištění životního prostředí přecházejícího hranice (č. 300/1996 Sb., podepsaná dne 24. 10. 1996 v Bonnu)
- Dohoda mezi vládou ČR a vládou SRN o ulehčení mezinárodní životně důležité civilní dopravy (podepsaná dne 23. 4. 1998 v Bonnu, platná ode dne podpisu)
- Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Spolkové republiky Německo o letecké dopravě (podepsaná dne 23. 4. 1998 v Bonnu, č. 83/2003 Sb.)



- Smlouva mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo o železniční dopravě přes společné státní hranice a o ulehčené průvozní železniční dopravě (č. 63/2001 Sb., podepsaná dne 19. 6. 1997 v Praze)
- Smlouva mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo o dalším usnadnění styku při poskytování právní pomoci na základě Haagských úmluv ze dne 1. března 1954 o civilním řízení, ze dne 15. listopadu 1965 o doručování soudních a mimosoudních písemností v cizině ve věcech občanských nebo obchodních a ze dne 18. března 1970 o provádění důkazů v cizině ve věcech občanských nebo obchodních (Praha z 02. 02. 2000)
- Smlouva mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo o vzájemné pomoci při katastrofách a velkých haváriích z 19. 09. 2000, č. 10/2003 Sb
- Smlouva mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo o sociálním zabezpečení Praha , 27. 07. 2001 (č. 94/2002 Sb. m. s.)
- Ujednání o provádění Smlouvy ze dne 27. července 2001 mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo o sociálním zabezpečení Praha, 27. 07. 2001 (č. 95/2002 Sb. m. s.)
- Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Spolkové republiky Německo o přechodném pobytu příslušníků ozbrojených sil České republiky a ozbrojených sil Spolkové republiky Německo na území druhého státu, Praha , 31. 07.2003 (č. 93/2004 Sb. m. s.)
- Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Spolkové republiky Německo o započítání zásob ropy a ropných produktů České republiky uskladněných ve Spolkové republice Německo, Praha , 12. 01. 2004 (č. 37/2004 Sb. m. s.)

Po vstupu ČR do Evropské unie nedošlo ke zrušení platnosti těchto smluv, ačkoliv některá jejich ustanovení se stala překonanými (obsolentní) nebo byla překryta legislativou EU (acquis communautaire).

## 7.2. Bilance vzájemné obchodní výměny za posledních 5 let – tabulka

**Obchodní vztahy s Německem jsou již léta na velmi vysoké úrovni. Německo zůstává naším nejvýznamnějším obchodním partnerem. Vede s velkým náskokem před Slovenskou republikou, Polskem, Francií, Velkou Británií a Rakouskem.**

**I když je SRN se zhruba 30% exportní destinací číslo 1, jeho podíl ve prospěch ostatních zemí klesá.** Zatímco v roce 2000 směřovalo do Německa 40% našeho vývozu, v době našeho vstupu do EU to bylo již 36%.

Vysoký podíl českého vývozu do SRN svědčí o vysoké míře provázanosti ekonomiky ČR s ekonomikou a trhem německým. Velice potěšitelný je fakt, že obchodní bilance ČR se SRN je od roku 1998 aktivní. Od roku 1997 do roku 2001 dle údajů Českého statistického úřadu vzrostl vývoz České republiky do SRN z 256 mld. Kč na 484 mld. Kč, zvýšil se tedy o rekordních 89,1%. Po následujícím mírném poklesu v roce 2002 došlo v roce 2003 k obnovení růstové tendence, která v roce 2004 v důsledku vstupu ČR do EU a odstranění posledních administrativních bariér zahraničnímu obchodu ještě akcelerovala. V roce 2004 obrat vzájemného zahraničního obchodu poprvé v historii překročil jeden bilion Kč. Zahraniční obchod s Německem zaznamenal - a to zejména vlivem celosvětové finanční a hospodářské krize a provázanosti české a německé ekonomiky - poprvé v historii ČR propad v roce 2008 a v roce 2009 se tento propad ještě zvýraznil. V roce tedy došlo k rekordnímu poklesu jak na straně exportu, tak na straně importu. Větší pokles na straně dovozů měl ovšem příznivý vliv na obchodní bilanci, která skončila přebytkem. V roce 2010 se však jak česká, tak německá ekonomika opět vzpamatovaly a české vývozy do Německa dosáhly historicky rekordní výše, přičemž dovoz z Německa nedosáhl úrovně let 2007 či 2008. Z toho důvodu došlo k navýšení aktivní bilance vzájemného česko-německého obchodu ve prospěch České republiky.

### Vývoj česko-německého zahraničního obchodu v období 2000 - 2010 v mld. CZK

Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
<b>Vývoz</b>	453,5	484,4	457,0	507,2	623,1	628,5	685,0	761,8	758,5	695,1	819,2
<b>Dovoz</b>	400,5	456,5	430,5	469,3	554,3	550,5	599,4	670,6	640,7	530,2	613,7
<b>Obrat</b>	854,0	940,9	887,5	976,5	1 177,4	1 179,0	1 284,4	1 432,4	1 399,2	1 225,3	1 432,9



<b>Bilance</b>	53,0	27,9	26,5	37,8	68,8	78,0	85,6	91,2	117,8	164,8	205,5
----------------	------	------	------	------	------	------	------	------	-------	-------	-------

Zdroj: ČSÚ, září 2011

### Česko-německý zahraniční obchod za období 2000 - 2010

	<b>tis. CZK</b> Zdroj: ČSÚ, září 2011	<b>tis. EUR</b> Zdroj: ČSÚ, září 2011	<b>tis. EUR</b> Zdroj: Destatis, září 2011
<b>Vývoz</b>	6 875 019 786	239 276 805	224 287 422
<b>Dovoz</b>	5 924 510 790	204 968 786	222 650 693
<b>Obrat</b>	12 799 530 576	444 245 592	446 938 115
<b>Bilance</b>	1 413 106 328	34 308 019	1 636 729

Německý trh tvoří 16 spolkových zemí, které se liší velikostí, intenzitou a komoditními zvláštnostmi v obchodní výměně s ČR. Většinu českého vývozu a dovozu ze SRN realizují tři spolkové země: Bavorsko, Severní Porýní-Vestfálsko a Bádensko-Virtembersko.

### Podíl jednotlivých spolkových zemí na zahraničním obchodě ČR - SRN v roce 2010

Spolkové země - jednotlivě	Dovoz do ČR		Vývoz z ČR		Obrat celkem		Bilance celkem	
	tis. EUR	%	tis. EUR	%	tis. EUR	%	tis. EUR	%
Baden-Württemberg	3 558 835	13,2%	5 131 468	17,3%	8 690 303	15,4%	1 572 633	59,2%
Bayern	4 672 500	17,3%	9 153 943	30,9%	13 826 443	24,4%	4 481 443	168,7%
Berlin	305 652	1,1%	246 464	0,8%	552 116	1,0%	-59 188	-2,2%
Brandenburg	493 622	1,8%	296 954	1,0%	790 576	1,4%	-196 668	-7,4%
Bremen	162 528	0,6%	267 124	0,9%	429 652	0,8%	104 596	3,9%
Hamburg	346 680	1,3%	1 094 446	3,7%	1 441 126	2,5%	747 766	28,2%
Hessen	1 509 780	5,6%	1 891 862	6,4%	3 401 642	6,0%	382 082	14,4%
Mecklenburg-Vorpommern	73 741	0,3%	100 855	0,3%	174 596	0,3%	27 114	1,0%
Niedersachsen	220 558	8,2%	2 121 726	7,2%	4 342 284	7,7%	-98 832	-3,7%
Nordrhein-Westfalen	4 297 546	15,9%	4 210 270	14,2%	8 507 816	15,0%	-87 276	-3,3%
Rheinland-Pfalz	816 307	3,0%	610 334	2,1%	1 426 641	2,5%	-205 973	-7,8%
Saarland	263 599	1,0%	395 575	1,3%	659 174	1,2%	131 976	5,0%
Sachsen	1 181 295	4,4%	2 643 061	8,9%	3 824 356	6,8%	1 461 766	55,0%
Sachsen-Anhalt	689 571	2,6%	354 197	1,2%	1 043 768	1,8%	-335 374	-12,6%
Schleswig-Holstein	270 134	1,0%	274 946	0,9%	545 080	1,0%	4 812	0,2%
Thüringen	591 088	2,2%	382 793	1,3%	973 881	1,7%	-208 295	-7,8%
Nespecifikované	514 121	20,4%	446 034	1,5%	5 960 155	10,5%	-5 068 087	-190,8%
Ostatní	58	0,0%	1 675	0,0%	1 733	0,0%	1 617	0,1%
<b>Celkem</b>	<b>26 967 615</b>	<b>100,0%</b>	<b>29 623 727</b>	<b>100,0%</b>	<b>56 591 342</b>	<b>100,0%</b>	<b>2 656 112</b>	<b>100,0%</b>

Zdroj: Spolkový statistický úřad (Destatis), srpen 2011

### Role České republiky v zahraničním obchodě Německa

Česká republika se zařadila mezi přední obchodní partnery SRN. V Německém vývozu se pohybuje kolem 12. místa (po Španělsku, Polsku, Švýcarsku, Číně, ale před Ruskem, Švédskem a Maďarskem), v dovozu je přibližně 11. v pořadí (za Ruskem, Švýcarskem, Rakouskem, ale před Polskem a Japonskem). Podílí se necelými 3% na celkovém vývozu, podíl dovozu je o něco vyšší necelé 4%.



## 7.3. Komoditní struktura českého vývozu/dovozu

### 7.3.1 Vývoz do Německa

Komoditní struktura vzájemné obchodní výměny zůstává poměrně stejná jako v předešlých letech. Ve zbožové struktuře se nejvíce vyváží stroje a dopravní prostředky.

#### Vývoz komodit z České republiky do Německa v roce 2010

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota CZK(tis.)	Podíl na celkovém vývozu z ČR do SRN %
7	Stroje a dopravní prostředky	454 396 106	56,60%
6	Tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu	141 885 326	17,67%
8	Průmyslové spotřební zboží	99 052 929	12,34%
5	Chemikálie a příbuzné výrobky, j.n.	33 015 199	4,11%
3	Minerální paliva, maziva a příbuzné materiály	30 380 220	3,78%
2	Suroviny nepoživatelné, s výjimkou paliv	25 459 461	3,17%
0	Potraviny a živá zvířata	15 731 610	1,96%
1	Nápoje a tabák	1 685 533	0,21%
9	Komodity a předměty obchodu, j.n.	1 003 278	0,12%
4	Živočišné a rostlinné oleje, tuky a vosky	147 000	0,02%
<b>Součet:</b>		<b>802 756 663</b>	<b>100,00%</b>

Zdroj: ČSÚ, srpen 2011

#### Ze skupiny stroje a dopravní prostředky dominují ve vývozu tři hlavní položky:

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota CZK(tis.)	Podíl v %
78	Silniční vozidla	134 730 534	29,65%
77	Elektrická zařízení, přístroje a spotřebiče, j.n.	107 256 280	23,60%
75	Kancelářské stroje a zařízení k automat. zpracování dat	54 346 988	11,96%
	Ostatní	158 062 304	34,79%
<b>7</b>	<b>Stroje a dopravní prostředky celkem</b>	<b>454 396 106</b>	<b>100,00%</b>

Zdroj: ČSÚ, srpen 2011

#### Vývoz komodit z České republiky do Německa v roce 2010 a změna oproti roku 2009

Kód zboží	Název zboží	Rok 2010		Rok 2009		Změna 2009/2010 v %
		Stat. hodnota CZK(tis.)	Podíl na celkovém vývozu z ČR do SRN %	Stat. hodnota CZK(tis.)	Podíl na celkovém vývozu z ČR do SRN %	



7	Stroje a dopravní prostředky	454 396 106	56,60%	387 689 395	55,82%	17,21%
6	Tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu	141 885 326	17,67%	118 433 525	17,05%	19,80%
8	Průmyslové spotřební zboží	99 052 929	12,34%	89 343 055	12,86%	10,87%
5	Chemikálie a příbuzné výrobky, j.n.	33 015 199	4,11%	30 097 347	4,33%	9,69%
3	Minerální paliva, maziva a příbuzné materiály	30 380 220	3,78%	31 061 192	4,47%	-2,19%
2	Suroviny nepoživatelné, s výjimkou paliv	25 459 461	3,17%	18 563 145	2,67%	37,15%
0	Potraviny a živá zvířata	15 731 610	1,96%	16 579 050	2,39%	-5,11%
1	Nápoje a tabák	1 685 533	0,21%	1 709 638	0,25%	-1,41%
9	Komodity a předměty obchodu, j.n.	1 003 278	0,12%	850 816	0,12%	17,92%
4	Živočišné a rostlinné oleje, tuky a vosky	147 000	0,02%	155 065	0,02%	-5,20%
Součet:		802 756 663	100,00%	694 482 228	100,00%	15,59%

Zdroj: ČSÚ, srpen 2011

### 7.3.2 Dovoz z Německa

#### Dovoz komodit do České republiky z Německa v roce 2010

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota CZK(tis.)	Podíl na celkovém dovozu ze SRN do ČR v %
7	Stroje a dopravní prostředky	273 751 683	44,85%
6	Tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu	135 777 890	22,25%
5	Chemikálie a příbuzné výrobky, j.n.	80 544 308	13,20%
8	Průmyslové spotřební zboží	55 899 202	9,16%
0	Potraviny a živá zvířata	27 061 777	4,43%
3	Minerální paliva, maziva a příbuzné materiály	24 620 076	4,03%
2	Suroviny nepoživatelné, s výjimkou paliv	9 545 248	1,56%
1	Nápoje a tabák	2 183 055	0,36%
4	Živočišné a rostlinné oleje, tuky a vosky	842 394	0,14%
9	Komodity a předměty obchodu, j.n.	124 032	0,02%



<b>Součet:</b>		<b>610 349 665</b>	<b>100,00%</b>
----------------	--	--------------------	----------------

Zdroj: ČSÚ, srpen 2011

**Ze skupiny stroje a dopravní prostředky dominují ve vývozu tři hlavní položky:**

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota CZK(tis.)	
78	Silniční vozidla	76 719 106	28,03%
77	Elektrická zařízení, přístroje a spotřebiče, j.n.	69 405 197	25,35%
74	Stroje a zařízení všeobecně užívané v průmyslu, j.n.	45 202 917	16,51%
7	Stroje a dopravní prostředky	82 424 463	30,11%
<b>Součet:</b>		<b>273 751 683</b>	<b>100,00%</b>

Zdroj: ČSÚ, srpen 2011

**Dovoz komodit do České republiky z Německa v roce 2010 a změna oproti roku 2009**

Kód zboží	Název zboží	Rok 2010		Rok 2009		Změna 2009/2010 v %
		Stat. hodnota CZK(tis.)	Podíl na celkovém dovozu ze SRN do ČR v %	Stat. hodnota CZK(tis.)	Podíl na celkovém dovozu ze SRN do ČR v %	
7	Stroje a dopravní prostředky	273 751 683	44,85%	230 521 602	43,61%	18,75%
6	Tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu	135 777 890	22,25%	116 159 948	21,97%	16,89%
5	Chemikálie a příbuzné výrobky, j.n.	80 544 308	13,20%	69 046 754	13,06%	16,65%
8	Průmyslové spotřební zboží	55 899 202	9,16%	54 440 460	10,30%	2,68%
0	Potraviny a živá zvířata	27 061 777	4,43%	26 253 754	4,97%	3,08%
3	Minerální paliva, maziva a příbuzné materiály	24 620 076	4,03%	21 132 974	4,00%	16,50%
2	Suroviny nepoživatelné, s výjimkou paliv	9 545 248	1,56%	7 901 020	1,49%	20,81%
1	Nápoje a tabák	2 183 055	0,36%	1 882 094	0,36%	15,99%
4	Živočišné a rostlinné oleje, tuky a vosky	842 394	0,14%	1 183 191	0,22%	-28,80%
9	Komodity a předměty obchodu, j.n.	124 032	0,02%	127 466	0,02%	-2,69%





<b>Součet:</b>		<b>610 349 665</b>	<b>100,00%</b>	<b>528 649 263</b>	<b>100,00%</b>	<b>15,45%</b>
----------------	--	--------------------	----------------	--------------------	----------------	---------------

Zdroj: ČSÚ, srpen 2011

### 7.3.3. Bilance vzájemné obchodní výměny podle komodit

Celková bilance vzájemného obchodu s Německem je pro Česko republiku kladná. Vysoce aktivní saldo dosahujeme především v obchodu se stroji a dopravními prostředky a dále pak s průmyslovým a spotřebním zbožím.

#### Saldo obchodní bilance se SRN, 2010

Kód zboží	Název zboží	Vývoz z ČR do SRN v roce 2010	Dovoz ze SRN do ČR v roce 2010	Saldo
		Stat. hodnota CZK(tis.)	Stat. hodnota CZK(tis.)	Stat. hodnota CZK(tis.)
7	Stroje a dopravní prostředky	454 396 106	273 751 683	180 644 423
6	Tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu	141 885 326	135 777 890	6 107 436
8	Průmyslové spotřební zboží	99 052 929	55 899 202	43 153 727
5	Chemikálie a příbuzné výrobky, j.n.	33 015 199	80 544 308	-47 529 109
3	Minerální paliva, maziva a příbuzné materiály	30 380 220	24 620 076	5 760 144
2	Suroviny nepoživatelné, s výjimkou paliv	25 459 461	9 545 248	15 914 213
0	Potraviny a živá zvířata	15 731 610	27 061 777	-11 330 167
1	Nápoje a tabák	1 685 533	2 183 055	-497 522
9	Komodity a předměty obchodu, j.n.	1 003 278	124 032	879 246
4	Živočišné a rostlinné oleje, tuky a vosky	147 000	842 394	-695 394
Součet:		802 756 663	610 349 665	192 406 998

Zdroj: ČSÚ, srpen 2011

### 7.4. Perspektivní položky českého exportu (velikost trhu, podíl domácí výroby a dovozu)

Vyspělé německé hospodářství s vysokým stupněm otevřenosti světovému trhu soustřeďuje ve všech oborech hlavní konkurenci prakticky z celého světa, avšak zároveň nabízí spolupráci v širokém spektru průmyslových oborů a komodit.

Možnosti zakázkové výroby, kooperací a subdodávek se nabízejí ve všech odvětvích zpracovatelského průmyslu v Německu, zvláště pak v oblasti strojírenství, automobilového, elektrotechnického a kovozpracujícího, plastikářského průmyslu, dodávek pro investiční celky, ekologické technologie apod. Obstarávání subdodávek v zahraničí již není doménou pouze velkých firem a výrobců. Dnes jsou to i malé a střední německé firmy, které hledají kooperační partnery v sousedních zemích včetně ČR. Obecně



platí, že Česká republika je zde vzhledem ke své průmyslové tradici a geografické blízkosti uznávaným partnerem.

Avšak hlavní směr zvyšování konkurenceschopnosti českých firem nejenom v Německu nemůže být do budoucna zakládán na nízkých cenách a mzdách, ale na kvalitativních faktorech produktivity, zvyšujících konečné efekty vývozu. Aby české produkty uspěly je nutné, aby firmy změnilly své postavení na německém trhu, a to z pozice subdodavatelů do pozice generálních dodavatelů.

Bohužel je nutné konstatovat, že v posledních letech ve vztahu k Německu naše podnikatelská sféra v tomto významném pokroku nedosáhla. Nadále platí, že exporty do Německa pocházejí hlavně od firem pod zahraniční kontrolou. Navíc řada českých firem, které do Německa vyvážejí, tam nemá vlastní podnikatelskou bázi – jsou velmi často závislé na různých mezičláncích. Pokud chceme i nadále udržet dosavadní vysokou úroveň vzájemné obchodní výměny, musí se Česká republika snažit v zemi udržet hlavní nositele českých exportů do Německa, tj. firmy pod zahraniční kontrolou. Dále pak nutné nabídnout originální českým firmám instrumentarium, které by je na tento trh dovedlo a na něm udrželo.

## 7.5. Firmy a joint-ventures ve vzájemném obchodu a v ostatních oblastech ekonomické spolupráce

Kromě klasických forem přímých obchodů nabývají na významu další formy obchodní a hospodářské spolupráce zahraničních firem s firmami českými, s čímž souvisí investiční aktivity zahraničních společností v České republice. Odhaduje se, že v Česku působí cca 3 500 až 4 000 německých společností. Z hlediska kapitálové angažovanosti se jedná jak o stoprocentně vlastněné pobočky německých podnikatelských subjektů, tak i různé formy smíšených společností s různou kapitálovou účastí.

Nejvíce německých investic v České republice směřuje dlouhodobě do výroby motorových vozidel, obchodu a obchodních služeb, peněžnictví, výroby elektropřístrojů. První významnou německou investici v ČR po roce 1990 představuje investice koncernu Volkswagen do Škody Mladá Boleslav, která se řadí mezi tři největší přímé zahraniční investice v České republice vůbec. V roce 2002 přibyla akvizice Transgasu a distribučních krajských společností německou společností RWE Gas AG za 4,1 mld. Euro. K dalším německým investičním projektům v ČR v devadesátých letech patří např. investice firem Siemens, AEG, Continental, Linde, Deutsche Telekom, Robert Bosch, Schoeller, Knauf, Paul Hartmann, Messe Düsseldorf, Schade, TDW, Osram, Hella-Autotechnik, Hebel, E.ON.

Vysoký podíl německých investic na celkové sumě přímých zahraničních investic v České republice lze mimo příznivé investiční klima vysvětlit částečně také tím, že nadnárodní společnosti často investují v ČR přes své pobočky registrované v Německu. Tímto způsobem mohou využívat dobrých kontaktů v českém prostředí, které tyto pobočky v České republice většinou mají.

Pozn. Neúplný seznam německých podniků (cca 1400 firem) v České republice obsahuje CD-ROM - Německé společnosti v ČR. Jedná se o elektronickou verzi seznamu "Německé společnosti v ČR", poslední aktualizace databáze proběhla v r. 2010. Seznam je rozsáhlou příručkou o angažovanosti německých společností v České republice. CD-ROM lze objednat na stránkách Českoněmecké-obchodní a průmyslové komory: <http://tschechien.ahk.de/cz/publikace/seznam-nemeckych-firem/>

## 7.6. Vyhodnocení poptávek v teritoriu po českém zboží, výrobní kooperaci

V roce 2010 vyřídil obch.-ekon. úsek ZÚ ČR v Berlíně na více než 2 tis. nejrůznějších dotazů, poptávek a nabídek z Německa i České republiky. Obsah a zaměření dotazů bylo široké, od jednoduchých dotazů až po velmi podnětné a konkrétní poptávky na obchodní spolupráci s českými partnery, dodávku zboží, zúšlechťovací styk, zakládání firem, či na podnikatelské či právní prostředí. I nadále zůstával vysoký podíl dotazů souvisejících se členstvím ČR v EU – přechodná období, dotazy na možnosti nákupu nemovitostí, dotazy komerčně-právního charakteru, dotazy k aplikaci směrnic EU, netarifním překážkám obchodu, dotazy z celní, daňové, pracovně-právní oblasti, jakožto přeshraničního poskytování služeb. Z české



strany převažovaly dotazy na možnosti uplatnění se na německém trhu, zatímco z německé strany největší zájem byl právě o možnosti podnikání a zakládání firem.

V řadě otázek spolupracuje obch.-ekon. úsek ZÚ ČR v Berlíně s agenturami Czechtrade (firemní kontakty) a Czechinvest (zájem o investice v ČR).

Pro rozšíření informačního záběru české podnikatelské sféry je převážná většina zmíněných německých poptávek po českých výrobcích a službách zveřejňována na

<http://www.export.cz>

<http://www.czechtrade.cz>

<http://www.businessinfo.cz/cz/>

## 7.7. Zahraniční rozvojová spolupráce

Po vstupu České republiky do Evropské unie dne 1.5.2004 rozvojová spolupráce s Německem zanikla.

## 7.8. Vzájemná výměna v oblasti služeb

**Vývoz služeb do SRN se na celkové platební bilanci ČR podílí cca. 13%, podíl dovozu je o něco menší, cca. 10%**

Vývoj bilance služeb mezi ČR a SRN lze označit v posledních letech za velmi pozitivní. Trvale je ve vzájemném vztahu docilováno vysoce aktivní saldo.

Příjmy České republiky z vývozu služeb do SRN činily v roce 2010 120,3 mld.CZK, naopak výdaje za nákup německých služeb dosáhly pouhých 75,7 mld. CZK. Ve srovnání s rokem 2009 se zvýšil export našich služeb do SRN o 17,7% a dovoz o 10,3%.

### Obchodní výměna služeb v letech 2006 – 2010, mil. CZK

mil. CZK	2006	2007	2008	2009	2010
<b>Vývoz</b>	83 406,1	94 287,2	127 359,4	102 223,8	120 305,2
<b>Dovoz</b>	58 340,6	63 541,3	64 644,3	68 616,7	75 661,5
<b>Saldo</b>	25 065,4	30 745	62 715	33 607,1	44 643,6

Zdroj: ČNB, březen 2011

### Obchodní výměna služeb za rok 2010, mil. CZK

	Příjmy	Výdaje	Saldo
<b>SLUŽBY celkem</b>	<b>120 305,2</b>	<b>75 661,5</b>	<b>44 643,6</b>
<b>Doprava</b>	<b>15 749,9</b>	<b>6 988,3</b>	<b>8 761,6</b>
- Námořní doprava	85,3	2 986,3	-2 901,0
- Letecká doprava	357,6	432,1	-74,5
- Kosmická doprava	0,0	0,0	0,0
- Železniční doprava	948,4	256,5	691,8
- Silniční doprava	10 319,0	1 733,4	8 585,7
- Vnitrozemská vodní doprava	61,4	32,1	29,3
- Potrubní přeprava a přenos elektřiny	1 966,2	982,5	983,7
- Ostatní podpůrné a vedlejší dopravní služby	2 012,0	565,4	1 446,6



<b>Cestovní ruch</b>	<b>44 136,8</b>	<b>14 648,2</b>	<b>29 488,6</b>
- Pracovní cesty	8 507,4	2 531,4	5 976,0
- Soukromé cesty	35 629,4	12 116,8	23 512,6
<b>Ostatní služby</b>	<b>60 418,3</b>	<b>54 024,5</b>	<b>6 393,7</b>

Zdroj: ČNB, březen 2011

### Struktura exportu a importu služeb, nejvíce vyvážené a dovážené služby v posledních pěti letech

Na prvních místech **v exportu služeb** do SRN figurují s celkovým podílem cca. 36,6% cestovní ruch. **V importu služeb** dominuje rovněž cestovní ruch, i když jeho podíl není tak značný jako u vývozu, 19,4%.

## 7.9. Podmínky pro zaměstnávání občanů z ČR

Tato problematika je zahrnuta do bodu 8.2.



## 8. Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

V následujících subkapitolách se zabýváme základními podmínkami a předpoklady pro vstup českého zboží a působení našich firem na německém trhu s přihlédnutím ke specifické česko-německých hospodářských a zahraničně-obchodních vztahů.

### 8.1. Distribuční a prodejní kanály, využívání místních zástupců, další faktory ovlivňující prodej

Německá státní agentura na podporu investic a obchodu **Germany Trade&Invest** provozuje internetové stránky [www.gtai.de](http://www.gtai.de), kde lze získat řadu užitečných informací k ekonomice a zahájení podnikání zahraničních subjektů v SRN včetně praktických údajů k založení podniku, k daňové problematice apod. Informace jsou zdarma (v angličtině) a lze je nalézt v sekci „Investment“ pod názvem „Investment Guide to Germany“.

Spolková agentura na podporu zahraničních hospodářských styků **Bfai** (Bundesagentur für Außenwirtschaft) provozuje informační službu pro zahraniční obchodníky exportující do SRN "**German Business Portal**", která obsahuje informace vhodné z hlediska pohybu zboží. Jde o součást vládní iniciativy na podporu importu - zejména subdodávek ze zahraničí pro finální exportní průmysl SRN expandující na třetí trhy. Na internetových stránkách [www.german-business-portal.info](http://www.german-business-portal.info) lze nalézt prakticky veškeré informace týkající se „techniky zahraničního obchodu“ při styku s Německem. Portál je v angličtině, veškeré informace jsou zdarma.

Kromě toho nabízí agentura Bfai zdarma zahraničním obchodníkům, kteří hodlají vstoupit na trh SRN, příručku "**Germany:Your business Partner**", kterou lze objednat na elektronické adrese [germany@bfai.de](mailto:germany@bfai.de) nebo si ji zdarma stáhnout z internetových stránek [www.german-businessportal.info](http://www.german-businessportal.info).

### 8.2. Podmínky zaměstnávání cizinců a místních sil

#### 8.2.1 Zaměstnávání občanů ČR v SRN a související problematika

**Dnem 1. května 2011 získali občané České republiky neomezený přístup na německý pracovní trh. Z toho důvodu odpadla povinnost získat pracovní povolení před nástupem do zaměstnaneckého pracovního poměru v SRN.**

Přechodné období pro volný pohyb pracovníků nadále platí pouze pro státní příslušníky Bulharska a Rumunska (do 31.12.2013). Záležitosti týkající se přístupu občanů těchto států, včetně státních příslušníků tzv. třetích států, na německý pracovní trh (tzv. souhlasné rozhodnutí k zaměstnání) a vyřizování pracovního povolení pro oblast EU převzal dnem 1. května 2011 Centrální úřad pro zprostředkování práce pro cizince (Zentrale Auslands- und Fachvermittlung – ZAV, Villemombler Strasse 76, 53123 Bonn), úřad podřízený Spolkové agentuře pro práci (Bundesagentur für Arbeit) s hlavním sídlem v Bonnu a pobočkami v Duisburgu, Frankfurtu nad Mohanem a Mnichově. Upřesňující informace lze obdržet na celoněmecké kontaktní lince Centrálního úřadu pro zprostředkování práce pro cizince: +49 (0) 228/ 713 2000.

V případě **živnostenské činnosti** vykonávané na území SRN trvá pro občany České Republiky i po 1. květnu 2011 povinnost přihlásit živnost na příslušném místním živnostenském úřadě (příslušná pobočka Obchodní a průmyslové komory – Industrie- und Handelskammer).

V rámci německého pracovního práva je nutné na základě principu místa **zohlednit též oborová a regionální pravidla pro stanovení minimální mzdy**, která jsou právně závazná pro občany SRN i pro příslušníky cizích států trvale zaměstnaných v SRN. V následujícím přehledu lze dohledat vyšší minimální



mzdy za jednu odpracovanou hodinu podle oborových a regionálních specifíků, včetně časové platnosti právní úpravy.

### **Stavební práce**

spolkové země Braniborsko, Meklenbursko-Přední Pomořansko, Sasko, Sasko-Anhaltsko, Durynsko:  
Řemeslníci a strojaři od 1. září 2010 – 9,50 Euro; od 1. července 2011 – 9,75 Euro

spolková země Berlín:

Řemeslníci a strojaři od 1. září 2010 – 10,90 Euro; od 1. července 2011 – 11 Euro

Kvalifikovaní řemeslníci, mechanici, řidiči od 1. září 2010 – 12,75 Euro; od 1. července 2011 – 12,85 Euro

ostatní spolkové země:

Řemeslníci a strojaři od 1. září 2010 – 10,90 Euro; od 1. července 2011 – 11 Euro

Kvalifikovaní řemeslníci, mechanici, řidiči od 1. září 2010 – 12,95 Euro; od 1. července 2011 – 13 Euro

### **Výroba elektrotechnických součástek a elektrických zařízení**

spolkové země Berlín, Braniborsko, Meklenbursko-Přední Pomořansko, Sasko, Sasko-Anhaltsko, Durynsko:

od 1. ledna 2010 – 8,20 Euro

ostatní spolkové země:

od 1. ledna 2010 – 9,60 Euro

### **Hornické práce v uhelných dolech**

od 1. července 2009

řemeslníci, horníci – 11,17 Euro

horníci a kvalifikovaní pracovníci s odbornými znalostmi – 12,41 Euro

### **Čištění a praní textilu a oděvů**

spolkové země Berlín, Braniborsko, Meklenbursko-Přední Pomořansko, Sasko, Sasko-Anhaltsko, Durynsko:

od 1. dubna 2011 – 6,75 Euro; od 1. dubna 2012 – 7,00 Euro

ostatní spolkové země:

od 1. dubna 2011 – 7,80 Euro; od 1. dubna 2012 – 8,00 Euro

### **Malířské, lakýrnické a natěračské práce**

spolkové země Braniborsko, Meklenbursko-Přední Pomořansko, Sasko, Sasko-Anhaltsko, Durynsko:

od 1. září 2009 – 9,50 Euro; od 1. července 2011 – 9,75 Euro

ostatní spolkové země:

nevyučení pracovníci od 1. září 2009 – 9,50 Euro; od 1. července 2011 – 9,75 Euro

vyučení pracovníci od 1. září 2010 – 11,50 Euro; od 1. července 2011 – 11,75 Euro

### **Nakládání s odpady včetně čištění komunikací a zimní služby**

od 1. května 2009 – 8,02 Euro

### **Úklid budov**

spolkové země Bádensko-Würtenbersko, Bavorsko, Berlín, Brémy, Hamburk, Hesensko, Dolní Sasko, Severní Porýní-Vestfálsko, Porýní-Falc, Sársko a Šlesvicko-Holštýnsko:

od 1. ledna 2011

úklid interiérů a údržbové čištění – 8,55 Euro

čištění oken a fasád – 11,33 Euro

spolkové země: Braniborsko, Meklenbursko-Přední Pomořansko, Sasko, Durynsko, Sasko-Anhaltsko:

od 1. ledna 2011

úklid interiérů a údržbové čištění – 7,00 Euro

čištění oken a fasád – 8,88 Euro

### **Pokrývačské práce**

od 1. ledna 2011 – 10,80 Euro; od 1. ledna 2012 – 11,00 Euro, od 1. ledna 2013 – 11,20 Euro

### **Pečovatelské služby**

spolkové země Bádensko-Würtenbersko, Bavorsko, Berlín, Brémy, Hamburk, Hesensko, Dolní Sasko, Severní Porýní-Vestfálsko, Porýní-Falc, Sársko a Šlesvicko-Holštýnsko:

od 1. srpna 2010 – 8,50 Euro, od 1. ledna 2012 – 8,75 Euro, od 1. července 2013 – 9,00 Euro

spolkové země: Braniborsko, Meklenbursko-Přední Pomořansko, Sasko, Durynsko, Sasko-Anhaltsko:





od 1. srpna 2010 – 7,50 Euro, od 1. ledna 2012 – 7,75 Euro, od 1. července 2013 – 8,00 Euro

**Uvedené minimální mzdy byly stanoveny k 31. prosinci 2010.**

#### Hlavní informační zdroje v ČR:

**Všechny informace týkající se zaměstnávání českých občanů v SRN lze nalézt na integrovaném portálu MPSVČR "EURES" [http://portal.mpsv.cz/eures/prace\\_v\\_eu/zeme/nemecko/#o1](http://portal.mpsv.cz/eures/prace_v_eu/zeme/nemecko/#o1)**

V dalším odkazujeme na bližší informace příslušných českých a německých orgánů:

Spolkové ministerstvo zahraničních věcí a Velvyslanectví SRN v ČR  
MZV SRN: [zreg@prag.auswaertiges-amt.de](mailto:zreg@prag.auswaertiges-amt.de)  
Velvyslanectví SRN: [ZReg@prag.diplo.de](mailto:ZReg@prag.diplo.de), [www.deutsche-botschaft.cz](http://www.deutsche-botschaft.cz)

#### Zprostředkování práce v SRN (centrální úřad)

Bundesagentur für Arbeit  
Regensburgerstrasse 104  
90478 Nürnberg  
Tel: 49 (0) 1801/ 555 111  
<http://www.arbeitsagentur.de>

#### Zprostředkování práce pro specialisty v SRN [Bonn-ZAV.IT-Experts@arbeitsagentur.de](mailto:Bonn-ZAV.IT-Experts@arbeitsagentur.de)

#### Ministerstvo práce a sociálních věcí

Na poříčním právu 1  
128 01 Praha 2  
Tel.: +420 221 92 11 11  
Fax: +420 221 92 26 64  
<http://www.mpsv.cz/>  
Odbor trhu práce  
Email: [kontaktni.centrum@mpsv.cz](mailto:kontaktni.centrum@mpsv.cz)

#### Pomoc při vycestování rodiny za expertem zaměstnaným v SRN

#### Mezinárodní organizace pro migraci (IOM)

170 00 Praha 7  
tel.: +420 233 370 160, +420 233 372 633  
fax: +420 233 382 259  
e-mail: [prague@iom.int](mailto:prague@iom.int)

#### 8.2.2. Sociální pojištění, zdravotní péče, kvalifikace, souběh zaměstnání

**Sociální zabezpečení:** Zaměstnanci z ČR, kteří vykonávají v Německu řádné zaměstnání, podléhají německému sociálnímu pojištění a jsou pojištěni proti nemoci, nezaměstnanosti a v zákonném důchodovém pojištění, také musí být zaměstnavatelem pojištěni u zaměstnaneckých odborů proti úrazu.

Nárok na dávky v nezaměstnanosti vzniká ale teprve tehdy, pokud byl člověk minimálně dvanáct měsíců v pojistně povinném pracovním poměru.

Zaměstnanci z ČR vyslaní do Německa na maximálně 12 měsíců zažádají u České správy sociálního zabezpečení podle ustanovení (EHS)1408/71 o potvrzení E 101 a tímto doloží, že pro ně nadále platí pojistné sociálně povinné právní předpisy vysílajícího státu a ne německé právní předpisy. Další informace k tomuto podává Spolkové ministerstvo zdravotnictví a sociálního zajištění BMGS ([www.bmgs.de](http://www.bmgs.de)).

**Uznávání pracovních kvalifikací:** ČR a další nové členské státy EU se od samého začátku vstupu do EU zúčastňují systému uznávání praktikovaného v EU. Vzájemné uznávání se uskutečňuje na základě směrnic EU o uznávání. Pro aplikaci této směrnice nejsou stanovena žádná přechodná opatření. Další



informace v SRN lze získat od Ústředí pro zahraniční vzdělávání v sekretariátu stálé konference ministrů školství (spolkových) zemí a od Spolkového ministerstva práce a sociálních věcí.

**Zentralstelle für ausländisches Bildungswesen**

im Sekretariat der Ständigen Konferenz der Kultusminister der Länder  
Lennéstr. 6  
53113 Bonn  
Tel. +49 (0) 228 501 200

**Bundesministerium für Arbeit und Soziales**

Wilhelmstraße 49  
10117 Berlin  
Telefon: 03018 527-0  
Telefax: 03018 527-1830  
E-Mail: [info@bmas.bund.de](mailto:info@bmas.bund.de)

**Zdravotní péče a zdravotní pojištění, administrativní postupy pro zajištění zdravotní péče:**

Podle novely Nařízení č. 1408/7 EU (v ČR vstoupila v platnost dne 11.6.2004) mají všichni občané ČR přechodně pobývající v jiném členském státě EU nárok na poskytnutí lékařsky nezbytné zdravotní péče a těmto osobám by měl být ve všech členských zemích zajištěn přímý přístup k lékaři (v Německu od 1.7.2004). Evropský průkaz zdravotního pojištění nebo příslušný E-formulář vystavený pojišťovnou z ČR má při předložení v německém zdravotnickém zařízení stejné účinky jako německý průkaz pojištění.

Toto se týká zejména turistů, služebních cest apod. Zdůrazňujeme, že jde o nezbytnou zdravotní péči v rozsahu zákonem stanovené bezplatné zdravotní péče v daném jiném státě EU. (Podle definice „Nařízení“ jde o takovou péči, aby „se osoby nemusely vracet domu dříve“.)

Pokud občan hodlá vycestovat do jiného státu EU za účelem hledání zaměstnání, je až do okamžiku, kdy práci získá, českým pojištěncem. Do té doby může v případě nutnosti v jiném státě EU čerpat zdravotní péči na základě Evropského průkazu zdravotního pojištění, vystaveného českou zdravotní pojišťovnou.

V okamžiku, kdy začne v jiném státě vykonávat výdělečnou činnost, začne podléhat právním předpisům tohoto státu. To znamená, že od tohoto okamžiku přestává být českým pojištěncem a nemá žádný nárok na péči z titulu českého Evropského průkazu zdravotního pojištění. Při zahájení řádné pracovní činnosti v jiném státě EU se občan ČR zpravidla stane automaticky pojištěncem státu, v němž pracuje a obdrží místní doklad o nároku na zdravotní péči. Zde ovšem platí ohlašovací povinnost vůči české zdravotní pojišťovně (včetně povinnosti vrácení Evropského průkazu pojištění). Při jejím nesplnění může dojít dle předmětného nařízení EU k sankcím podle právních předpisů obou dotčených zemí.

**Souběh zaměstnání:** V případě, že je občan zaměstnán zároveň v ČR a v jiném členském státě, přičemž nadále bydlí v ČR, je třeba kontaktovat příslušnou českou okresní správu sociálního zabezpečení a požádat o vystavení formuláře E101. Na jeho základě nebude občan muset platit odvody do sociálního zabezpečení druhého státu. Zahraniční zaměstnavatel českého občana by měl souběžně kontaktovat i českou zdravotní pojišťovnu a přihlásit se zde jako plátce zdravotního pojištění. Pojistné z příjmu českého občana v SRN hrazené zahraničním zaměstnavatelem bude hrazeno podle českých právních předpisů do českého systému zdravotního a sociálního pojištění.

**Výkon samostatné výdělečné činnosti v ČR a zároveň zaměstnání v jiném státě EU:** Občan ČR pak podléhá právním předpisům ČR i země zaměstnání. Znamená to, že je nadále v ČR povinně zdravotně a důchodově pojištěn a zpravidla povinně pojištěn i v zemi, kde vykonává zaměstnání. Pro bližší informace lze doporučit kontakt na:

**Centrum mezistátních úhrad**

náměstí Winstona Churchilla 2  
113 59 Praha 3  
tel.: +420 234 462 041  
e-mail: [info@cmu.cz](mailto:info@cmu.cz)  
internet: <http://www.cmu.cz>



### 8.2.3 Zaměstnávání místních sil

V SRN se jedná o poměrně složitou a nákladnou záležitost. Německé mzdy patří k nejvyšším v Evropě. Jak pro zaměstnance, tak také pro zaměstnavatele platí v Německu relativně přísná pravidla. Je třeba vzít v úvahu především následující okolnosti:

- zákonná minimální délka dovolené činí ročně 24 dní (počítáno včetně sobot, tedy čtyři týdny celkem), a to bez ohledu na věk zaměstnance;
- v případě onemocnění přísluší pracovníkovi nemocenská ve výši 100 % mzdy po dobu šesti týdnů;
- zaměstnavatel hradí zaměstnanci pobyt u lékaře, nepřítomnost v zaměstnání z důvodu svatby, těžké nemoci blízkého příbuzného, smrti partnera, soudních termínů aj.;
- nejkratší výpovědní lhůta činí čtyři týdny, avšak v závislosti na věrnosti zaměstnance vůči podniku může činit až sedm měsíců při 20 letech práce v podniku a při splnění dalších podmínek;
- výpověď může být uplatněna zásadně jen tehdy, když je věcně zdůvodněna. Obecně platí, že ve srovnání se světem patří Německo k zemím, kde je dání výpovědi zaměstnanci ze strany zaměstnavatele nejproblematictější.

## 8.3. Podmínky pro zřízení kanceláře, reprezentace, společného podniku

Právní úprava založení podniku a podnikání v SRN je oproti České republice **komplikovanější a roztříštěnější**. Celkově se však podobá obdobným procedurám ve střední Evropě, avšak je rychlejší. Existuje několik možností, jak působit na trhu SRN, od založení kanceláře bez možnosti přímo uzavírat obchodní transakce přes založení samostatné či nesamostatné společnosti až po založení klasické společnosti. Pokud jde o joint-venture, v německém právu neexistují žádné zvláštnosti a domácí i zahraniční partneři jsou si z právního hlediska rovni. Také v ostatních případech platí veskrze stejné podmínky pro tuzemce a cizozemce.

### 8.3.1 Založení podniku, procedury a hlavní náklady při zakládání

Existuje několik forem podniků:

#### **Společnost podle občanského práva (GbR) a veřejná obchodní společnost (OHG):**

(Gesellschaft bürgerlichen Rechts - GbR, Offene Handelsgesellschaft - OHG)

Dojde-li k založení podniku minimálně dvěma aktivními společníky, vznikne z moci zákona společnost občanského práva GbR (obdoba sdružení fyzických osob podle českého Občanského zákoníku). Ze společnosti občanského práva se automaticky stane veřejná obchodní společnost - OHG, když druh a rozsah podnikání společnosti vyžadují vedení obchodní činnosti způsobem určeným obchodním zákoníkem.

#### **Komanditní společnost (KG) + komanditní společnost s ručením omezeným:**

(GmbH & Co.KG) ,(Kommanditgesellschaft - KG; Gesellschaft mit beschränkter Haftung und Kommanditgesellschaft - GmbH & Co.KG)

Komanditní společnosti musí být založeny alespoň dvěma společníky, z nichž alespoň jeden (komplementář) ručí neomezeně. Komanditní společnost s ručením omezeným (GmbH & Co.KG) je zvláštní variantou klasické KG, kdy roli osobně ručícího společníka převezme spol. s r.o.(GmbH).

#### **Společnost s ručením omezeným (GmbH):**

(Gesellschaft mit beschränkter Haftung - GmbH)

U tohoto typu obchodní společnosti se jedná o **oblíbenou, v Německu velice rozšířenou, praktickou a ve většině případů i daňově výhodnou právní formu, která je vhodná i pro podnikání zahraničních subjektů**. GmbH ručí vlastním jménem společnosti, soukromý majetek společníků je z ručení zpravidla vyloučen. Pro založení společnosti není předepsán žádný minimální nebo maximální počet společníků, může se jednat i o společnost pouze jednoho společníka. Zakladateli GmbH mohou být jak domácí, tak zahraniční fyzické a právnické osoby, kromě osobních společností (OHG, KG) a společností občanského práva (GbR). Hodnota základního jmění společnosti činí minimálně 25 000 €, kromě vkladů v hotovosti jsou možné i věcné vklady. Společnost může být přihlášena až v případě, že je splaceno



minimálně 50 % jejího základního jmění, přičemž každý společník musí mít splacenu minimálně jednu čtvrtinu svého počátečního vkladu.

K dalším patří **akciová společnost (AG)** (Aktiengesellschaft - AG), která je ale pro potřeby zejména MSP ČR méně vhodná. Obvyklou formou je rovněž podnikatel-jednotlivec (Einzelunternehmer, Einzelfirma).

Procedury, doklady a vybrané náklady při zakládání podniku v Německu

- Dotaz na německou Průmyslovou a obchodní komoru (IHK) ohledně názvu firmy (za účelem vyvarovat se nebezpečí záměny).
- Sepsání stanov podniku respektive společenské smlouvy (zakládacího dokumentu).
- Ověření společenské smlouvy (zakládacího dokumentu) veřejným notářem. K tomu je zapotřebí průkazů totožnosti příslušných osob k ověření podpisu ( u fyzických osob).

V případě, že zakladatelem/spoluzakladatelem je zahraniční právnická osoba vyžaduje se dále předložení veřejně ověřených opisů následujících dokumentů včetně překladů (zpravidla ve dvou vyhotoveních):

- plná moc žadatele k zastupování společnosti,
- výpisy z registrů (obchodní rejstřík, ohlášení živnosti) ze země, v níž má firma sídlo,
- doložení obchodní činnosti v zahraničí - v zemi, v níž má firma sídlo (bilance, smlouvy např. nájemní, účty apod.).
- registrace u místem příslušného soudu, který provede zápis do obchodního rejstříku (na základě shora uvedených notářsky ověřených dokumentů). Výlohy na zápis do obchodního rejstříku činí 750 - 1000 Euro. Zveřejnění o zápisu ve spolkovém věstníku proběhne automaticky, přičemž náklady ve výši 250 - 350 Euro jdou na vrub žadatele.
- registrace firmy u místního nebo městského úřadu (Ordnungsamt). Požaduje se průkaz totožnosti, osvědčení o zápisu v obchodním rejstříku, notářsky ověřená kopie společenské smlouvy a v některých případech, ve kterých je vyžadováno, též povolení pro podnikání (Gewerbeanmeldung - povolení k podnikání se týká zejména případného výkonu vybraných řemeslných činností), případně koncesní listinu u výkonu některých povolání respektive doklad o členství v profesní komoře a dle typu společnosti a rovněž tak doklady prokazující splacení poloviny základního jmění a uhrazení zálohy za soudní výlohy.)
- městská rada automaticky informuje další potřebné instituce, tj. finanční úřad, který automaticky přiděluje daňové identifikační číslo (registrace pro platbu DPH není nutná), průmyslovou a obchodní komoru či komoru řemesel, odborový svaz a úřad práce (pokud má podnik zaměstnance) a zdravotní pojišťovnu. Tyto instituce pak zašlou novému podniku příslušné dokumenty včetně potřebných informací o povinném členství či dalších záležitostech.

### 8.3.2 Založení kanceláře či pobočky

Zahraníční právnické osoby jsou bez jakýchkoliv zvláštních dodatečných omezení oprávněny vyvíjet obchodní a podnikatelskou činnost v SRN jako jakákoliv jiná německá firma. Z výše uvedeného vyplývá, že český subjekt nemusí bezpodmínečně v SRN zakládat novou firmu, může zde působit jako zahraniční právnická osoba.

Lze **založit kancelář (reprezentaci)**, která ovšem nesmí uzavírat obchodní transakce a je využitelná zejména pro reklamu a marketing. Je možno rovněž zřídit nesamostatnou pobočku bez vlastního účetnictví. Tato pobočka nemusí být nahlášena na obchodním rejstříku a stačí pouze zápis u živnostenského úřadu.

Je možno založit také samostatnou pobočku, která musí být podobně jako samostatný podnik nahlášena v obchodním rejstříku a u místního úřadu. Tato pobočka není samostatnou právnickou osobou a je pokládána na součást mateřské firmy.

### 8.3.3 Registrace (ohlášení) živnosti (Einzelunternehmer, Einzelfirma)

Ekonomickým řádem v Německu je garantována zásada svobody v živnostenském podnikání. Vycházejí z tohoto faktu platí, že zahraniční živnostníci mají stejné postavení jako tuzemští, tj. němečtí. Základním právním předpisem je Živnostenský řád (Gesetz zur Ordnung des Handwerks, zákon o živnostenském



řádu). Jeho znění je například na následující adrese: <http://bundesrecht.juris.de/bundesrecht/hwo/index.html>

Obdobně jako u nás jsou řemesla dělená na volná a vázaná. Pro vázaná řemesla musí být splněna podmínka zápisu do živnostenského rejstříku (Handwerksrolle). K tomu se vyžaduje splnění určitých povinností, zejména odborné způsobilosti, která se prokazuje udělením živnostenského mistrovského listu a praxe. T.č. je specifikováno 41 řemesel, k jejichž výkonu se vyžaduje odborná způsobilost (Příloha k Živn. řádu A).

Zahraniční osoba musí v principu splnit stejné požadavky, jako jsou kladené na německé podnikatele a živnostníky. Čeští živnostníci, kteří by chtěli podnikat v Německu, musí proto vlastnit německý mistrovský list pro dané řemeslo, aby mohli být zapsáni do živnostenského rejstříku.

Pro občany Evropské unie (a tím i ČR) však existuje možnost výjimky dle paragrafu 9 HwO s odvoláním na vyhlášku BMWA o předpokladech pro zapsání do živnostenského rejstříku v případě občanů EU nebo EHP (německy: Verordnung über die für Staatsangehörige der Mitgliedstaaten der Europäischen Wirtschaftsgemeinschaft oder eines anderen Vertragsstaates des Abkommens über den Europäischen Wirtschaftsraum geltenden Voraussetzungen der Eintragung in die Handwerksrolle, zkráceně: EU/EWR Handwerkerverordnung). Její text je např. zveřejněn na <http://www.buhev.de/2002/10/ewghandwerkerverordnung.html>

Podle této vyhlášky může být i český občan zapsán do živnostenského rejstříku, pokud splňují tyto podmínky odborné praxe a vzdělání:

- šest roků nepřetržité praxe v oboru jako osoba SVČ nebo jako vedoucí provozu (podniku), nebo
- ři roky nepřetržité praxe v oboru jako OSVČ nebo jako vedoucí provozu (podniku) s podmínkou tříletého vzdělání v daném oboru, nebo
- tři roky nepřetržité praxe v oboru jako OSVČ a k tomu minimálně pět další praxe v oboru v zaměstnaneckém poměru,
- pět roků nepřetržité praxe v řídicí funkci, z toho minimálně tři roky praxe, spojené s technickými úkoly a s vedením kolektivu, s podmínkou tříletého vzdělání v daném oboru

Splnění těchto podmínek se prokazuje potvrzením Ministerstva průmyslu a obchodu ČR. Pak je možno požádat u příslušného orgánu v Německu o udělení výjimky z německých živnostenských předpisů podle par. 9 HwO. Není nutné, aby podmínku vzdělání a odborné praxe splňoval provozovatel/majitel živnosti. Můžete samozřejmě tak jako u nás zaměstnat osobu, která bude vlastnit německý mistrovský list. Ostatní živnosti jsou volné a vlastnictví mistrovského listu se nevyžaduje.

Živnostník může vystupovat v právním styku pod svým jménem a příjmením s případným dodatkem odlišujícím osobu nebo druh podnikání. Zápis do obchodního rejstříku je nutný až po překročení stanovené hranice obrátu, majetku podniku nebo počtu zaměstnanců. V určitých případech může být zápis do obchodního rejstříku povinný.

### 8.3.4 Další užitečné informace pro zakládání podniku českými firmami v SRN

**Doba registrace:** U registrace firmy v Německu lze hovořit zhruba o čtyřech týdnech.

**Povinné členství** v obchodních a průmyslových komorách, v řemeslnických komorách, v profesních komorách. V Německu existuje ex lege povinné členství podniků v Průmyslové a obchodní komoře - v pobočce dle místa sídla firmy (Industrie-und Handelskammer), případně v komoře řemesel (Handwerkskammer), jde-li o výkon řemeslné činnosti. Dále je v SRN povinné členství buď v profesní komoře nebo postačí zápis do obchodního rejstříku. (Výjimkou je 41 řemesel vyjmenovaných v příloze k Živnostenskému řádu. Tito řemeslníci ale musí být povinně členy místní komory řemesel - viz výše.)

Zvláštní profesní komory vedou **separátně některá povolání** (architekti, farmaceuti apod.). Mezi ně patří rovněž obchod s mléčnými produkty. U těchto výjimek je nutno mít licenci a splňovat určité odborné a kvalifikační předpoklady.



**Nabývání nemovitostí:** S tématem podnikání v Německu souvisí také otázka nabývání nemovitostí, kde se jak před vstupem, tak také po vstupu České republiky do Evropské unie nemusí čeští podnikatelé obávat žádných restrikcí.

**Převzetí firmy se zaměstnanci:** U založení, případně převzetí firmy s více než 10 zaměstnanci českými podnikateli je třeba vzít v úvahu zákon o ochraně pracovníků před výpovědí a tzv. zákonnou minimální mzdu. Podnik musí být nahlášen na úřadu práce a obdrží od úřadu k další evidenci a kontaktu s tímto úřadem své vlastní podnikové číslo.

**Daně:** V otázce daní odkazujeme na předchozí kapitoly.

**Otevření a vedení účtu u komerčních bank:** Otevření účtu je zcela bezproblémové, jak pro zahraniční fyzické osoby, tak pro právnické osoby. Vyžadován je pouze průkaz totožnosti zakladatele účtu, případně od dalších disponentů. Nevyžaduje se vstupní vklad, na rozdíl od většiny komerčních ústavů v ČR jsou služby on-line banking a GMS banking a vydání základní debetní EC karty zahrnuty automaticky (bez dodatečných nákladů) v základním balíčku. On-Line transfery do členských zemí EU jsou zdarma. (V zemích mimo eurozónu k nim ovšem přistupují poté případné poplatky tamních bank.)

**Výkon řemeslnické činnosti firmou či pobočkou:** Vykonávání řemesla je dceřiným společností (nebo samostatným pobočkám) zahraničních kapitálových společností působících v Německu povoleno pouze v případě jejich registrace v řemeslnickém rejstříku (Handwerksrolle), vedeném řemeslnickými komorami. Vykonávání řemeslnické činnosti pobočkou zahraniční právnické osoby bez této registrace je v Německu považováno za přestupek.

**Firemní dokumenty:** Každá společnost musí na svých obchodních formulářích a dopisech uvádět název společnosti a právní formu, sídlo společnosti, registrační soud a číslo, pod kterým je zanesena v obchodním rejstříku a jména všech jednatelů. Pokud se týče faktur a ostatních daňových dokladů, musí tyto doklady obsahovat daňové číslo společnosti (Steuernummer, St-Nr.) nebo její identifikační číslo k dani z obratu (Umsatzsteuer-Identifikationsnummer, USt-IdNr.)

### 8.3.5 Jednorázové, časově omezené poskytování služeb českou firmou na území Německa (tzv. přeshraniční svoboda poskytování služeb)

České subjekty, v souladu se směrnicí EU smějí omezeně, jednorázově poskytovat služby na území Německa. Musí přitom splňovat náležitosti Živnostenského řádu a další německé předpisy. Pracovní povolení pro zaměstnance firmy se od 1.5.2011 nevyžaduje.

V oblasti sociálního a zdravotního pojištění se aplikují české předpisy, pracovníci musejí mít platný Evropský průkaz zdravotního pojištění a vystavený formulář E 101.

Činnost na území Německa může být i trvalá (v praxi delší než 90 dnů či opakovaná), ale firma (živnostník) musí být přihlášen v Německu u správce daně.

## 8.4. Požadavky na propagaci, marketing, reklamu (využití HSP)

Na německém trhu hraje otázka marketingu a vhodné reklamy klíčovou roli. Inzerce a reklama v médiích, ať již tištěných či elektronických, je pro většinu českých malých a středních podniků bohužel nedostupná. Jako ilustraci lze uvést, že celostránková reklama v hospodářském deníku Handelsblatt se pohybuje kolem 20 - 25 tis. Euro, 1/16 stránky, t.j. 185 x 66 mm stojí cca 1.500 Euro. Obdobná situace jako u deníků je u odborných periodik zaměřených na určitý tržní segment. Vyhledání odborných časopisů je možné podle oborů (s dalším přístupem k inzertním sazbám) na internetovém vyhledávači [www.fachzeitung.de](http://www.fachzeitung.de), který obsahuje kolem tisíce specializovaných německých titulů. Ze specializovaných časopisů na hospodářskou problematiku zemí střední a východní Evropy je možno doporučit měsíčník "OST-WEST-CONTACT", který je oficiálním orgánem německé organizace Ost- und Mitteleuropa Verein e.V. V pravidelných intervalech přináší články a reportáže z tohoto regionu.

OST-WEST-CONTACT GmbH  
Regenskamp 18  
481 57 Münster  
Tel +49 (0) 251-261824  
Fax +49 (0) 251-261373





E-mail: [info@owc.de](mailto:info@owc.de), Internet: [www.owc.de](http://www.owc.de)

K této kapitole přiřazujeme proto základní informace o kontaktních **možnostech B2B kontaktů zdarma (nebo za menší poplatek)** formou internetových databank a kontaktních burz, dále seminářů resp. workshopů aj. Veletržním účastem je věnována samostatná kapitola.

#### 8.4.1. Internetové kooperační burzy a další možnosti inzerce

Vycházíme-li z toho, že o prosazení na trhu mají zájem spíše české malé a střední firmy, navíc firmy, které jsou buď dodavateli či subdodavateli (kontakt B2B) a nikoliv hráči na přímém konzumentském trhu, jeví se nám jako vhodnější dále informovat o různých možnostech publikace (resp. inzerce) nabídek a informací (vč. vyhledávání partnerů) zejména prostřednictvím internetu u specializovaných hospodářských organizací, nadací, svazů, komor aj. Výhodou jsou většinou nulové náklady a zúžení cílové skupiny sdělení pouze na potenciální partnery. Uvádíme vybrané hlavní možnosti.

##### **Inzerce v kooperačních internetových burzách**

**Uveřejnění nabídky v B2B kooperačních burzách Průmyslové a hospodářské komory.** Zveřejnění nabídky české firmy v časopisech, které vydávají např. obchodní a průmyslové komory (IHK, v Německu je celkem 83 těchto komor a jejich přehled lze nalézt na adrese [www.ihk.de](http://www.ihk.de) v kapitolách „Kooperationsbörse“), je ve většině případů zdarma. Totéž platí pro jejich internetové stránky.

**Uveřejnění nabídky v databázi německého zahraničního obchodu Bundesagentur für Außenwirtschaft, Bfai.** Zanesení firemní nabídky do databáze není spojeno na dobu 1 měsíce s žádnými náklady. K formuláři se každý zájemce dostane následujícím jednoduchým způsobem: [www.bfai.de](http://www.bfai.de), rubrika „Marktplatz“ - aktivovat opci „Sie suchen Geschäftspartner in Deutschland“ - aktivovat „Fragebogen“ - vyplnit příslušný formulář - formulář odeslat „senden“. Další informace: Poptávky jsou na 1 měsíc uveřejňovány zdarma, v dalších měsících za úhradu. Poptávky jsou v prvním měsíci zveřejněny rovněž zdarma v týdenním bulletinu Geschäftskontakte a dále - rovněž zdarma - v denním listu Nachrichten für Aussenhandel (Foreign Trade News) a via internet navíc v centrálním datovém poolu hospodářské kooperace E-Trade-Center [www.e-trade-center.com](http://www.e-trade-center.com). Služba vyhledávání je zpoplatněna za výhodné tarify.

**E-Trade –Center.** Celoněmecká internetová burza pro kooperace a obchod se zahraničím. Možnost publikovat nabídky zboží, služeb a zájem o kooperace s německými firmami. Zdarma. Současně je možno si vyhledat sám partnery - <http://www.e-trade-center.com>

**Uveřejnění nabídky v databance subkontraktorů ve spolkových zemích Braniborsko a Berlín.** Možnost vyhledávat partnery, zápis do databáze zdarma. <http://www.bb-subcontractor.de>.

##### **Komunikace s médii - firemní tiskové zprávy a informace na internetových portálech pro německé redakce.**

**Infoportál NOV-OST Info.** Uveřejňuje tiskové zprávy a informace ze zemí SVE. Oblast uživatelů portálu zahrnuje „decision makers“ v obchodu s regionem SVE, dále německé, rakouské a švýcarské firmy a média. Internet: <http://www.nov-ost.info>. Za menší poplatek vydá firemní zprávu, může zajistit i překlad ČJ-N.

**Infoportál Deutsch-Tschechische Presseagentur DTPA - Česko-německá tisková agentura** může uveřejnit firmám zdarma hospodářské informace. Partnery projektu je řada oficiálních míst ze Saska a Duryňska včetně hospodářských komor a partnerů z české strany. Jde o společný česko-německý projekt s využitím fondů EU. Redakce si vyhrazuje právo obsah sdělení přezkoumat. Zajišťuje rovněž překlady, resp. korekturu němčiny. Internet: <http://www.dtpa.de>, e-mail: [dtpa@kabeljournal.de](mailto:dtpa@kabeljournal.de).

**Publikace tiskových zpráv na veletržích prostřednictvím veletržních správ.** Všechny mezinárodní veletrhy a další velké veletržní akce v Německu uveřejňují zdarma na svých internetových stránkách (servis pro novináře a veřejnost) tisková sdělení vystavovatelů. Lze doporučit pro všechny české vystavovatele na oficiálních akcích MPO a dalších českých institucí. Jde o vhodný způsob, jak upozornit novináře a další vystavovatele na svůj stánek, produkci, obchodní záměry atd. Databanky z minulých ročníků jsou navíc k dispozici i v dalších letech.



**OTS Originaltextservice NEWSAKTUELL.** Agentura OTS Newsaktuell je dceřinou společností německé tiskové agentury DPA. Šíří firemní PR materiály z domova i ze zahraničí; prostřednictvím satelitu zpravodajství odebírá denně 320 německých médií a dalších 100 000 předplatitelů elektronických zpráv, mezi které patří ministerstva, ústřední orgány, hospodářské svazy, nadace, firmy, stranická grémia aj. Veškeré zprávy jsou dále běžně dostupné (zejména jako podklad pro média) v archivu na portále [www.presseportal.de](http://www.presseportal.de). Jednorázové vydání zprávy s rozsahem do 300 slov stojí kolem 300 Euro. Kontakt: <http://www.newsaktuell.de>.

#### 8.4.2. Semináře, workshopy, setkání podnikatelů, obchodní mise

Obecně lze doporučit, aby české MSP věnovaly zvýšenou pozornost všem možnostem účasti na **českých proexportních akcích tohoto druhu** pořádaných v SRN zastupitelským úřadem ČR, generálními konzuláty v Drážďanech a v Mnichově, konzulátem v Düsseldorfu, CzechTradem a dalšími oficiálními institucemi ČR (MPO, MZV, HK, SPaD, oborovými svazy, krajskými úřady aj.). O jejich konání a podmínkách tyto instituce **českou podnikatelskou veřejnost pravidelně informují svými komunikačními kanály.**

V této souvislosti chceme upozornit rovněž na **finančně nenáročný způsob setkání a navázání kontaktů s potenciálními německými partnery na akcích pořádaných německými institucemi a orgány přímo v České republice.** Každoročně se uskuteční například několik oficiálních účastí německých spolkových zemí na Mezinárodním strojírenském veletrhu v Brně (Sasko, Durynsko, Porýní-Falcko) a na dalších veletrzích včetně několik podnikatelských německých misí a workshopů v ČR a řady dalších obdobných akcí. Jejich základní přehled sestavený oficiálním informačním portálem „ixpos“ Spolkového ministerstva hospodářství a technologie BMWi lze nalézt na internetovém portálu [www.ixpos.de](http://www.ixpos.de), respektive se informovat o možnostech účasti u Česko-německé hospodářské komory v Praze, která je ve většině případů jejich českým realizátorem ([www.dtihk.cz](http://www.dtihk.cz)).

### 8.5. Způsoby řešení obchodních sporů

Mezi Spolkovou republikou Německo a Českou republikou je uznávána reciprocita výkonu rozhodnutí státních soudů, tj. vykonatelnost nálezů rozhodčích soudů (arbitráží) a normálních soudů. (Vykonatelné jsou v SRN tedy např. i nálezy rozhodčího soudu při Hospodářské komoře a Agrární komoře ČR v Praze.)

Ve smluvním dokumentu mezi českým a německým subjektem by v klausuli „řešení sporů“ měla být explicitně stanovena jednak příslušnost k národní jurisdikci (ČR nebo SRN) a dále dohoda o postoupení případného sporu k řešení formou arbitráže resp. k řešení normálním soudem. Dohodou obou stran může být stanoven i příslušný, respektive ad hoc zvolený rozhodčí soud.

Lze generelně konstatovat, že němečtí importéři se snaží vyžadovat od zahraničního partnera akceptaci jurisdikce SRN, která je zejména z důvodů znalosti domácího prostředí pro německou stranu výhodnější.

Jak již bylo konstatováno v pasáži o zakládání firem, je právní úprava podnikání v SRN oproti České republice komplikovanější a upravuje ji řada zákoníků a zákonů, jejichž obdobná ustanovení jsou v českém právu většinou již součástí Obchodního zákoníku. Jedná se mj. o Zákon o zahraničních hospodářských stycích, Zákon o právní regulaci všeobecných obchodních podmínek aj. Významnou roli hraje v této souvislosti rovněž smluvní právo, okrajově lze zmínit rovněž nekodifikované mezinárodní zvykové právo přicházející v úvahu zejména u různých obchodních transakcí ve svobodných hanzovních městech (přístavech).

Českým podnikatelům je proto možno doporučit, aby v mezinárodním obchodním styku s německými firmami věnovali zvýšenou pozornost profesionálnímu zpracování všech právních dokumentů, případně odbornému osvětlení důsledků různých právních aktů. Německé firmy využívají běžně služeb advokátů a jen spíše výjimečně vstupují do obchodních vztahů bez jejich předchozího právního ošetření.

V souvislosti s touto problematikou upozorňuje OEÚ ZÚ Berlín na publikaci „**Sebeobrana podnikatele – aneb vymáhání pohledávek v SRN**“ (autoři: Hans-Dieter Wohlfarth, Richard Pitterle, JUDr. Bohumír Molnár), která vyšla v roce 1998 v nakladatelství LINDE Praha a.s. a která se vedle vymáhání pohledávek věnuje rovněž tématu německého právního systému. V poslední době se v SRN prosazuje mimosoudní řešení sporů prostřednictvím tzv. **mediace**. Tato forma je též známá v ČR. V podstatě jde o to, že



nestranná osoba (nemusí to být nezbytně právník), smíří mimosoudně oba kontrahenty. Tím dojde k úspoře času i nákladů. Pokud by české firmy měly o tento způsob řešení sporů zájem, nabízí OEÚ ZÚ Berlína konsultační pomoc i návrh výběru vhodného mediátora.

### **Zdroje zákonů na Webu:**

Autorský zákon: <http://bundesrecht.juris.de/bundesrecht/urhg/gesamt.pdf> (gesamt.pdf, )

Zákon o právu na využívání autorských děl: <http://www.gesetze-im-internet.de/bundesrecht/urhwahrng/gesamt.pdf> (gesamt.pdf, 29kB)

Zákon o vydávání autorských děl řeší smlouvy mezi autorem a vydavatelem: <http://bundesrecht.juris.de/bundesrecht/verlg/gesamt.pdf> (gesamt.pdf, 22kB)

Patentový zákon je jeden z nejstarších platných zákonů ve Spolkové republice. Byl přijat 5.5.1936 a od té doby několikrát novelizován. <http://bundesrecht.juris.de/patg/index.html>

Původní zákon na ochranu vzorů, designu, modelů a provedení – Geschmacksmustergesetz byl zcela novelizován v r. 2004. [http://www.gesetze-im-internet.de/bundesrecht/geschmmg\\_2004/gesamt.pdf](http://www.gesetze-im-internet.de/bundesrecht/geschmmg_2004/gesamt.pdf) (gesamt.pdf, 67kB)

## **8.6. Režim zadávání veřejných zakázek**

### **8.6.1. Veřejné zakázky v SRN podle platné legislativy EU**

Z dohody o přistoupení k EU, která má jako zdroj primárního práva přednost před národními úpravami zadávání veřejných zakázek vyplývá, že české podniky se mohou zúčastnit všech veřejných zakázek, které jsou v Německu vypisovány v souladu s příslušnými ustanoveními „acquis communautaire“.

Pro SRN jako členskou zemi platí při vypisování „veřejných zakázek EU“ kromě stanovení typu procedury a vymezení kvalifikačních předpokladů dvě základní podmínky, t.j. okruh „povinných zadavatelů pokud jejich zakázka přesáhne určitý hodnotový práh“ a „výše hodnoty zakázky“, od které musí vyhlásit „EU tendr“ i další subjekty mimo povinné zadavatele.

#### **Hodnotové limity „EU tendrů“:**

5 000.000 Euro - pro stavební práce

130.000 Euro - pro státní orgány a instituce

200.000 Euro - pro samosprávné celky aj.

400.000 Euro - pro zadavatele v sektoru vodního hospodářství, energetiky a dopravy

600.000 Euro - pro zadavatele v oblasti telekomunikací.

#### **8.6.2. Veřejné zakázky v SRN dle národních pravidel**

Pro vypisování ostatních veřejných zakázek, tzv. podlimitních, platí dle ustanovení EU národní (německá) legislativní úprava.

Místem, které řeší ve Spolkové republice Německo problematiku veřejných zakázek je Spolkové ministerstvo hospodářství a technologie (BMWí), které je zřizovatelem Spolkového kartelového úřadu (Bundeskartellenamt - BkartA). Zásady udělování veřejných zakázek a kontrolní mechanismy při jejich udělování jsou obsaženy ve čtvrté části německého Kartelového zákona (Gesetz gegen Wettbewerbsbeschränkungen - zkratka GWB).

Zákon je dosažitelný buď z internetové adresy ministerstva [www.bmwi.de](http://www.bmwi.de) nebo na internetové adrese kartelového úřadu <http://www.bundeskartellamt.de>.

### **Německý zákon o udělování veřejných zakázek rozlišuje tři možné způsoby:**

- veřejné vypsání zakázky - pro neomezený okruh podniků (tzv. otevřené výběrové řízení),
- omezené vypsání zakázky - pouze pro určitý okruh podniků (tzv. uzavřené výběrové řízení),
- vypsání zakázky z volné ruky - jako jediné připouští přímé jednání mezi zadavatelem a podnikem.

Přednost mají samozřejmě otevřená výběrová řízení (veřejné vypsání zakázek) za účelem zajištění větší konkurence. Zákon ovšem stanoví, za kterých předpokladů je možné použít další dva postupy. Zvláštní předpisy v systému udělování veřejných zakázek platí pro nabídkové ceny zájemců o zakázku. Podle příslušné směrnice je dáována přednost tržním cenám před - pouze ve výjimečných případech, povolenými cenami na úrovni vlastních nákladů a směrnice nařizuje uzavření zakázky za pevnou cenu. K případnému cenovému přezkoumání nabídek jsou příslušné dohlížecí úřady jednotlivých spolkových zemí.



### 8.6.3. Základní informační kanály o veřejných zakázkách v SRN

**TED - Tender Electronic Daily.** Bez úhrady přístupná elektronická databáze všech EU zakázek vyhlášených v SRN a dalších EU zemích. Obsahuje rovněž výsledky zadávacích řízení - [www.ted.europa.eu](http://www.ted.europa.eu).

**Databáze AUSSCHREIBUNGEN** na portálu "ixpos" německé agentury GTAI. Denní aktualizace, obsahuje mezinárodní tendry a národní tendry podle pravidel EU - <http://www.gtai.de>. Databáze je dosažitelná rovněž z portálu [www.ixpos.de](http://www.ixpos.de). Výhodou je členění tendrů podle branží a další možnosti vyhledávání. Vyhledávání je za úhradu, jednorázový denní vstup stojí 2,50 Euro s možností platit online.

**Spolkový věstník výběrových řízení (Bundesausschreibungsblatt).** Po předchozí registraci je přístupný rovněž na internetu: [www.bundesausschreibungsblatt.de](http://www.bundesausschreibungsblatt.de). Věstník vychází třikrát týdně (pondělí, středa, pátek) a je možno si jej nechat zasílat v tištěné podobě po úhradě předplatného (78,- Euro na šest měsíců) do České republiky. V úvahu připadá také jeho předplacení v elektronické podobě.

Bundesausschreibungsblatt GmbH  
Postfach 200180  
D-40099 Düsseldorf  
Tel: +49 (0) 211-370848, 370849  
Fax: +49 (0) 211-381607  
[service@deutsches-ausschreibungsblatt.de](mailto:service@deutsches-ausschreibungsblatt.de)

**Elektronická platforma spolkové vlády EVERGABE-ONLINE.** Obsahuje výběrová řízení státní správy, spolkových orgánů, zemských orgánů a obcí. Vyhledávání je zdarma, zdarma se po jednoduché bezplatné registraci lze dostat i k tendrové dokumentaci - [www.evergabe-online.de](http://www.evergabe-online.de).

**Všechny státní orgány SRN,** samospráva a další povinní zadavatelé ve smyslu EU práva i německé národní úpravy mají na svých příslušných internetových stránkách nadto uveřejněny jimi vypisované veřejné zakázky. Přístup je vždy zdarma.

## 8.7. Problémy a rizika místního trhu

Přetrvávající problémy, se kterými se musí mnohdy české firmy v SRN potýkat, jsou hlavně byrokratického rázu. Souvisí zejména s postupem státních úředníků při vyřizování administrativních formalit (cizinecká policie, živnostenské úřady, úřady práce aj.).

Rychlou, bezplatnou a procedurálně nenáročnou pomoc při řešení postupů a rozhodnutí německých úřadů, u nichž jsou pochyby, že nepostupují v souladu s komunitárním právem EU, poskytuje **system SOLVIT**, který v ČR pracuje při Ministerstvu průmyslu a obchodu ([www.mpo.cz/solvit](http://www.mpo.cz/solvit)).

K dalším, pro českou firmu namáhavým překážkám, patří německé zákonodárství, které je značně komplikované. Jedná se zejména o právní normy upravující dovoz resp. požadavky na balení, hygienické předpisy, plnění norem, certifikátů apod. (V případě žádosti o vystavení certifikátu musí česká firma počítat mnohdy s mnohem delšími lhůtami na vyřízení než je tomu v České republice.) Velmi složitá je německá daňová legislativa. I u malých německých firem (rovněž jednotlivců) je obvyklé, že tuto oblast řeší speciální daňový poradce.

V posledních letech prožívá Německo velkou vlnu insolvencí firem, jejichž důsledkem může být zhoršená platební morálka, představující tak rovněž vážnou komplikaci pro české exportéry. Postiženy jsou především malé a střední podniky, které jsou podfinancované, problémy s likviditou a platební neschopností se však nevyhýbají ani velkým německým koncernům. Počet insolvencí jde ročně do několika desítek tisíc firem.

Zvýšenou opatrnost při zajištění platby z Německa je proto nutno naléhavě doporučit nejen v případě nových obchodních kontaktů, ale i u zavedených nebo českým firmám známých odběratelů a obchodních partnerů. Zvláště v případě malých a středních německých firem je důležité obstarat si maximum aktuálních dostupných informací o finanční a hospodářské situaci firmy před expedicí zboží (zejména v případě nezajištěné platební podmínky).



V Německu lze **kancelářské a hospodářsko-finanční informace** získat od specializovaných firem (např. Buergel, Creditreform, Dun & Bradstreet). Při obstarávání aktuálních informací o německých firmách mohou být českým vývozcům nápomocna také německá kancelář agentury CzechTrade ([duesseldorf@czechtrade.cz](mailto:duesseldorf@czechtrade.cz)) která spolupracuje se společností Buergel, jenž nabízí zprostředkování těchto informací jako jednu ze svých služeb pro české firmy. (Firmy Creditreform a Dun & Bradstreet působí rovněž v ČR a tyto informace lze získat proto rovněž přímo v domácím prostředí.)

V případě, že by si chtěl český dodavatel popř. zájemce o jiný druh obchodní spolupráce zjistit o svém budoucím partnerovi nějaké **blíže údaje**, např. ty, které jsou součástí **obchodního rejstříku**, nenabízí se mu v Německu bezplatná služba na internetu. Brání tomu mj. velmi přísná právní úprava ochrany osobních dat. Jako jedna z možností pro získání prvotních informací se nabízí oslovení německé Průmyslové a obchodní komory (Industrie- und Handelskammer, IHK) příslušné podle sídla hledané firmy, která může buď vybrané základní informace poskytnout, popř. odkázat na příslušný rejstříkový soud (Registergericht, popř. Amtsgericht). Lze přitom totiž vycházet z principu povinného členství v komorách. (Kompletní přehled hospodářských a průmyslových komor je možno získat např. na internetové adrese [www.ihk.de](http://www.ihk.de).)

Při oslovení rejstříkového soudu je nutno počítat s menším poplatkem (cca do 20,- Euro) za vystavení výpisu z obchodního rejstříku. Jako další možnost se nabízí služba přes německou internetovou adresu <http://www.jusline.de>, která je také zpoplatňována (cca 10,- Euro). Blíže informace k této službě si je možno vyžádat přes emailovou adresu [support@jusline.com](mailto:support@jusline.com).

Vodítkem ke zjištění finanční situace německé firmy může být rovněž internetová adresa [www.insolvenzbekanntmachungen.de](http://www.insolvenzbekanntmachungen.de), která uveřejňuje seznam oficiálních **insolvencí v SRN**.

## 8.8. Problematika ochrany duševního vlastnictví

Spolková republika má široce a důkladně rozpracovány zákony o ochraně duševního vlastnictví. Nejvyšší právní normou je Ústava a v ní ustanovení na ochranu osobnosti a svobody podnikání.

Specifická ustanovení na ochranu duševního vlastnictví obsahují následující zákony:

- Gesetz über Urheberrecht und verwandte Schutzrechte (Urheberrechtsgesetz - UrhG) – Autorský zákon
- Gesetz betreffend das Urheberrecht an Werken der bildenden Künste und der Photographie (Kunsturheberrechtsgesetz - KunstUrhG/KUG) Zákon na ochranu výtvarných děl
- Patentgesetz (PatG) - Patentový zákon
- Gesetz über den rechtlichen Schutz von Mustern und Modellen (Geschmacksmustergesetz - GeschmMG) Zákon o ochraně vzorů, designu, modelů a provedení
- Gebrauchsmustergesetz (GebrMG) Zákon o chráněných užitkových vzorech
- Sortenschutzgesetz (SortSchG) Zákon na ochranu nových odrůd
- Gesetz über den Schutz der Topographien von mikroelektronischen Halbleitererzeugnissen (Halbleiterschutzgesetz - HalblSchG) Zákon na ochranu práv duševního vlastnictví v oblasti elektroniky
- Gesetz über den Schutz von Marken und sonstigen Kennzeichen (Markengesetz - MarkenG) - Zákon na ochranu značek původu a obchodních označení
- Bürgerliches Gesetzbuch (Namensrecht, § 12) - právo na ochranu před zneužitím vlastního příjmení
- Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb (UWG) - Zákon proti nerovné konkurenci – obchodní tajemství atp.

Práva, jichž se uvedené zákony dotýkají, jsou chráněna na základě mezinárodních dohod a smluv, jakož i na základě směrnic a nařízení EU. Jsou licencovány, avšak převoditelné na druhé osoby (fyzické i právní). Na druhé straně platí omezení těchto práv ve smyslu práva na citaci autorsky chráněných děl, práva na jejich parodování, práva na vlastní výzkum, obecně pak ve smyslu práva na svobodu informací.

Základním právem na ochranu duševního vlastnictví je Urheberrechtsgesetz (UrhG) – Autorský zákon z roku 1965 a s ním spojený Verlagsgesetz (VerlG) - Zákon o vydávání autorských děl a Wahrnehmungsgesetz (WahrnG) - Zákon o právu na využívání autorských děl. V září 2003 vstoupil v





platnost dodatek k autorskému zákonu, který se týká převážně zákazu kopírování digitálních záznamů, programů atp. Princip dodatku je následující:

- kopírování originálního, legálně koupeného video či audiozáznamu záznamu nebo programu pro vytvoření vlastní záložní kopie je povoleno, pokud originální záznam neobsahuje softwarovou ochranu proti kopírování
- překonat tuto ochranu proti kopírování je nelegální. Není však postihnutelné podle trestního práva, ale jen podle občanského práva (způsobená škoda držiteli práv při kopírování pro vlastní potřebu je nulová či minimální)
- je zakázáno prodávat či zveřejňovat programy, které primárně jsou určeny k tomu, aby umožnily kopírování záznamů či programů, které obsahují softwarovou ochranu proti kopírování. (Slova primárně se chytily hned různí autoři softwarových balíčků, kde mezi jinými, základními funkcemi je obsažena i drobná aplikace na umožnění překonání ochrany proti kopírování. Proto se připravuje koncem roku 2009 další novelizace zákona).

Upozorňujeme na skutečnost, že problematika autorských práv je v Německu ostře sledována. Existuje zde řada právních kanceláří, které se zabývají pouze touto problematikou. Případné porušení autorské legislativy může znamenat značné ekonomické ztráty pro subjekt, který toto porušení způsobí.

Zdroje zákonů na Webu:

- Autorský zákon: <http://bundesrecht.juris.de/bundesrecht/urhg/gesamt.pdf> (gesamt.pdf, )
- Zákon o právu na využívání autorských děl: <http://www.gesetze-im-internet.de/bundesrecht/urhwahrng/gesamt.pdf> (gesamt.pdf, 29kB)
- Zákon o vydávání autorských děl řeší smlouvy mezi autorem a vydavatelem: <http://bundesrecht.juris.de/bundesrecht/verlg/gesamt.pdf> (gesamt.pdf, )
- Patentový zákon je jeden z nejstarších platných zákonů ve Spolkové republice. Byl přijat 5.5.1936 a od té doby několikrát novelizován. <http://bundesrecht.juris.de/patg/index.html>.
- Původní zákon na ochranu vzorů, designu, modelů a provedení - Geschmacksmustergesetz byl zcela novelizován v r. 2004 [http://www.gesetze-im-internet.de/bundesrecht/geschmmsg\\_2004/gesamt.pdf](http://www.gesetze-im-internet.de/bundesrecht/geschmmsg_2004/gesamt.pdf) (gesamt.pdf, 67kB)

## 8.9. Obvyklé platební podmínky, platební morálka

Lze konstatovat, že **platební morálka německých firem je obecně na vysoké úrovni**. Existenci výjimek nejde ovšem vyloučit, obzvláště s ohledem na každoroční vysoký počet insolvenčních malých a středních firem.

Platby předem za dodávky zboží a služeb nepatří v rámci Německa k těm nejběžnějším platebním podmínkám, běžná splatnost faktur se v současné době pohybuje až 90 dnů. Ve vztahu k firmám z nových členských zemí EU je možné počítat s tím, že - hlavně u prvních dodávek, kdy se podniky navzájem teprve poznávají, bude německý dodavatel platbu předem prosazovat. Stejně tak ale na ní může trvat i český dodavatel.

## 8.10. Významné veletrhy a výstavy v teritoriu

V Německu, které je jedničkou mezi hlavními veletržními zeměmi světa, se ročně pořádá kolem 140 mezinárodních veletrhů, z nichž kolem dvou třetin patří v globálním měřítku jak rozsahem, tak i významem mezi absolutní špičky. Mezinárodní akce doplňuje hustá síť regionálních a spotřebitelských veletrhů. Bez zajímavosti není, že jednou z největších německých investičních akvizic v ČR jsou Brněnské veletrhy a výstavy, a.s. patřící veletržní společnosti Messe Düsseldorf AG.

Účast českých firem je žádoucí nejen z důvodu navázání kontaktů s místními výrobci a obchodníky, ale **rovněž s partnery z Evropy i mimoevropských zemí, kteří německé veletrhy pravidelně navštěvují**. Šest německých měst s největším počtem veletrhů, tj. Düsseldorf, Frankfurt, Hannover, Kolín nad Rýnem, Mnichov a Berlín zaujímá v německém výstavnictví nejvýznamnější pozici. Mezi další veletržní města se středně velkými veletrhy lze zařadit Stuttgart, Lipsko, Norimberk, Hamburk a Essen.



**Střešní organizace německého výstavnictví AUMA** (Ausstellungen und Messe Ausschuss der Deutschen Wirtschaft e.V.) ve svých řadách sdružuje všechny svazy a organizace německého výstavnictví a kongresů, majitele a provozovatele výstavišť a kongresových zařízení, jakož i veletržní a výstavní společnosti a další servisní podniky a dodavatele výstavářské logistiky. K jejím úkolům patří informační a poradenská činnost v Německu i zahraničí, zastupování zájmů výstavnictví, práce s veřejností, koordinace veletrhů a výstav a součinnost se státními orgány, zejména se Spolkovým ministerstvem hospodářství a technologie BMWi při přípravě oficiálního zahraničního veletržního programu SRN.

Ausstellungen und Messe Ausschuss der Deutschen Wirtschaft e.V.  
Lindenstraße 8  
D-50674 Köln  
Tel.: +49-221-209070  
Fax: +49-221-2090712  
Internet: [www.auma.de](http://www.auma.de)  
Email: [info@uma.de](mailto:info@uma.de)

Internetový portál organizace AUMA [www.auma.de](http://www.auma.de) poskytuje **informace o detailech všech výstav a veletrhů pořádaných v Německu** včetně aktivních odkazů na jednotlivé německé veletržní správy a výstavní společnosti. Pokročilé vyhledávání umožňuje třídění veletrhů podle řady kritérií a jejich kombinací (datum, rok, spolková země, město, oborový charakter veletrhu atd.). Současně lze obdobným způsobem vyhledat všechny oficiální německé veletržní účasti v zahraničí, další mezinárodní veletrhy ve světě apod. Portál je v několika jazycích.

Speciální internetový **portál "German Pavilion"** ([www.german-pavilion.com](http://www.german-pavilion.com)) je **věnován výhradně oficiálním účastem německého průmyslu na veletrzích v zahraničí**. Bezplatně přístupná databanka se zevrubnými vystavovatelskými profily německých firem umožňuje potenciálním partnerům mj. sjednávání schůzek s německými vystavovateli. Zde se pro české firmy vystavující na stejných veletrzích nabízí šance rychlého kontaktu s německými partnery. Obsah je přizpůsoben i jazykům cílových zemí německých veletržních vystoupení, základní verze jsou v němčině a angličtině.

Německé veletržní správy jsou v ČR zastoupeny různými institucemi a firmami, ke kterým patří např. Německo-česká obchodní a průmyslová komora (DTIHK) – např. pro veletrhy v Berlíně a Stuttgartu; BVV Fair Agency - pro veletrhy v Düsseldorfu. Svého zástupce pro Českou republiku má rovněž Deutsche Messe AG Hannover, veletržní správa Messe Frankfurt, veletržní správa Hamburk, Lipsko, Dortmund aj. Jejich kontakty v ČR lze nalézt na stránkách jednotlivých německých veletržních společností (viz: [www.auma.de](http://www.auma.de)).

Oficiální účasti České republiky na veletrzích v SRN pod záštitou Ministerstva průmyslu a obchodu ČR lze pro jednotlivé roky nalézt na internetové adrese ministerstva: [www.mpo.cz](http://www.mpo.cz). Katalogové a další prezentace na veletrzích organizuje rovněž CzechTrade a CzechInvest. Aktuální programy lze nalézt na jejich příslušných stránkách ([www.czechtrade.cz](http://www.czechtrade.cz) a [www.czechinvest.org](http://www.czechinvest.org)) nebo dotazem u zahraničních zástupců v SRN).

Česká republika se dále pod záštitou Ministerstva zemědělství České republiky a Státního zemědělského intervenčního fondu SZIF pravidelně účastní mezinárodního zemědělského a potravinářského veletrhu „Grüne Woche“, který se každoročně koná v druhé polovině ledna v Berlíně a mezinárodního potravinářského veletrhu ANUGA, který je pořádán každé dva roky v Kolíně nad Rýnem. Postupně k nim přibyla rovněž účast na mezinárodním veletrhu biopotravin BIOFACH v Norimberku. Bližší informace k programu zahraničních akcí mohou podat oba úřady ([www.mze.cz](http://www.mze.cz)) a [www.szif.cz](http://www.szif.cz).

V neposlední řadě je potřeba zmínit oficiální účasti České republiky na mezinárodních veletrzích se zaměřením na cestovní ruch, kterých se čeští zájemci mohou účastnit pod záštitou Ministerstva pro místní rozvoj ČR a ve spolupráci společně se státní agenturou CzechTourism, která podá i další informace. ([www.czechtourism.com](http://www.czechtourism.com)).

Řada společných účastí je pořádána s podporou Hospodářské komory ČR - viz [www.komora.cz](http://www.komora.cz).

**Kalendář veletržních a výstavních akcí v SRN v roce 2011**





### Přehled vybraných důležitých veletrhů a výstav pořádaných v SRN

MÍSTO-TERMÍN/ PERIODICITA	VELETRH	OBOR
<b>Berlín</b>		
Leden každoročně	GRÜNE WOCHÉ	agrárně-potravinářský
květen – sudé roky Bienálně	ILA	veletrh letectví a kosmonautiky
září – sudé roky Bienálně	INNOTRANS	dopravní technika
Září Bienálně	CMS	komunální služby
<b>Hamburk</b>		
září /říjen -sudé roky Bienálně	SMM	stavba lodí, námořní technika
<b>Düsseldorf</b>		
Únor Trienálně	ENVITEC	ochrana živ. prostředí
Únor- sudé roky Bienálně	IMPRINTA	reprodukční a tiskařská technika
Říjen Trienálně	K-Messe	plasty a pryže
Listopad každoročně	MEDICA	lékařská technika
<b>Frankfurt n. Mohanem</b>		
Květen každoročně	ACHEMA	zařízení pro chemický průmysl
září – liché roky Bienálně	IAA	osobní automobily
Říjen každoročně	Frankfurter Buchmesse	knihy
<b>Hannover</b>		



Březen každoročně	CeBIT	počítače a další technika
Duben každoročně	HANNOVER MESSE	strojírenství
květen – liché roky Bienálně	LIGNA	dřevařský a lesnický průmysl
listopad – sudé roky Bienálně	EuroTier	lesnictví, zemědělství a zem. technika
Listopad každoročně	AGRITECHNICA	zemědělská technika
<b>Kolín nad Rýnem</b>		
Leden každoročně	imm cologne MÖBELMESSE	nábytek
březen – sudé roky Bienálně	Practical World	železářské zboží
Říjen- liché roky Bienálně	ANUGA	potravinářství
říjen – sudé roky Bienálně	ORGATEC	zařízení objektů a kanceláří
<b>Lipsko</b>		
Duben každoročně	AMI / AUTO MOBIL	dopravní prostředky
<b>Mnichov</b>		
leden – liché roky Bienálně	BAU	stavební materiály
březen/duben 2007 Trienálně	BAUMA	stavební stroje
<b>Norimberk</b>		
únor/březen každoročně	<b>IWA</b>	zbraně, sportovní oblečení

Přehled oficiálních účastí Ministerstva průmyslu a obchodu ČR na mezinárodních veletrzích a výstavách v zahraničí v r. 2012

**Název**

**Místo**

**Termín**

**Navrhovatel**

MEDICA DÜSSELDORF

Düsseldorf

16.11.-19.11.2011

Asociace výrobců a dodavatelů zdravotnických prostředků

AUTOMECHANIKA

Frankfurt

září

Sdružení automobilového průmyslu

CHILLVENTA

Norimberk

říjen

Svaz chladicí a klimatizační techniky, SČMVD

ILA BERLIN

Berlín



září  
 AOBP, Asociace leteckých výrobců

INNOTRANS  
 Berlín  
 září  
 ACRI - Asociace podniků českého železničního průmyslu

### Přehled oficiálních účastí Hospodářské komory ČR v r. 2012

<a href="#">Heim+Handwerk</a>	Mnichov	30. 11. - 04. 12. 2011	Svaz českých a moravských výrobních družstev	řemesla
-------------------------------	---------	------------------------	--	---------

Název	Město	Termín	Navrhovatel	obor
<a href="#">ISPO</a>	Mnichov	29. 01. - 01. 02. 2012	Asociace výrobců a obchodníků sportovního zboží	sportovní zboží
<a href="#">Spielwarenmesse</a>	Norimberk	01. 02. - 06. 02. 2012	Svaz českých a moravských výrobních družstev	hračky
<a href="#">R + T</a>	Stuttgart	28. 02. - 03. 03. 2012	Sdružení výrobců stínící techniky a jejich částí	stínící technika, dveře / vrata
<a href="#">CeBIT</a>	Hannover	06. 03. - 10. 03. 2012	Czech ICT Alliance	informační technologie
<a href="#">IWA</a>	Norimberk	09. 03. - 12. 03. 2012	Asociace výrobců a prodejců zbraní a střeliva	zbraně, střeliva a jejich doplňky
<a href="#">MUSIKMESSE</a>	Frankfurt	21. 03. - 24. 03. 2012	Asociace výrobců hudebních nástrojů ČR	hudební nástroje
<a href="#">Light + Building</a>	Frankfurt nad Mohanem	15. 04. - 20. 04. 2012	OHK Zlín	sklářský průmysl
<a href="#">AERO FRIDRICHSHAFEN</a>	Friedrichshafen	18. 04. - 21. 04. 2012	Asociace leteckých výrobců, Letecká amatérská asociace	letectví
<a href="#">Hannover Messe</a>	Hannover	23. 04. - 27. 04. 2012	Svaz českých a moravských výrobních družstev	všeobecný
<a href="#">IFAT</a>	Mnichov	07. 05. - 11. 05. 2012	Asociace pro vodu ČR, CzechBio - Asociace biotechnologických společností	ekologie, vodní a odpadní hospodářství
<a href="#">SENSOR + TEST</a>	Norimberk	22. 05. - 24. 05. 2012	Českomoravská elektrotechnická asociace	elektrozařízení
<a href="#">Power Gen Europe</a>	Kolín nad Rýnem	12. 06. - 14. 06. 2012	Czech Power Team	energetika
<a href="#">ACHEMA</a>	Frankfurt nad Mohanem	18. 06. - 22. 06. 2012	Svaz chemického průmyslu ČR	chemický průmysl
<a href="#">FACHPACK</a>	Norimberk	25. 09. - 27. 09. 2012	SYBA - obalová asociace	obalová technika
<a href="#">GLASSTEC</a>	Düsseldorf		X.12 Asociace sklářského a keramického průmyslu ČR	sklářský průmysl
<a href="#">Interbad</a>	Stuttgart	09. 10. - 12. 10. 2012	Asociace bazénů a saun ČR	bazény, bazénová technika, sauny



<a href="#">BRAU BEVIALE</a>	Norimberk	14. 11. - 16. 11. 2012	SYBA - obalová asociace	potravinářský průmysl
<a href="#">MEDICA</a>	Düsseldorf	14. 11. - 17. 11. 2012	Asociace výrobců a dodavatelů zdravotnických prostředků ČR	zdravotnická technika

### Přehled oficiálních účastí CzechTrade v r. 2012

18.10.2011	<a href="#">Veletrh FAKUMA 2011 Friedrichshafen / Německo</a>
22.11.2011	<a href="#">Veletrh SPS/IPS/Drives 2011 - Norimberk</a>

### Přehled oficiálních účastí CzechTourism v r. 2011

Název veletrhu	Termín
<a href="#">Reisen + Caravan Erfurt</a>	1. 10. 2011 - 30. 10. 2011
<a href="#">Intersana Augsburg</a>	1. 10. 2011 - 30. 10. 2011
<a href="#">Reiselust Brémy</a>	1. 11. 2011 - 30. 11. 2011
<a href="#">Viva Touristika Frankfurt</a>	1. 11. 2011 - 30. 11. 2011
<a href="#">TC Lipsko</a>	16. 11. 2011 - 20. 11. 2011

K termínu aktualizace září 2011 není k dispozici seznam na rok 2012.



## 9. Investiční klima

### 9.1. Podmínky vstupu zahraničního kapitálu (omezení, pobídky pro investory)

V Německu neexistuje speciální zákonodárství upravující investiční aktivity zahraničních firem. Ekonomickým řádem je garantována zásada svobody v živnostenském podnikání. Zahraniční investoři mají tudíž stejné postavení jako tuzemští podnikatelé. Je-li zapotřebí pro výkon určité činnosti zvláštní povolení, musí zahraniční osoby splnit stejné požadavky, jako jsou kladené na německé podnikatele. Z toho vyplývá, že zahraniční osoby – investoři, nemají nárok na žádné jiné pobídky či úlevy, než které mohou získat německé firmy a společnosti.

Zahraniční podnikatelé mohou realizovat své záměry některým z následujících způsobů:

- založením podniku v částečném či plném vlastnictví
- koupí existujícího podniku
- podílem v podniku
- založením společného podniku
- vybavením podniku výrobními prostředky či půjčkami

Investor má k dispozici běžné spektrum právních forem podnikatelského subjektu. Nejčastěji zastoupenou formou je společnost s ručením omezeným (GmbH) a akciová společnost (AG). Společnost s ručením omezeným je možno založit jednou fyzickou osobou, přičemž kmenový kapitál činí min. 25 tis. euro (při založení musí být splaceno min 50% kapitálu). Pro vznik akciové společnosti je zapotřebí min. 1 fyzická či právnická osoba a minimální základní kapitál 50 tis. euro. Daleko populárnější než u nás je několik forem komanditní společnosti (KG). Další variantou pro provozování podnikatelských aktivit je založení samostatné (Firmenniederlassung) resp. nesamostatné pobočky (Zweigniederlassung), přičemž prvně jmenovaná musí být zapsána v německém obchodním rejstříku.

Podle platných pracovně-právních předpisů (Arbeitsgenehmigungsverordnung-ArGV z 17.9.1998) zahraniční fyzické osoby, které jsou uvedeny v zákoně o právní formě podniků (Betriebsverfassungsgesetz) v §5 odst. 2 (týká se jednatelů společnosti a jim na roveň postaveným osobám), jakož i další vedoucí zaměstnanci firmy, jimž je udělena generální plná moc nebo prokura, nepodléhají povinnosti získat pracovní povolení.

#### 9.1.1 Investiční pobídky

Podpory a pobídky pro pořízení nových investic a modernizaci stávajících jsou zakotveny v **Zákoně o investičních pobídkách** (Investitionszulage-Gesetz 1999 z 18.8.1997, BGBl. I 1997, 2070, novel. 21.12.2004, BGBl. I 2004, 3603).

Úplné znění zákona o investičních pobídkách je uveřejněno na internetové adrese [http://bundesrecht.juris.de/bundesrecht/invzulg\\_1999/index.html](http://bundesrecht.juris.de/bundesrecht/invzulg_1999/index.html). Podrobné informace může podat i agentura Czechinvest.

Investoři mohou využívat cca. 600 podpůrných programů státu, jednotlivých spolkových zemí a Evropské unie. Díky federativnímu členění SRN a četnosti programů je orientace v systému podpor a v příslušných organizacích složitá. Nejschůdnější cestou k získání selektovaných informací je rešerše v Förderbank německé spolkové vlády na adrese <http://db.bmwa.bund.de>. Tato databáze umožňuje při hledání kombinaci 4 kritérií:

- spolková země - Fördergebiet
- oblast podpory - Förderbereich (např. založení podniku, poradenství, export)
- oprávněný žadatel - Förderberechtigte (např. zakladatel firmy, vzdělávací zařízení)



- druh podpory – Förderart (např. půjčka, záruka)

Programy spolku, spolkovým zemí a Evropské unie se koncentrují na 10 oblastí, v jejichž rámci pak dochází k další diferenciaci podle charakteru podpory:

- Podpora zakládání podniků
- Podpora investic
- Ochrana životního prostředí, úspora energií, obnovitelné energie
- Záruky
- Výzkum a inovace
- Podnikatelské šance a kapitál pro získání podílů na podnicích
- Veletrhy, pomoc pro zahraniční aktivity
- Školení, poradenství, kvalifikace
- Pomoc na pracovním trhu
- Infrastruktura, bytová výstavba

Výše zmíněné programy je možné kombinovat.

Užitečné informace pro investory včetně přehledu o jednotlivých podpůrných programech shrnuje příručka: Business Guide für Deutschland, v německém a anglickém jazyce:

<http://www.gtai.de/de/>

<http://www.gtai.com/homepage/investment-guide-to-germany/>

Od 1.1. 2008 vstoupila v platnost "reforma zdanění podniků" - Unternehmenssteuerreform. Od této reformy si spolková vláda slibuje především zvýšení konkurenceschopnosti a investiční atraktivitu Německa na mezinárodním poli. Hlavní podstatou této reformy je snížení sazby z příjmu kapitálových společností z 25 % na 15 %. Tímto by se mělo průměrné daňové zatížení firem snížit z 38,8 % na 29,8 %. S celkovým zatížením pod 30 % by tak Německo mělo pohybovat na střední úrovni v rámci EU-států .

### 9.1.2 Regionální pobídky

Základním programem pro investiční pobídky je program snížení investičních nákladů. Podle geografické polohy zakládaného podniku a jeho velikosti jsou poskytovány granty, půjčky a bankovní záruky. Podle investičních stimulů je Německo je rozděleno do 6 pásem.

Bližší informace k jednotlivým pásmům:

[http://www.gtai.de/web\\_de/startseite](http://www.gtai.de/web_de/startseite)

[http://www.gtai.com/uploads/media/Foerderkarte\\_und\\_Foerdertabelle\\_05.pdf](http://www.gtai.com/uploads/media/Foerderkarte_und_Foerdertabelle_05.pdf)  
(Foerderkarte\_und\_Foerdertabelle\_05.pdf, 1,33MB)

#### Všeobecná podpora pro projekt v jednotlivých regionech 2007-2013:

Region	Malé podniky do	Střední podniky do	Velké podniky do
A	50%	40%	30%
prahové regiony	50% (do konce r. 2010) 40% (od začátku r. 2011)	40% (do konce r. 2010) 30% (od začátku r. 2011)	30% (do konce r. 2010) 20% (od začátku r. 2011)
C	35%	25%	15%
D	15%	7,5%	max. 200 000 euro během 3 let
E	15%	7,5%	15% / max. 200 000 euro během 3 let

Zdroj: Invest in Germany, říjen 2010



Střední podniky: Do 250 zaměstnanců s maximálním ročním obratem do výše 50 mil. EUR a nebo s maximální bilanční sumou do výše 43 mil. EUR. Velká firma se smí na investujícím podniku podílet max. 25%.

Malé podniky: Do 50 zaměstnanců s maximálním ročním obratem do výše 10 mil. EUR anebo s maximální bilanční sumou ve výši 10 mil. EUR. Velká firma se smí na investujícím podniku podílet max. 25%.

### 9.1.3 Systém organizací, zabývajících se podporou podnikání

#### Spolková úroveň

##### **Spolkové ministerstvo hospodářství a technologie**

Hlavním řídicím a koordinačním orgánem hospodářské politiky v oblasti podpory zahraničních investic na území Německa je Spolkové ministerstvo hospodářství a technologie

##### **Spolkové ministerstvo hospodářství a technologie**

Bundesministerium für Wirtschaft und Technologie

Scharnhorststr. 34-37

10115 Berlin

Telefon: +49 (0) 30 18 615 0

<http://www.bmwi.de/>

##### **Germany Trade and Invest**

Na spolkové úrovni působí ve formě společnosti s ručením omezeným agentura Germany Trade and Invest, která vznikla 1.1. 2009 sloučením dvou agentur pro podporu zahraničního obchodu a pro podporu investic. Tato agentura zprostředkovává kontakty potenciálních zahraničních investorů s úřady na podporu hospodářství jednotlivých spolkových zemí, dalšími institucemi (např. investičními bankami), či přímo s potenciálními partnery v Německu. Poskytuje on-line informace o jednotlivých oblastech či investičních možnostech a na zakázku zpracovává cílené rešerše, např. strategické analýzy investičních možností, výběr vhodného místa pro investice, vyhledání kooperačních partnerů, průzkumy trhu, či finanční zprávy. Germany Trade and Invest poskytuje svoje služby bezplatně.

##### **Germany Trade and Invest**

###### **Invest**

Friedrichstraße 60

10117 Berlin

Telefon: +49 30/200 099-0

Fax: +49 30/200 099-111

E-mail: [sandra.moser@gtai.com](mailto:sandra.moser@gtai.com)

<http://www.gtai.com>

###### **Trade**

Villemombler Str. 76

53123 Bonn

Germany

Phone: +49 228/24993-0

Fax: +49 228/24993-212

E-Mail: [trade@gtai.de](mailto:trade@gtai.de)

<http://www.gtai.com>

##### **Kreditanstalt für Wiederaufbau**

Na spolkové úrovni působí Kreditanstalt für Wiederaufbau. Jedná se o bankovní skupinu ve vlastnictví státu (80% vlastní spolek a 20% spolkové země). Svými dlouhodobými úvěry s výhodným úrokem podporuje zakládání malých a středních podniků KfW, financuje nejen domácím investice, ale působí i v oblasti financování exportu a projektů na podporu rozvojových zemí, poskytuje poradenství a další služby: [www.kfw.de](http://www.kfw.de)

#### Zemská úroveň

##### **Wirtschaftsförderungsgesellschaft**





Každá ze 16 spolkových zemí má vlastní agenturu na podporu hospodářství (Wirtschaftsförderungsgesellschaft), obvykle ve formě společnosti s ručením omezeným, jejímiž společníky jsou vedle spolkové země zpravidla průmyslové, obchodní a řemeslnické komory a případně další instituce. Činnost těchto agentur leží v kompetenci jejich zemských zakladatelů, přičemž vazba na státní správu, především na zemská ministerstva hospodářství, je v praxi velmi úzká. Posláním agentur je především prezentovat vlastní region jako vhodnou lokalitu pro usídlování podniků a poskytnout zájemcům všestrannou podporu při realizaci jejich záměrů včetně přístupu v podpůrných programech. Zemské agentury jsou k dispozici jak německým, tak zahraničním podnikům. Poskytují rovněž servis pro podniky ze své spolkové země v zahraničí, a to většinou v kombinaci s činností německých zahraničních průmyslových a obchodních komor. Na zemské agentury navazuje síť právně samostatných technologických, zakladatelských a inovačních center včetně zemských finančních institutů na podporu hospodářství. V řadě větších německých měst pak existují ještě specializované komunální agentury. Stejně jako v případě spolkové agentury je servis zemských agentur bezplatný.

Kontakty na jednotlivé zemské agentury včetně informací o podpůrných programech spolkových zemí jsou k dispozici na

<http://www.gtai.com/homepage/germany-at-a-glance/federal-states/>

### Hospodářské komory

Významná úloha připadá průmyslovým a hospodářským komorám, řemeslnickým komorám a též odvětvovým svazům. Zejména komory nabízejí profesionální poradenství v otázkách zakládání podniků, posouzení podnikatelského záměru, jeho financování a realizaci. Zatímco státní správa poskytuje subvence a přebírá administrativní otázky, komory se koncentrují spíše na podnikatelské aspekty a jsou důležitým kontaktním místem pro podniky přicházející ze zahraničí.

## 9.2. Přímé zahraniční investice v teritoriu (odvětvová a teritoriální struktura)

### Německé investice v zahraničí

Přestože SRN požívá ve světě všeobecného uznání jako země s široce rozvinutou a kvalitní průmyslovou základnou, nepatří v očích zahraničních investorů k příliš zajímavým teritoriím. Toto je způsobeno jak daňovým, tak i sociálním systémem, které způsobují vysoké zatížení podnikatelských subjektů. Tento negativní obraz SRN byl na počátku 90. let krátkodobě vylepšen díky řadě privatizačních a investičních projektů souvisejících se znovusjednocením Německa. V průběhu několika posledních let byl však opět evidentní jak odklon samotných německých podnikatelů od aktivit na domácí scéně, tak i zahraničních investorů, kteří hledají pro své projekty výhodnější oblasti. Toto se projevuje na celkové záporné bilanci kapitálových transferů.

### Stav německých investic v zahraničí (mil. EUR)

k 1.1.2005	k 1.1.2006	k 1.1.2007	k 1.1.2008	k 1.1.2009	k 1.1.2010
583 672	673 220	748 917	847 144	854 915	892 096

Zdroj: Německá spolková banka, březen 2011

### Tok německých investic do zahraničí v letech 2004 až 2010 (mil. EUR)

2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
-16 548	-55 384	-75 489	-118 723	-91 882	-43 958	-79 172



Zdroj: Německá spolková banka, říjen 2011

Za rok 2010 zaznamenalo Německo odliv přímých zahraničních investic v hodnotě 79 mld. EUR. Nejvíce kapitálu směřuje tradičně do zemí EU (cca. 64%), vztaženo na jednotlivé země především do USA, Nizozemí a Velké Británie.

### Stav německých investic, teritoriální rozmístění, (mil. EUR)

	<b>k 1.1.2010</b>
<b>EU</b>	588 619
<b>Evropa</b>	642 252
<b>Severní Amerika</b>	154 270
<b>Jižní Amerika</b>	13 981
<b>Asie</b>	60 539
<b>Afrika</b>	6 636

Zdroj: Německá spolková banka, říjen 2011

V posledních letech směřuje stále více kapitálu do rozvojových zemí a reformujících se zemí střední a východní Evropy. Nadprůměrný růst přímých investic německých firem v těchto zemích souvisí se snahou výrobců nalézt co nejlevnější subdodavatelské trhy a zajistit odbyt svých výrobků právě v těchto zemích. Německá veřejnost diskutuje o důsledcích odlivu německého kapitálu. Novináři a politici, občas i někteří odborníci brojí proti německým investicím do těchto zemí, protože tím prý dochází k omezení hospodářského vývoje a dalšímu zvyšování nezaměstnanosti. Většina ekonomů však připouští, že německé investice v nových členských státech EU přinášejí zvýšení konkurenceschopnosti německým firmám v důsledku poklesu jejich nákladů a tím i zajištění stávajících pracovních míst. Navíc investovaný kapitál přináší nové zakázky mateřským firmám i jejich subdodavatelům.

Z hlediska odvětvové struktury směřují německé investice především do automobilového průmyslu, chemického průmyslu, dále pak do výroby elektroniky a strojů.

### Investice v České republice

Význam Německa pro naše hospodářství je rovněž v oblasti přílivu přímých zahraničních investic. SRN je spolu s Nizozemím naším největším zahraničním investorem. Začátkem roku 2010 činil stav německých investic v ČR 12 mld. EUR, což představuje 14% z celkové sumy zahraničních investic do ČR.

### Tok přímých zahraničních investic ze SRN do ČR v mil. EUR

<b>2004</b>	<b>2005</b>	<b>2006</b>	<b>2007</b>	<b>2008</b>	<b>2009</b>	<b>2010</b>
610, 4	1 301, 7	1 535, 5	881, 5	369,4	-667,1	-28,2

Zdroj: ČNB, březen 2011

Celkem se odhaduje, že v Česku působí cca 3 500 - 4 000 německých společností. Z hlediska kapitálové angažovanosti se jedná jak o stoprocentně vlastněné pobočky resp. dceřinné společnosti německých podnikatelských subjektů, tak i různé formy smíšených společností s různou kapitálovou účastí.

Nejvíce německého kapitálu směřuje dlouhodobě do výroby motorových vozidel, elektroniky, chemického průmyslu, obchodu a peněžnictví. Největší německé investice v ČR po roce 1990 představují investice koncernu Volkswagen do Škody Mladá Boleslav, akvizice Transgasu a distribučních krajských společností německou společností RWE Gas AG. K dalším německým projektům v ČR patří např. investice firem Siemens, AEG, Continental, Linde, Deutsche Telekom, Robert Bosch, Schoeller, Knauf, Paul Hartmann, Messe Düsseldorf, Schade, TDW, Osram, Hella-Autotechnik, Hebel, E.ON a Automotive Lighting Reutlingen.

Vysoký podíl německých investic na celkové sumě přímých zahraničních investic v České republice lze mimo příznivé investiční klima vysvětlit částečně také tím, že nadnárodní společnosti často investují v ČR přes své pobočky registrované v Německu. Tímto způsobem mohou využívat dobrých kontaktů v českém prostředí, které tyto pobočky v České republice většinou mají.



## Zahraniční investice v Německu

K začátku roku 2010 dosáhla celková výše zahraničních investic v Německu 651 mld EUR. Zahraniční kapitál směřuje zejména do oblasti chemického průmyslu, výroby rozhlasové a televizní techniky, strojírenství a do automobilového průmyslu.

### Stav zahraničních investic v Německu (mil.EUR)

<b>k 1.1.2005</b>	<b>k 1.1.2006</b>	<b>k 1.1.2007</b>	<b>k 1.1.2008</b>	<b>k 1.1.2009</b>	<b>k 1.1.2010</b>
534 648	542 560	606 869	646 845	657 117	650 686

Zdroj: Německá spolková banka, říjen 2011

Za rok 2009 došlo k výraznému růstu přílivu investic o 57%, v roce 2010 se zvýšil příliv investic do SRN o dalších 29%, viz. tab.níže.

Celkově největšími investory jsou Nizozemí, Lucembursko, USA, Francie a Velká Británie. Silně pozitivní bilanci přímých investic zaznamenává Německo s Nizozemím, Lucemburskem a Švýcarskem.

### Tok zahraničních investic do Německa v letech 2004 až 2010 (mil. EUR)

<b>2004</b>	<b>2005</b>	<b>2006</b>	<b>2007</b>	<b>2008</b>	<b>2009</b>	<b>2010</b>
+8 206	+33 347	+43 977	+55 925	+18 081	+27 085	+34 833

Zdroj: Německá spolková banka, říjen 2011

### Stav zahraničních investic v SRN, teritoriální rozmístění (mil. EUR)

	<b>k 1.1.2010</b>
<b>EU</b>	489 952
<b>Evropa</b>	553 707
<b>Severní Amerika</b>	64 153
<b>Jižní Amerika</b>	244
<b>Asie</b>	23 577
<b>Afrika</b>	1 249

Zdroj: Německá spolková banka, říjen 2010



### 9.3. České investice v teritoriu

Se Spolkovou republikou Německo byla dne 2.10.1990 uzavřena Dohoda o podpoře a vzájemné ochraně investic (č.573/1992 Sb.), která vstoupila v platnost 12. srpna 1992.

Vzhledem k potřebě silného kapitálového vybavení pro zahraniční investory v SRN nepatří ČR na tomto poli dosud k výrazněji se angažujícím zemím. Stav českých přímých zahraničních investic k 1.1.2010 činil 194,5 mil. EUR, v roce 2010 přiteklo od nás do SRN 67,3 mil EUR.

V teritoriální struktuře našich zahraničních investic zaujímal Německo v roce 2010 s podílem 2,8% 8. místo - za Nizozemím, Slovenskem, Rumunskem, Kyprem, Bulharskem, Polskem a Lucemburskem.

Podíl ČR na celkovém přílivu investic do SRN se pohybuje mezi 1- 2%. V současné době působí v Německu přibližně 250 českých firem s 9 000 zaměstnanci.

Německá spolková banka eviduje v průměru 7 českých podniků působících v SRN s bilanční sumou více než 3 mil. EUR a kapitálovým podílem přesahujícím 10%.

Pro srovnání uvádíme data (počty podniků) z jiných zemí: Holandsko 6 800, USA 5 700, Velká Británie 4 400, Francie 3 500, Čína 600, Polsko 350, Indie 215.

V současné době jsou významnými českými afilacemi např. Mibrag, Agrofert Deutschland GmbH, Pilsner Urquell Deutschland GmbH. Jednou z prvních významných investic byla např. Stickstoffwerke Piesteritz.

O trendech českých investic v Německu se dále zmiňujeme v kapitole 10.2.

### 9.4. Nejperspektivnější odvětví pro investice, privatizační a rozvojové projekty

Vysoký podíl malých a středních podniků na celkových výkonech německého hospodářství spoludefinuje orientaci spolkové vlády při přípravě nabídky rozvojových programů, určených především pro malý a střední stav, kterými se snaží motivovat a umožnit podnikům, za kvalitativně lepších podmínek, rychlejší rozvoj vlastní investiční aktivit. Tyto programy se koncentrují nejen do výrobních oblastí, nýbrž i do zlepšování hospodářské infrastruktury především ve strukturálně slabých oblastech. Neoddělitelnou součástí této nabídky jsou i programy zaměřené na životní prostředí, zejména pak na úsporu energie, čištění odpadních vod, zlepšování a udržování čistoty ovzduší stejně jako sběr a následnou recyklaci odpadů. Značná pozornost je věnována v SRN vědě a výzkumu, zejména pak v oborech biomedicíny, biotechnologie, farmacie, ale i informačních technologií, optice a optoelektronice, kdy v posledně jmenovaných oborech existuje řada mezinárodních kooperací.

Za účelem větší koncentrace firem podnikajících ve vědě a výzkumu vznikají specializované inovační parky (většinou napojené na prestižní německé univerzity nebo vysoké školy), ve kterých sídlí výzkumné a vědecké firmy z různých oborů, které využívají společného zázemí a snižují tak své náklady. Německý stát prostřednictvím svých podpůrných agentur, jakož i odborné a profesní svazy, věnují nemalou pozornost inovačnímu podnikání v oboru internetu a telekomunikačních technologií (New Economy).

### 9.5. Rizika investování v teritoriu

Vzhledem k ustálenému a u nás poměrně dobře známému německému obchodnímu právu, které je plně kompatibilní s právem EU, a otevřenosti německé ekonomiky, snažíci se přilákat zahraniční investory, nejsou investice v SRN rizikové, a to jak z podnikatelského, tak i politického hlediska. U konkrétních případů záleží na kvalitě podnikatelského záměru a odbytových možnostech příslušné komodity. V nových spolkových zemích, kde došlo po sjednocení Německa k ukončení činnosti cca 60% průmyslových podniků, existuje mnoho nevyužitých volných kapacit, které mohou být po restrukturalizaci využity k jiným podnikatelským účelům. Při investování je každopádně nutné předem prostudovat místní situaci (odlišnosti v různých spolkových zemích), rentabilitu investice a pro vlastní postup využít místně



---

etablovanou právní a poradenskou firmu. K dispozici jsou pochopitelně i služby ekonomických úseků ZÚ a GK, podpůrné organizace MPO ČR a nově i Sdružení českých podniků v Německu VTUD.



## 10. Očekávaný vývoj v teritoriu

### 10.1. Významné události v následujícím roce a jejich dopady na ekonomickou sféru země

Z hlediska zájmů ČR byl vždy v minulosti sledován postoj zdejší administrativy k přechodným obdobím (r. 2009 - 2011) a obecně k další liberalizaci na trhu služeb. Tato problematika byla ještě i v první polovině roku 2011 v SRN široce diskutována napříč celým politickým spektrem. Přechodné období skončilo v květnu roku 2011 (až na drobné výjimky). Vše však nasvědčuje tomu, že prozatím neexistují závažné překážky jiného druhu z německé strany, naopak vstup na německý trh není pravděpodobně pro české občany příliš atraktivní (dle statistik Spolkového úřadu pro migraci a uprchlíky).

Ve zdejších ekonomických kruzích se dostalo široké publicity rozhodnutí finské firmy NOKIA z roku 2009, která přemístila (delokalizovala) svoji výrobu z Porýnní Vestfálska (Bochum) do Rumunska. Toto rozhodnutí bylo jak na politické, tak na odborové úrovni v SRN ostře kritizováno, označeno za neetické a nebezpečný precedens. Stovky pracovníků v hospodářsky klíčovém regionu Německa přišlo prakticky ze dne na den o místo. Sociální dopady jsou značné. Celá záležitost je o to citlivější, že NOKIA pro účely zřízení své pobočky v Bochumi inkasovala z fondu EU nemalé prostředky, s jejichž pomocí bylo zahájení provozu v Německu značně usnadněno. Oficiální stanovisko NOKIE bylo velmi lakonické - podstatně nižší náklady na práci v Rumunsku. Celou záležitost zmiňujeme též z toho důvodu, že se množí stížnosti německých firem působících v ČR na nedostatek kvalifikovaných pracovníků, přičemž je občas naznačováno, že by některé z těchto německých firem mohly následovat příkladu NOKIE - v rámci globalizačního procesu. O to důležitější je věnovat se problematice odborného, duálního školství v ČR (tzv. "duale Ausbildung"). OEÚ ZÚ Berlín je v této věci ve spojení s Česko-německou komorou v Praze.

V druhé polovině 2011 začal investor RWE jednat o odprodeji části svých akvizic v ČR. Důvod je neutěšena hospodářská situace koncernu v souvislosti se znovuvyhlášeným Automausstiegem (AA). Ostatně, ve špatné hospodářské situaci se díky tomu ocitly i další energetické koncerny. Zahraniční investor Vattenfal dokonce uvažuje v souvislosti s AA o žalobě na ochranu svých investic, resp. jejich kompenzaci.

S ohledem na zahraničně-obchodní zájmy ČR a zejména velkou orientaci na automobilový průmysl včetně subdodavatelské infrastruktury stojí za zaznamenání těžká krize, která postihla automobilku Opel. Státní zásah do její restrukturalizace se nezdařil a tak nadále její budoucnost závisí na americkém vlastníkovi, tj. koncernu GM, která sám procházel v posledních dvou letech těžkým obdobím.

Z hlediska zahraničního obchodu v česko-německé relaci nabývá strategického významu oblast dopravní infrastruktury. Týká se to zejména příhraničních oblastí se Saskem a Bavorskem. Dotčeny jsou všechny druhy dopravy, kamionová, železniční i říční. Rozpracována je celá řada významných projektů, kterým česká a německá strana věnuje zvýšenou pozornost. Bohužel, v oblasti lodní dopravy pravděpodobně dojde ke konzervaci současného stavu labské plavební cesty, neboť německé kruhy neprojevuji zájem o investice do jejího rozvoje a řadí Labe až do 3. kategorie řek.

### 10.2. Trendy, vstup země do mezinárodních uskupení, přijetí nových zákonů, daní apod.

S mimořádným zájmem byl v SRN donedávna sledován projekt družicového navigačního systému GALILEO. V roce 2010 bylo rozhodnuto, že sídlo Evropského úřadu pro dohled nad družicovými navigačními systémy (agentura GSA) bude v Praze.

Jednoznačně pozitivním trendem v česko-německé obchodní relaci je zvyšující se zájem českých firem o investice na německém trhu. Zatímco dříve byly tyto aktivity zaznamenávány jen sporadicky (šlo převážně o investice do spedice a gastroonomie), nyní se investičně významně prosazuje v Německu energetická skupina ČEZ, resp. EPH. Vlastní z 50 % zdejší důlní a elektrárenskou společnost Mibrag. Koncern Agrofert vlastní významný chemický provoz na výrobu amoniaku a močoviny SKW Stickstoffwerke Piesteritz.



## 10.3. Nové možnosti pro český export či jinou ekonomickou spolupráci s ČR

Nové možnosti se českým exportérům nabízejí (a to zejména po opadnutí krize 2008-2010):

- v souvislosti s potřebou německých exportérů zvyšovat objem importovaných subdodávek z ČR
- v odvětvích, umožňujících výrobní kooperaci českých firem s výrobky High-Tech, ICT, elektroniky, ekologických zařízení, přístrojů pro kosmický výzkum a dalších se špičkovou kvalitou, vysokým obsahem přidané hodnoty, vhodných uzlů ke kompletaci zařízení, resp. strojů pro vývoz atp.
- u dodávek vhodných pro společné vystoupení na třetích trzích
- při výběrových řízeních vypsaných veřejným sektorem (státem - infrastruktura, armáda apod., spolkovými zeměmi, komunami, městy )
- využitím rozdílných specifik trhů jednotlivých 16 spolkových zemí.

Hlavní směr zvyšování konkurenceschopnosti českých firem v Německu nemůže být zakládán pouze na nízkých cenách a mzdách, ale především na kvalitativních faktorech produktivity, zvyšujících konečné efekty vývozu.

Vzhledem k tomu, že německý trh je zcela liberalizován a otevřený nejtvrdí konkurenci, dokazují výsledky dosahovaného vývozu České republiky do Německa v posledních letech mimo jiné to, že se čeští podnikatelé naučili vyrábět takové výrobky, se kterými zde mohou konkurovat a uspět. Německý trh představuje v každém případě zkoušku podnikatelské vyspělosti, a to jak z hlediska kvality a atraktivnosti vlastní produkce a nabízeného zboží (včetně schopnosti dodržovat sjednané termíny a jiné dohodnuté podmínky), tak i z hlediska následných, s tím spojených služeb a nutného servisu.

V návaznosti na výše uvedené musí OEÚ ZÚ Berlín bohužel konstatovat, že české firmy, až na výjimky, vstupují na zdejší trh bez většího akvizičního úsilí a marketingu. Nadále přežívá názor, že pro uzavření obchodu je důležitá pouze konkurenceschopná cena a kvalitní výrobek. Zůstává skutečností, že bez profesionálního marketingu nelze německý trh systematicky zpracovávat.